

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

PROCESUL CIRCULAR ACTIV

Biblioteca Jud. Huned. Beva
SALA DE LECTURA

**SOLUȚII DE
VALORIFICARE
SUPERIOARĂ
A RESURSELOR**

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN UNITĂȚI AGRICOLE DIN JUDEȚELE ILFOV ȘI IALOMIȚA

În mijlocul mecanizatorilor de la C.A.P. Puieni

Pe terenul C.A.P. Potcoava

Mobilizarea și organizarea superioară — caracteristicile principale ale actualei campanii agricole

● **Lucrul în flux, cu mijloace mecanice grupate** ● **Redistribuirea operativă a utilajelor** ● **Atelajele, munca manuală — un potențial ce nu trebuie neglijat** ● **Rolul important al specialiștilor** ● **La baza întregii activități — planuri operative concrete** ● **Mobilizarea tuturor locuitorilor satelor**

POTRIVIT cifrelor statistice centralizate la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, situația actuală a realizărilor în campania agricolă de primăvară poate fi caracterizată, global, printr-o întârziere de 3—4 săptămâni (față de data calendaristică și față de stadiul la care ar trebui să se găsească culturile pentru a se obține recolte superioare).

Prevenirea efectelor negative ale acestor întârzieri, determinate în cea mai mare parte de evoluția condițiilor climatice, impune o largă mobilizare de forțe, o organizare strictă a muncii fiecărui specialist, organizator, cooperativist și utilaj. **Prezența în aceste zile a tovarășului Nicolae Ceaușescu pe ogoare, în unități agricole, în mijlocul mecanizatorilor — ea și în atâtea alte împrejurări dificile pentru agricultură — este în măsură să contureze, prin ea însăși, imperatiile momentului, să constituie un exemplu insuficient privind modul cum trebuie acționat acum, când se hotărăște producția agricolă a acestui an.**

Condițiile specifice în care se execută lucrările agricole din actuala campanie de primăvară fac să sporească considerabil rolul organizării tuturor factorilor mobilizați pe ogoare. Prin condiții specifice se înțeleg, în primul rând, cele determinate, pe de o parte, de neefectuarea unor lucrări la timp, în toamnă (suprafețe rămase nearate, resturi vegetale de la culturile precedente, rămase pe câmp), iar pe de altă parte, condițiile climatice deosebit de grele din această primăvară, caracterizată prin temperaturi scăzute, exces de apă pe mari suprafețe, persistența zăpezii în straturi mari în județele din nord (Suceava, Botoșani ș.a.). Datorită acestor dificultăți, chiar la lucrările efectuate pînă în prezent s-au impus unele corecții, care sînt de presupus și în continuare.

Neajunsurile de pînă acum — unele subiective, care puteau să nu greveze asupra ritmului de lucru în prezent (viteza zilnică de lucru este cu mult sub cea stabilită pe baza capacității de lucru a mașinilor agricole) — asociate cu faptul că lucrările agricole de primăvară se execută pe circa 70% din suprafața arabilă, cu ploile abundente din ultima săptămîină și cu evaporația scăzută din cauza persistenței timpului rece au amplificat dificultățile executării în timpul optim a principalei lucrări agricole, care este însămînțarea culturilor.

Pornind de la recomandarea științifică, potrivit căreia o zi cîștigată acum înseamnă grăbirea maturizării plantelor cu 2—3 zile (o măsură de prevedere importantă pentru stringerea recoltelor înainte de căderea brumelor timpurii din toamnă), singura soluție la îndemîna specialiștilor, a factorilor de răspundere din agricultură rămîne mobilizarea plenară a întregii forțe mecanice și de muncă la executarea semănatului într-o perioadă cît mai scurtă. Date fiind condițiile de lucru și uriașul volum de lucrări ce trebuie executate, **mobilizarea exemplară și organizarea științifică, în flux industrial, trebuie să constituie caracteristicile obligatorii ale campaniei agricole din această primăvară.**

Organizarea lucrului mijloacelor mecanice

EXECUTAREA ÎN TERMEN cît mai scurt a lucrărilor din campanie depinde într-o măsură hotărîtoare de modul cum este organizată utilizarea mijloacelor mecanice. Pentru executarea efectivă a lucrărilor mecanice, în cadrul secției de mecanizare (unitatea organizatorică de bază a executării mecanizate a lucrărilor agricole) trebuie respectată cu strictețe indicația organelor de specialitate, de a se constitui formații permanente de mecanizare, de 15—20 tractoare. Aceste formații trebuie menținute, pe cît posibil, atît la executarea lucrărilor din aceste zile, cît și la întreținerea culturilor. Lucrul în flux, cu mijloace mecanice grupate, și-a dovedit superioritatea (ca randament, calitate, supravegherea respectării programului de lucru etc.) în experimentele de anul trecut. În condițiile spe-

cifice acestei primăveri, în care lucrările se pot executa numai pe anumite suprafețe zvîntate, mijloacele mecanice trebuie re-grupate chiar în formații și mai mari pe asemenea terenuri.

Acest mod de organizare este impus, în această primăvară, și de necesitatea utilizării unitare a tehnologiilor moderne pe asolamentele specializate, mari, ca și de cerința de a realiza lucrările agricole cu economie de carburanți.

Creșterea vitezei zilnice de lucru și o importantă reducere a consumurilor de carburanți trebuie să se obțină și prin **executarea mai multor lucrări la o singură trecere**. Datorită condițiilor de lucru și pentru a preveni tasarea, este bine ca lucrările să fie executate cu agregate de mai multe mașini, în-deosebi cînd se lucrează cu tractoare de mare putere (de exemplu, cele două obiective — mărirea vitezei zilnice de lucru și economia de carburanți — se obțin chiar și atunci cînd fertilizarea se execută concomitent cu semănatul florii soarelui, porumbului, cu S.P.C.—6 și S.P.C.—8 dotate cu dispozitive de aplicare a îngrășămintelor).

Organizarea activității mijloacelor mecanice presupune **întraajutorarea cu tractoare, semănători și alte mașini, între județe și consilii unice agroindustriale**. Exemple în acest sens sînt numeroase. În județul Olt, importante forțe mecanice au fost mobilizate în partea de sud, iar în județul Mehedinți — în zona de cîmpie, acolo unde terenul a permis intrarea tractoarelor în cîmp. În aceste condiții de concentrare a forței mecanice se lucrează în mod obligatoriu pe formații mari (în județul Olt, 700 de tractoare, numeroase semănători, alte mașini agricole, mobilizate în partea de sud, lucrează în flux continuu, în schimburi prelungite sau în două schimburi).

La nivelul consiliilor unice agroindustriale, **redistribuirea utilajelor între unitățile agricole componente** se poate realiza mai operativ, la inițiativa consiliului unic și cu înțelegerea acestei importante măsuri organizatorice de către toți conducătorii unităților agricole. La Consiliul unic agroindustrial Sacoșu Turcesc, din județul Timiș, tractoarele de la secția de mecanizare Vucova — unde nu se putea lucra din cauza bălții apei — au fost transferate la Drăgășina și Uliuc, pentru semănatul porumbului.

Formațiile complexe de mecanizare înregistrează un ritm superior de lucru la semănat — lucrarea principală în această campanie — acolo unde pregătirea terenului este în devans față de semănat și unde arăturile au fost executate pe întreaga suprafață. Spre exemplu, la C.A.P. Tovolovățu Mare, județul Timiș, semănatul porumbului a început cu o formație de 6 semănători, realizîndu-se, la sfîrșitul zilei, 60 hectare, fapt ce demostrează că toate semănătorile au lucrat la capacitatea lor integrală.

În cazul în care pregătirea terenului, din cauza neefectuării la timp a arăturii, este întârziată, trebuie să se lucreze în două schimburi sau în schimburi prelungite, pentru a se realiza în devans frontul de lucru pentru însămînțat. Dată fiind atenția care trebuie dată calității semănatului, această lucrare se va executa ziua, iar pregătirea terenului — noaptea.

Datorită urgențelor impuse de condițiile actualei campanii agricole, cele două lucrări se execută adesea de către aceeași formație. Spre exemplu, la C.A.P. Dîrmănești, județul Argeș, echipa de mecanizatori pregătește noaptea terenul pe care tot ea, a doua zi, seamănă culturile prășitoare. Desigur că acest ritm de muncă reduce pentru o perioadă timpul de odihnă, dar întrucît semănatul nu poate aștepta, **asemenea eforturi trebuie făcute fără nici o rezervă, cu conștiința îndeplinirii unei datorii patriotice, hotărîtoare pentru recolta din acest an.**

Urgentarea lucrărilor depinzînd în cea mai mare măsură de organizarea activității mijloacelor mecanice, de responsabili-

Ion MANEA

(Continuare în pag. 5)

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

PRELUAREA RITMICĂ A PRODUCȚIEI CONTRACTATE

APROVIZIONAREA CONTINUĂ a tuturor sectoarelor economiei naționale — la nivelul cerințelor și a sarcinilor prevăzute — necesită îndeplinirea ritmică a planului producției fizice la toate sortimentele, de către fiecare unitate productivă. Totodată, aceasta impune preluarea în același ritm de către beneficiari a produselor reparate pe baza cotelor și în conformitate cu prevederile contractelor încheiate în cadrul mecanismului atât de important și complex al aprovizionării și desfacerii.

Asemenea exigențe ar trebui să se manifeste și în relațiile dintre unitățile productive ale Centralei cimentului și beneficiarii lor (titulari de investiții, unități de construcții, comerțul de stat și cooperatist). Din păcate, continuând o practică neeconomică și în acest an numeroși beneficiari, ignorând prevederile contractuale, au încetinit ritmul de preluare a cantităților de ciment prevăzute, fapt ce a condus la creșterea stocurilor la producători și, ca urmare, la reducerea producției. Din această cauză planul pe trimestrul I 1980 la producția fizică pe ansamblul Centralei cimentului a fost realizat doar în proporție de 95,6%. Cum se explică acest fenomen?

1 Nepreluarea de către beneficiari a cantităților de ciment repartizate și contractate are la bază lipsa spațiilor de depozitare necesare. Se poate estima că, în general, această cauză are o pondere de circa 80% în nerealizarea prevederilor de plan la furnizori. Din urmărirea realizării producției și a livrărilor de ciment pe acest cincinal (inclusiv primul trimestru 1980), se desprind unele observații:

— în trimestrele II și III din fiecare an se manifestă o corelare judicioasă între producția și desfacerăa cimentului determinată de faptul că beneficiarii, având o activitate „în plin”, preiau întreaga cantitate livrată. Uneori se fac apeluri de către beneficiari pentru a li se suplimenta livrările peste prevederile contractuale;

— în trimestrul IV și, în special, în trimestrul I (perioade nu îndeajuns de favorabile pentru punerea în operă a cimentului pe șantierele de construcții) se fac demersuri pentru stagnarea sau diminuarea livrărilor sub nivelele prevăzute, ceea ce conduce inevitabil la creșterea stocurilor admise la furnizori și încetinirea ritmului producției;

— asemenea fluctuații duc (tabelul) la pierderi însemnate de producție care nu mai pot fi recuperate în totalitate în trimestrele următoare, deoarece producția și livrările (în trimestrele II și III) sînt stabilite și desfășurate la cote maxime.

Pentru a stăvili acest fenomen care se repetă an de an cu consecințe economice defavorabile, în aprilie 1978 Biroul permanent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a dat indicația ca beneficiarii de ciment să creeze (pînă la 31 XII 1979) spații suplimentare

de depozitare, pentru preluarea în lunile decembrie-martie a unei cantități de 500 mii tone ciment în vrac. În ce stadiu se află în prezent materializarea acestei sarcini?

Din investigațiile efectuate la Centrala cimentului rezultă că ministerele beneficiare și consiliile populare județene au prevăzut crearea în acest termen de spații suplimentare de depozitare într-un volum de 411 mii tone. Dar de la prevedere la îndeplinire există adesea o cale lungă. Așa se face că o serie de beneficiari (în special întreprinderile de construcții industriale) nu și-au finalizat prevederile, avînd în con-

Producție nerealizată datorită depășirii capacității maxime de însilozare la unele întreprinderi

(mii tone)

Întreprinderea	Stoc existent la 31. III 1980	Producție nerealizată în trim. I
C.L.A. Tg. Jiu	175	85
C.L. Cîmpulung Muscel	123	60
C.L.A. Bicaz	71	14,5
C.L. Hoghiz	122	23
I.L. Deva	120	23
Total centrală	945	205,5

tinuare spații prea mici pentru preluarea cantităților de ciment programate. Din această cauză stocurile la furnizori au crescut atît în trimestrul IV 1979, cît mai ales în trimestrul I 1980 datorită sistărilor în livrare crute de unii beneficiari. Între aceștia, unități de construcții din M.E.E. (10 mii t), M.T.Tc (15 mii t), M.A.I.A. (11 mii t), Consiliul popular — municipiul București (33 mii t), județene (circa 60 mii t), Întreprinderea „Vitrocim” (250 mii t).

Ce este de făcut în această situație? Nimic mai simplu decît îndeplinirea cît mai grabnică a indicațiilor date de conducerea partidului cu doi ani în urmă: finalizarea în acest an a spațiilor de depozitare prevăzute astfel ca necorelarea capacității spațiilor de depozitare cu producția planificată să fie eliminată.

2 Parcul de mijloace de transport specializate (vagoane tip Zcv-Uces) pentru transportul cimentului în vrac nu este încă la nivelul necesarului. El nu poate acoperi în totalitate necesitățile prevăzute în programele de transport și să contribuie la recuperarea restanțelor în livrare cauzate de nepreluările de către beneficiari în lunile de iarnă. Deși durata medie planificată a unui transport cu acest tip de vagon este de 4,5 zile, rulajul mediu realizat, apreciază specialiștii din centrală, se situează la 5—6 zile, ceea ce mărește necesarul anual de vagoane pentru transport cu circa 2 000. La această situație concură și nerespectarea graficelor de transport cu astfel de vagoane. Dar și unele întreprinderi producătoare de ciment (din Deva, Hoghiz, Cîmpu-

lung Muscel și altele) provoacă dificultăți cărașului prin întreruperile în funcționarea utilajelor de încărcare sau insuficiența și instabilitatea echipelor de la rampele de încărcare. Și mai dăunătoare este însă reformarea temporară în anumite perioade (trim I) a sute de vagoane în adevărate depozite pe roți. Motivul? Insuficiența spațiilor de depozitare, a efectivelor și instalațiilor de descărcare la beneficiari sau în porturi, la însăcuierea și transportul pe nave, defecțiuni datorate întîrzierii revizilor și reparațiilor la timp și de bună calitate a unor instalații etc.

PENTRU REZOLVAREA PROBLEMELEOR referitoare la transport sînt în curs acțiuni importante. În primul rînd, pe baza unei înțelegeri realizate și urmărite îndeaproape de M.E.F.M.C., M.T.Tc. și M.I.C.M. parcul special de vagoane Zcv-Uces va spori cu încă 1 000 de bucăți în acest an, înainte de termenele prevăzute inițial. Pe de altă parte, în programul de măsuri tehnico-organizatorice al Centralei cimentului sînt prevăzute acțiuni intense de mecanizare și automatizare a încărcării vagoanelor și expedierii liațiilor (la C.L. Tg. Jiu, Cîmpulung Muscel și alte întreprinderi) — acțiuni care în prezent se materializează în fapt. În acest sens sînt de relevat amenajările cu forțe proprii pentru paletizarea și încărcarea vagoanelor de ciment la întreprinderile din Fieni și Medgidia. Se fac, de asemenea, eforturi pentru permanentizarea echipelor care participă la procesul de încărcare-descărcare, pentru intrarea cît mai grabnică în cursul normal a producției din toate unitățile etc.

Sînt însă necesare, după părerea noastră, și alte măsuri. Întrucît aprovizionarea cu **piese de schimb** pentru întreținerea instalațiilor de încărcare-descărcare, cît mai ales pentru funcționarea în condiții bune a utilajelor conducătoare în realizarea producției lasă de dorit, este necesar ca centrala să ia măsuri corespunzătoare pentru dezvoltarea la fiecare unitate a **activității de recondiționare a pieselor și subansamblelor uzate**. Aceasta cu atît mai mult cu cît în acest cincinal livrarea de către întreprinderile M.I.C.M. a pieselor de schimb s-a situat sub 50% din necesar, iar în trimestrul I 1980 la 21%. Însăși Întreprinderea de utilaje și piese de schimb București, pendinte de M.E.F.M.C., a livrat în primele 3 luni din 1980 numai 50% din volumul datorat. În aceste condiții serviciul mecano-energetic din centrală, îndeosebi, și compartimentele specializate din întreprinderi fac oficiul de dispecerat între unitățile respective și furnizorii de piese de schimb, deși atribuțiile lor firești sînt reducerea consumurilor energetice, ridicarea indicilor de utilizare a capacităților de producție, atingerea parametrilor proiectați la noile obiective puse în funcțiune, calitatea întreținerii și reparațiilor utilajelor.

Astfel de neajunsuri pot fi mai grabnic înlăturate prin organizarea și dimensionarea la capacitatea necesară a Întreprinderii de servicii tehnice, aprovizionare cu utilaje și piese de schimb din București (Titan) din cadrul centralei, pentru satisfacerea în mai mare măsură a necesarului de recondiționări, reutilizări și producere a pieselor de schimb.

Gh. DRĂGHICI

Reducerea eforturilor țării în domeniul

procurării materiilor prime și energiei implică

VALORIFICAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR ENERGETICE SECUNDARE

PENTRU A EVIDENȚIA ce eforturi deosebite implică obiectivul strategic al obținerii în viitorul deceniu a independenței energetice a României se cuvine să arătăm că, în prezent, se asigură din resurse proprii circa 80 la sută din consumul de combustibili și energie — inclusiv ca materie primă în chimie și siderurgie, iar în viitorii ani baza energetică a țării este chemată să asigure un necesar sporit de energie, generat de dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei românești. În acest cadru, ansamblul orientărilor și sarcinilor în domeniul energiei se structurează pe două coordonate majore: continuarea și amplificarea acțiunilor menite să asigure dezvoltarea economico-socială preconizată cu consum cât mai redus și, în același timp, mobilizarea exemplară a tuturor factorilor implicați în dezvoltarea bazei de resurse a țării.

Prima direcție de acțiune menționată, economisirea riguroasă a energiei bazată pe accentuarea reducerii consumurilor specifice de combustibili și energie, perfecționarea structurilor de producție urmează să conducă la micșorarea indicelui mediu de consum de energie primară la 1 000 lei producție industrială cu 21—23% pînă în 1985 și cu minimum 40% pînă la finele deceniului viitor. În acest context, așa cum se arată în Programul-directivă în domeniul energiei, o sarcină prioritară pe linia reducerii necesarului de energie primară constă în recuperarea integrală a resurselor energetice, termice și combustibile rezultate din procesele tehnologice.

După cum este cunoscut, creșterea gradului de recuperare a resurselor energetice secundare și valorificarea acestora în scopuri tehnologice, pentru producerea energiei electrice și termice permite reducerea cererii de energie primară, îmbunătățește randamentul de ansamblu cu care aceasta este utilizată. Deși importanța deosebită a acestor resurse este unanim recunoscută, recuperarea și valorificarea lor constituind în prezent o preocupare de prim ordin pe linia economisirii energiei în numeroase țări, specialiștii nu au realizat încă un consens privind definirea acestora.

Resurse echivalente cu trei pătrimi din extracția de țiței a țării

INDEPENDENT însă de controversa privind definirea resurselor energetice secundare pentru a caracteriza ordinul de mărime ale potențialului lor teoretic este suficient să arătăm că în țara noastră, potrivit unor calcule, randamentul general cu care se utilizează e-

nergia primară este de 38—40%. Aceasta înseamnă că din totalul resurselor energetice la care face apel dezvoltarea economico-socială a țării, pînă la 60% se pierd în mediul ambiant, sub formă de energie radiantă, prin apele de răcire ale instalațiilor, gazelor de ardere etc. Numai cantitățile cuprinse în prezent în inventarul resurselor energetice secundare — în condiții la care ne vom referi în continuare — echivalează, din punct de vedere energetic, cu aproape trei sferturi din extracția de țiței a României.

În țara noastră s-a pus problema utilizării acestui gen de resurse încă din 1960, iar prin Decretul 620/1973 întreprinderile, centralele industriale și ministerele au fost obligate să asigure inventarierea, în cadrul bilanțurilor energetice, a tuturor resurselor energetice secundare, să ia măsurile necesare pentru recuperare și valorificarea acestora. Prin același act normativ, M.I.C.M., unitățile constructoare de mașini aparținînd altor ministere au primit sarcina să asigure utilajele recuperatoare, celelalte echipamente și aparataje necesare pentru valorificarea acestora. Întrucît volumul de resurse secundare recuperate este condiționat de nivelul producției realizate, de tehnologiile de fabricație, de dotarea cu recuperatoare etc., s-a stabilit ca inventarul lor — respectiv bilanțurile energetice — să se actualizeze în fiecare an.

S-au elaborat, de asemenea, programe pentru efectuarea cercetărilor necesare în vederea stabilirii soluțiilor economice de recuperare a unor categorii de resurse, precum și grafice-cadru pentru proiectarea și executarea lucrărilor de valorificare a acestor resurse pentru care, potrivit studiilor întocmite, a rezultat că pot fi utilizate eficient. În cadrul lucrărilor efectuate, pe baza caracteristicilor tehnice, resursele secundare inventariate au fost clasificate în resurse combustibile, termice și de suprapresiune. În industria construcțiilor și de mașini și în transporturi au fost inventariate și acele resurse care se prezintă sub formă de energie mecanică, rezultat din procesele de frinare la bancurile de probă în timpul încercării în sarcină, a utilajelor energetice și din transporturile feroviare electrice. Dintre categoriile de resurse enumerate se urmăresc statistic cele termice de suprapresiune, gazele de furnal de coes și semicocs, gazele reziduale din procesele industriale, deșeurile lemnoase, deșeurile combustibile din industrie și agricultură, leșiile negre de la fabricarea celulozei, gudroanele acide etc.

În determinarea potențialului resurselor secundare termice o mare însemnătate are stabilirea temperaturii finale de recuperare a căldurii gazelor

de ardere, a căldurii produselor și reziduurilor, aburului uzat și din condens, precum și a celei preluate de agenții de răcire a diferite agregate tehnologice și energetice. În acest ultim caz, în inventar au fost cuprinse cantități de căldură corespunzătoare unei temperaturi finale de recuperare de 60°C. De menționat că în cursul anului 1977 a fost făcut un inventar separat pentru apele de răcire industriale și de la termocentralele electrice în intervalul cuprins între temperatura finală de recuperare menționată și temperatura de 30°C, constatîndu-se că în ramura energiei electrice, în industria chimică și metalurgică prin apele de răcire se disipează volume importante de căldură în mediul ambiant. Revine cercetării rolul de a stabili posibilitățile economice și soluțiile optime de valorificare a acestor mari cantități de energie, prin utilizarea pompelor de căldură, a turburilor termice, a altor procedee de recuperare, actualmente în curs de cercetare și experimentare.*

În determinarea oportunității recuperării și valorificării resurselor energetice secundare din punct de vedere economic s-a pornit de la limitele minime, stabilite pe baza unor studii minuțioase încă din anul 1966 pentru fiecare categorie de resurse, respectiv 50 tone combustibil convențional pe an pentru resursele combustibile și 100 tone combustibil convențional pe an pentru resursele termice. Prin planul pe 1980, au fost stabilite o serie de noi măsuri menite să contribuie la sporirea cantităților de resurse energetice secundare utilizate. În acest cadru, pentru determinarea eficienței economice a recuperării și valorificării acestor resurse, cercetările și studiile comparative de fundamentare tehnico-economică urmează să se întocmească luîndu-se în calcul prețul combustibilului marginal al balanței (țițeiul din import), iar toate studiile anterioare care au dus la concluzia neeconomicității recuperării vor fi reanalizate. Se vor reactualiza, de asemenea, bilanțurile energetice în toate întreprinderile industriale în care se realizează extinderi sau modificări tehnologice în instalații. Deosebit de importantă și binevenită este și măsura ca institutele de proiectare să elaboreze și să pună la dispoziția beneficiarului, odată cu documentațiile tehnice și de execuție ale lucrărilor de investiții, și bilanțul energetic de proiect, care va sta astfel la baza analizelor comparative ale bilanțurilor anuale pe parcursul exploatarei. Totodată, furnizorii interni de e-

* Pentru a evidenția ce cantități importante de căldură se evacuează prin apele de răcire ale instalațiilor, menționăm că la o termocentrală electrică de condensatie se apreciază că aproximativ 80% din pierderea de căldură în mediul ambiant se produce prin intermediul apei de răcire a condensatoarelor grupurilor.

chipamente energetice au fost obligați să includă în cartea tehnică și bilanțul de proiect al echipamentului (cazan, turbină, cuptor, mijloc de tracțiune etc.) pentru a fi predat beneficiarului odată cu livrarea agregatului.

Pe traiectoria : măsurî-realizări-noi rezerve

MULTIPLELE acțiuni și măsuri întreprinse în țara noastră pe linia recuperării și utilizării resurselor energetice secundare au permis, în ultimii ani, ca din potențialul resurselor de balanță ale principalelor ministere economice să se recupereze și să se valorifice 60—70%, obținându-se astfel la nivel național o importanță reducere a consumului de energie primară. În același timp, prin valorificarea unei părți din aceste resurse livrate de către unitățile industriale se produc în termocentrale importante cantități de energie electrică (în 1980, numai în întreprinderile M.E.E. se vor realiza pe această bază circa 1,5 miliarde kWh).

Examinând modul în care au fost valorificate resursele energetice secundare inventariate în anii 1978 și 1979 în unitățile principalelor ministere economice se constată contribuții însemnate ale M.I.M. (peste 60% din totalul resurselor valorificate pe economie), M.I.C.h. (circa 19%) și M.E.F.M.C. (15%) etc. O contribuție importantă la valorificarea resurselor energetice secundare au adus-o și întreprinderile constructoare de mașini, concretizată în elaborarea unei game de preîncălzitoare de aer de combustie — tipizată pe module, în funcție de temperatura și volumul gazelor de ardere — pentru utilizarea resurselor combustibile, recuperarea secundară a căldurii gazelor de ardere etc. Ele au realizat pentru alte unități din economie 12 tipodimensiuni de cazane care folosesc resurse secundare combustibile : gaze de furnal, de semicocs, celolignină, resturi din lemn, gaze de la producerea negrului de fum, leșii bisulfiteice, leșii negre etc. De asemenea, unitățile M.I.C.M. au asigurat fabricarea unor tipuri de recuperatoare de căldură pentru preîncălzirea aerului de combustie și producerea energiei termice, au livrat unităților interesate schimbătoare de căldură pentru încălzirea apei, transformatoare de abur și alte echipamente necesare pentru recuperarea și valorificarea resurselor secundare. S-au experimentat și introdus în fabricația de serie recuperatoare rotative cu turație mică pentru extragerea căldurii din aerul viciat evacuat din hale industriale și clădiri : sint în curs lucrări în vederea introducerii în producție a unor tipuri de pompe de căldură cu diferiți agenți de lucru pentru valorificarea resurselor energetice cu potențial termic redus.

Analizând resursele valorificate în structură se remarcă faptul că se recuperează aproximativ 90% din cele combustibile, circa 55% din cele termice și cantități foarte reduse din resursele de suprapresiune. În acest cadru, industria siderurgică deține realizări de prestigiu la combinatele de la Galați, Reșița, Hunedoara, multe din procedeele utilizate pentru recuperarea resurselor secundare în instalațiile metalurgice

prețindu-se la a fi aplicate și în alte sectoare de producție (preîncălzirea aerului, răcirea prin evaporare, stingerea uscată a cocsului, utilizarea cazanelor recuperatoare etc.)

Și în ce privește recuperarea căldurii fizice a produselor s-au realizat unele progrese. În industria siderurgică, spre exemplu, menționăm instalarea de recuperatoare a căldurii cocsului incandescent prin stingerea uscată a acestuia, procedeu în curs de extindere la toate uzinele cocso-chimice de pe platformele industriei metalurgice, asigurând astfel aproape în totalitate energia termică necesară acestora. În industria chimică, în calitate de resurse energetice secundare combustibile se folosesc unele reziduuri nesaponificabile, ale oxizilor naftenici, reziduuri provenind din uzinele de detergenți, gudron de la dehidratarea uleiurilor și țifeiului, fracția oxicarbonică din producția de amoniac etc. În acest sens, la Combinatul chimic Craiova gazele tehnologice de la fabricarea amoniacului se folosesc pentru producerea de aburi saturați, iar gazele nitrozice din instalațiile de acid azotic la producerea aburilor supraîncălziți. Tot pentru obținerea de aburi se utilizează și căldura gazelor sulfuroase din producția de acid sulfuric.

Sînt de semnalat realizări și în sectoarele de producție cu potențial energetic mai scăzut. Un exemplu printre multe altele îl constituie valorificarea căldurii conținute în aburul uzat de ciocanele de forje. Astfel, la întreprinderea „Progresul”-Brăila, aburul uzat este captat și trecut printr-un schimbător de căldură cu ajutorul căruia se prepară apa caldă menajeră, condensul obținut fiind decantat, purificat și apoi utilizat la alimentarea cazanelor de abur ale întreprinderii.

Cu toate acestea, realizările obținute la ministerele amintite, ca și nivelul recuperării de la M.A.I.A., M.I.C.M. și din unitățile proprii ale M.E.E. sînt cu mult sub posibilitățile existente. **Pe ansamblul economiei, mai pot fi valorificate încă mari cantități de energie secundară, echivalente cu circa 4 mil. tone combustibil convențional anual.**

Posibilități suplimentare de valorificare a resurselor combustibile

GRADUL MAI REDUS de complexitate al lucrărilor de recuperare a resurselor combustibile rezultate în industria siderurgică (gaze de furnal, de cocs, semicocs și cocs fluidizat etc.), a celor din industria chimică (gaze reziduale de la instalațiile de piroliză, de la fabricarea negrului de fum, gazele de la facelele rafinării, fracția oxicarbonică, gaze acetilenice sărace etc.), din industria lemnului, celulozei și hîrtiei ș.a. ca și eficiența deosebită a acestor lucrări, a determinat recuperarea unui procent de circa 90% din volumul total al acestora. Dar și în ce privește valorificarea acestei categorii de resurse sînt încă importante rezerve. În acest cadru menționăm faptul că în rafinării și în combinatele chimice se ard și în prezent importante cantități de gaze la faclă. Potrivit unor calcule, un combinat chimic integrat,

RECUPERARE REFOLOSIRE EFICIENȚĂ

● Valorificarea resurselor energetice secundare și a formelor noi de energie constituie un domeniu important de preocupări pentru numeroase institute de cercetări și întreprinderi industriale din R.D. Germană. La recenta ediție a Tîrgului de primăvară de la Leipzig, de un interes deosebit s-a bucurat instalația de recuperare a energiei termice, concepută și construită la combinatul ILKA din Dresda.

Prezentată în funcțiune, servind la climatizarea standului firmei (vezi fotografia), ea se bazează pe asocierea unei instalații de frig cu o pompă de căldură care recuperează energia termică reziduală, în vederea încălzirii. După același principiu, combinatul a realizat sau proiectează instalația pentru încălzirea pavilionului administrativ al unei fabrici de bere prin recuperarea căldurii de la instalația frigorifică, cuplarea sub raport termic a unui patinoar artificial și a unei piscine încălzite, utilizarea energiei solare pentru încălzirea piscinelor, încălzirea și răcirea apei din bazinele crescătorilor de crapi și păstrăvi, încălzirea clădirii noii opere din Dresda ș.a.

● În procesul de fabricare a hîrtiei, mai cu seamă la uscarea, se consumă multă energie termică. Pentru recuperarea ei, în Anglia s-a realizat o hotă cu sistem de recuperare a căldurii complet integrat. Ea este construită din module de cite 8 m, fiecare avînd în interior cît două schimbătoare de căldură. Structura portantă a modului este alcătuită din inșiși sistemul interior de conducte de aer (profile închise cu secțiune dreptunghiulară). Aerul extras, aspirat dintr-o fantă situată aproximativ în axul mașinii, este filtrat, traversează zonele de schimbare de căldură și apoi este evacuat. Aerul rece din hotă este filtrat, dirijat spre schimbătoare și apoi spre rezervorul de admisie situat în amonte de bateriile de încălzire ; o clapetă permite ca în rezervor să intre și aer recirculat. Pe lângă economia de energie, se mărește capacitatea de uscarea, datorită înlăturării condensului.

● Orice tip de compresor de aer degajă, în cursul funcționării, energie termică. De exemplu, un compresor de 50 CP generează căldură suficientă pentru încălzirea a 12 camere. Experimentări efectuate în S.U.A. au demonstrat că lipurile de compresoare răcite cu aer sînt deosebit de adecvate pentru utilizarea acestei resurse secundare, prin echiparea lor cu ventilaatoare care creează un curent de aer către schimbătoare de căldură de tip radiator. În cazul compresoarelor răcite cu apă, aceasta, încălzită, este trimisă prin conducte la punctele de utilizare ; cînd ea este utilizată la încălzire, se recurge la soluția în circuit închis — cu schimbător de căldură și conductă de retur al apei răcite la radiator.

avind o rafinărie de 3 mil. tone/an țifei, arde la faclă 200—250 mii tone echivalent țifei/an, ceea ce reprezintă mai mult decât consumul anual de aburi al unui asemenea combinat. În ultimul timp, în vederea recuperării acestor resurse sînt în curs de desfășurare lucrări pentru instalarea unor gazometre de mare capacitate capabile a se adapta variațiilor de debite, a unei stații de compresoare, ce vor conduce la diminuarea substanțială a pierderilor de resurse combustibile pe marile platforme din industria chimică.

Posibilități de sporire a valorificării resurselor secundare combustibile sînt încă și în alte sectoare de producție. În industria siderurgică, spre exemplu, în viitorul apropiat se preconizează a se asigura condiții pentru **majorarea pînă la 99% a procentului de recuperare a gazului de furnal**, prin etanșarea cu azot a furnalelor de mare capacitate. Se întreprind măsuri hotărîte în vederea recuperării și valorificării maxime a gazelor combustibile: în industria metalurgică, prin utilizarea gazelor de cocs pentru încălzirea bateriilor de cocsare, utilizarea gudroanelor drept combustibil în centrale termice, folosirea gazelor combustibile rezultate la fabricarea feroaliajelor, a fracției oxocarbone de la convertizo-

arele oțelărilor L.D. eliminarea eșapării de oxigen în atmosferă etc.; în industria chimică, prin utilizarea gazelor combustibile eșapate la pornirea și oprirea instalațiilor de producere a amoniacului; recuperarea reziduurilor din rezervoarele de produse petroliere etc.

Fără îndoială că unele dintre soluțiile de recuperare a resurselor combustibile ridică anumite probleme: instalațiile de recuperare a gazelor reziduale de la fabricarea negrului de fum din cauza pericolului de explozie a acestor gaze în contact cu oxigenul din aer, recuperatoarele pentru fracția oxocarbonică datorită riscului de intoxicare a personalului operativ ș.a. Funcționarea cazanelor utilizatoare a gazelor de la cuptoare diferă de regimul de folosire al cazanelor de aburi obișnuite, în sensul că potențialul de încălzire al gazelor este în general relativ scăzut, iar acestea se caracterizează printr-un procent important de praf și elemente agresive. Volumul de gaze și temperatura acestora depind de regimul de funcționare al agregatului tehnologic și de aceea producerea aburilor nu poate fi reglată în raport de modificarea necesarului de căldură. Unele gaze cu temperaturi înalte din metalurgia neferoasă și de la converti-

zoarele pentru elaborarea oțelului se caracterizează printr-un conținut însemnat de evacuări incandescente, ceea ce impune cerințe deosebite pentru cazan. Cu toate acestea, experiențele de la noi din țară și practica internațională arată că și în asemenea situații s-au găsit soluții judicioase, avantajoase din punct de vedere economic, de recuperare a resurselor energetice combustibile.

O problemă importantă pe care dorim să o subliniem se referă la folosirea acestor resurse în calitate de combustibil. Aceasta nu este o direcție unică și din cele mai eficiente de folosire pentru toate tipurile de resurse secundare combustibile. Multe resurse de acest fel reprezintă materii prime valoroase și pot fi prelucrate ulterior în scopul extragerii sau realizării unor produse solicitate. Asemenea disponibilități se întîlnesc în industria prelucrării lemnului, precum și în industria chimică. În prezent, această direcție de utilizare a resurselor combustibile face obiectul unor analize detaliate în vederea mai bune valorificării a unora dintre aceste resurse.

Nicolae LICIU

Campania agricolă

(Urmare din pag. 1)

tatea mecanizatorilor, ținînd totodată seama de condițiile de lucru în care aceștia își desfășoară activitatea, s-au adus o serie de îmbunătățiri pe linia cointeresării acestora. Astfel, începînd din acest an, în cadrul retribuirii în acord global în funcție de nivelul producției, mecanizatorii sînt asimilați, pentru activitatea în regiile, muncitorilor din construcțiile de mașini, iar pentru lucrul în cîmp — minerilor. Condițiile de lucru în care și desfășoară activitatea mecanizatorii s-au îmbunătățit și prin crearea punctelor de lucru în cîmp, unde se asigură și masa caldă, prin asigurarea transportului de acasă la cîmp etc.

Organizarea celorlalte activități

URGENTELE și condițiile de lucru ale actualei campanii cer ca la executarea lucrărilor agricole să fie mobilizate integral nu numai mijloacele mecanice, ci și atelajele și chiar munca manuală a cooperativelor, acolo unde, în împrejurări normale, ar fi trebuit să lucreze tractoarele. Recuperarea restanțelor și finalizarea campaniei în timpul optim cer ca mobilizarea de forțe să fie generală, continuă, dîndu-se o atenție sporită calității lucrărilor ce trebuie executate.

Cu prilejul vizitei de lucru efectuată în ziua de 3 aprilie în județele Ilfov și Ialomița, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat măsuri de mare importanță, impuse de starea timpului, pentru urgentarea lucrărilor agricole. Dintre acestea, constituirea de schimburi permanente de noapte, mobilizarea tuturor muncitorilor, a specialiștilor, a cadrelor de conducere din fiecare unitate, suspendarea unor activități pe raza fiecărei comune pînă la încheierea campaniei de primăvară sînt în măsură să intensifice ritmul de lucru, să urgenteze executarea lucrărilor.

Prezența specialiștilor în cîmp, capacitatea organizatorică a acestora acolo unde este nevoie mai mare sînt cu atît mai necesare în aceste zile, cu cît forțele mobilizate sînt mai mari. De asemenea, condițiile deosebite impun măsuri tehnice și organizatorice deosebite, care pot fi soluționate corespunzător numai prin **participarea totală, prin mobilizarea personală a fiecărui specialist, a fiecărui cadru de conducere.** Întrucît în cele mai multe zone ale țării epocile de însămînțare a diferitelor culturi se suprapun, trebuie stabilite priorități, asupra cărora să hotărască specialiștii. De asemenea, aceștia trebuie să decidă operativ asupra tehnologiilor — care, în această campanie, trebuie să fie adaptate condițiilor unui teren mai umed și mai rece. Fiind vorba de o lucrare atît de importantă cum este semănatul, de

o întîrziere apreciabilă și de o evoluție a timpului în general nefavorabilă, specialiștii trebuie să hotărască asupra soiurilor și hibrizilor cultivați, asupra densității culturilor și să participe efectiv la executarea lucrărilor agricole, la reglarea semănătorilor, la organizarea formațiilor de lucru. Spre exemplu, specialiștii din cercetare și din minister au recomandat reducerea la minimum, în condițiile din acest an, a ponderii hibrizilor tardivi de porumb în toate zonele țării. În acest sens, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a făcut deja publică oferta de 20 mii de tone (suficientă pentru o suprafață de peste un milion de hectare) din hibrizii dubli 96, 120, 205, 21, 220, 225 precum și HT-215 și HS-230. Hibrizii timpurii din grupele 100 și 200, pe lîngă faptul că sînt mai precoce la recoltare, sînt și mai toleranți la temperaturi scăzute. Dar, în condițiile specifice din fiecare unitate, specialiștii trebuie să hotărască asupra structurii soiurilor și hibrizilor cultivați, în funcție de rezervele de sămînță existente, să adopte măsuri pentru asigurarea unei rezerve de sămînță pentru eventualitatea necesității de reinsămînțare a unor suprafețe.

Mobilizarea tuturor forțelor în aceste zile pe ogoare impune **folosirea deplină a tuturor mijloacelor de muncă, obligativitatea participării la lucrări a tuturor locuitorilor apti de muncă din sate.** În multe cooperative agricole se folosesc cu bune rezultate atelajele, iar cooperativii eliberează manual terenul de resturi vegetale sau plantează legume. La C.A.P. Lungulețu, județul Dîmbovița, spre exemplu, acolo unde nu au putut pătrunde tractoarele au intrat atelajele. Plantatul cartofilor la această cooperativă s-a făcut prin participarea a 50 de atelaje care croiau rigolele și a 500 de cooperativari care plantau cartofii.

Pentru ca forțele mobilizate în aceste zile să realizeze viteze de lucru superioare, este deosebit de important să se lucreze pe bază de programe de lucru riguroase. În aceste condiții, planurile operative de lucru devin de neînlocuit. Fără a implica birocrație, conducerea lucrărilor agricole pe bază de program zilnic pe formație, utilaj, parcelă face parte integrantă din activitatea de organizare a lucrului pe mai multe fronturi. Lucrul la întîmplare, fără program, în cazul unei mari concentrări de forțe, în condiții de urgență deosebită micșorează mult randamentul — fie numai și pentru faptul că **fără un program riguros nu se poate exercita un control pe operații, lucrări, participanți.**

Campania agricolă din această primăvară solicită un mare efort, fizic și de competență, de organizare și conducere. Executarea lucrărilor agricole în aceste zile trebuie concepută într-un mod științific, organizat, cu un dinamism maxim; aceasta impune o voință, o participare și dirijare unitară a forțelor implicate, fiind în joc producția agricolă a anului 1980, anul final al actualului cincinal. Oamenii muncii din agricultură dovedesc că sînt pe deplin conștienți de sarcinile deosebite ale campaniei actuale, acționează cu hotărîre și responsabilitate pentru a pune bazele unor producții agricole mari și eficiente în acest an.

Promovarea produselor noi în industria alimentară

PORNINDU-SE de la importanța ce o prezintă bunurile alimentare în nutriția populației, o preocupare de seamă în politica economică a partidului o constituie crearea unei industrii alimentare de înaltă productivitate care, prin folosirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, să producă mari și variate cantități de produse în condiții de calitate și eficiență ridicată. Ca urmare, an de an au fost investite mari fonduri bănești pentru crearea de noi capacități de producție, pentru modernizarea celor existente concomitent cu lărgirea cadrului cercetării în vederea continuei diversificări și înnoiri a producției.

Unul din factorii importanți în dezvoltarea vișuroasă și eficientă a industriei alimentare o constituie **diversificarea produselor, accelerarea ritmului de înnoire a producției**. Numeroase anchete ale pieței produselor alimentare în diferite țări ale lumii au arătat că principala sursă de creștere a vânzărilor este rezultatul introducerii produselor noi. Ca urmare, firmele de prestigiu pun la punct anual între câteva zeci și câteva sute de produse noi. Această cerință de produse noi este reflectată de solicitările consumatorilor moderni care doresc o variație continuă a meniului, replică alimentară a epocii pline de dinamism, frământări și transformări. Dorința de diversificare a consumului alimentar se găsește în deplină concordanță cu indicațiile igienei alimentare care a stabilit faptul că o rație alimentară completă și echilibrată se poate realiza numai prin combinarea cât mai variată a diferitelor produse alimentare.

Numărul de sortimente fabricate astăzi în industria noastră alimentară a depășit cifra de 2000, din care se realizează peste 3000 de tipuri diferite ca formate și mărimi. Cu toate acestea, exigențele consumatorilor interni și ale beneficiarilor externi au crescut într-un ritm mult mai rapid decât oferta. Tocmai de aceea, prevederile privind dezvoltarea în perspectivă a industriei alimentare, fundamentate pe posibilități reale, au în vedere o serie de obiective în legătură directă cu problema care ne preocupă și dintre care mai importante ni se par a fi :

— creșterea producției la principalele produse alimentare în ritmuri care să permită ca la producție, consum pe locuitor și productivitatea muncii să se asigure reducerea treptată a decalajului față de țările cu economie avansată și apropierea de nivelul lor de dezvoltare ;

— valorificarea integrală și cu randamente îmbunătățite a resurselor sporite de materii prime agricole vegetale și animale sau de altă natură ;

— sporirea continuă a gradului de industrializare a materiilor prime agricole, transformarea lor prin mijloacele cele mai moderne în produse care să corespundă necesităților și exigențelor consumatorilor ;

— lărgirea gamei și sporirea volumului produselor preparate, semifabricate, a produselor pentru copii, a alimentelor porționate și preambalate ;

— asigurarea populației cu alimente în care factorii nutritivi să se găsească cât mai armonios proporționați.

Realizarea în fapt a acestor sarcini nu poate avea loc însă oricând și oricum. Așa, de exemplu, deși în ultimii ani s-a realizat și omologat un număr mare de produse noi, unele nu s-au dovedit suficient de viabile pe piață. În aceste condiții, se impune analiza cauzelor care generează o astfel de situație și care în ultimă instanță frânează progresul unei ramuri cu implicații economice și sociale mari. Analiza procesului de realizare și promovarea produselor noi scoate în evidență posibilități însemnate de natură organizatorică și concepțională, de influențare a acestui proces în patru etape — selectarea ideilor, proiectarea produselor noi, promovarea produselor și cointeresearea întreprinderilor.

Selectarea ideii

ALEGEREA VARIANTEI DE PRODUS NOU constituie una din etapele importante ale muncii de înnoire a producției, proces care trebuie făcut în concordanță cu strategia întreprinderilor. O bună cunoaștere a solicitărilor pieței, a tendințelor către care evoluează aceasta și a posibilităților întreprinderilor permite realizarea unor produse viabile, cu maximă eficiență. Analiza mai profundă a acestui aspect reliefează că întreprinderile noastre studiază încă în mică măsură cererile de pe piață, prin utilizarea unor metode de marketing neadecvate, din care cauză uneori apar contraindicații nedorite între ceea ce se oferă și ceea ce se cere. Un astfel de exemplu ni-l oferă sortimentul de

conserve : „Salată de varză albă“, introdus în fabricație fără o testare prealabilă a dorinței de consum a populației și ca atare foarte puțin solicitat. Este cunoscut că varza se găsește în stare proaspătă, la dispoziția populației, o perioadă mare de timp. Totodată, precum se știe, prin prelucrare, conservare, manipulare și depozitare, la valoarea ei se adaugă o serie de costuri suplimentare care ridică prețul de vânzare, făcându-l necompetitiv cu produsul proaspăt. Iată de ce, **înainte de a fi fabricate pe scară industrială, noile produse trebuie testate pentru a se obține prin aceasta consimțământul consumatorilor și garanția că își vor găsi desfacere pe piață.**

Până în prezent selectarea ideilor de produse alimentare noi s-a făcut empiric. Activitatea desfășurată în cadrul stațiilor pilot în direcția realizării produselor noi a impus elaborarea unei metode adecvate de selectare a ideilor de produs nou. Din marea diversitate de metode menționate în literatură, rezultatele cele mai bune le-a dat **metoda fișelor**, care a fost dezvoltată și adaptată ca să cuprindă toate problemele specifice produsului alimentar : materiile prime necesare, ambalajele, capacitatea pieței, durata probabilă a cererii, influența modelului, necesități de echipament, timpul de cercetare, probleme de lansare etc. (vezi schema privind produsul „sos picant de roșii“). Prin notarea fiecărui criteriu, în funcție de posibilitățile întreprinderii, se pot interpreta statistic șansele de reușită ale produsului nou. Pentru a evita interpretările subiective se recomandă ca fișele pentru selectarea produsului să fie întocmite de mai mulți specialiști, iar coordonatorul de program să sintetizeze concluziile obținute.

Proiectarea produsului

REALIZAREA unui produs alimentar viabil în condiții industriale implică executarea unui proiect complex. Specialiștii în design-ul produselor alimentare din străinătate apreciază că pentru reușita promovării unui nou produs trebuie să fie antrenate tehnologii, proiectanți, igienisti, specialiști de marketing, durata pentru realizarea unui proiect, de la cercetare până la lansarea comercială, fiind de aproximativ 2 ani. Caracteristic pentru realizarea unui produs alimentar în condiții industriale este faptul că fiecare amănunt al proiectului de produs nou are o importanță determinantă asupra viabilității lui. Astfel, s-au constatat cazuri de eșec total datorită unei operații secundare neglijate, ca de pildă, ambalajul greșit ales sau eticheta prost inspirată.

Ambalajul trebuie să aibă trei calități principale : ● să protejeze produsul de influențe exterioare care ar putea să-i modifice proprietățile, aspectul și forma ; ● să nu încarce, în mod exagerat, costul produsului ; ● să vîndă produsul prin aspectul său atrăgător : Acesta înseamnă că **ambalajul trebuie să aibă, pe lângă funcțiile sale tehnologice și de protecție și o funcție de informare a consumatorului asupra conținutului, valorii nutritive, utilizărilor posibile ale produsului ambalat etc.**

Influența determinantă a ambalajului pentru punerea în fabricație a produselor alimentare se manifestă în cazul „sosului picant de roșii“ prin aceea că, deși omologat, acesta nu se fabrică și deci nu se găsește pe piață din cauza lipsei unui ambalaj corespunzător care să permită deschiderea și închiderea cu ușurință după folosire. Menționăm și tendința, ce se manifestă în multe cazuri, de reproiectare a ambalajelor în vederea reducerii cheltuielilor de ambalare, dar care uneori are ca implicație reducerea conservabilității produsului. Astfel, ambalajul pentru fulgii de cartofi și fulgii de fasole a fost gândit inițial astfel încât să protejeze produsul față de oxigen și vaporii de apă. Prin reproiectarea ulterioară a acestuia și înlocuirea lui cu simple pungi de hirtie, nu se mai asigură această protecție, rezultatul fiind degradarea mult mai rapidă a produsului, reducerea duratei de conservabilitate și respingerea produsului de către consumatori. În acest fel, economiile relative scontate de întreprinderi prin înlocuirea ambalajului s-au transformat în pierderi absolute.

Proiectul unui produs nou trebuie să cuprindă obligatoriu următoarele etape : ● cercetări la nivel de laborator privind caracterizarea materiilor prime, materialelor auxiliare și ambalajelor ; ● stabilirea în condiții de laborator a metodelor de condiționare și prelucrare a produselor ; ● stabilirea schemei tehnologice și a bilanțului de materiale ; ● stabilirea metodelor de control de calitate ; ● alegerea și amplasarea utilajelor ; ● alegerea mijloacelor de transport ; ● proiectarea condițiilor

de igienă ; ● alegerea și proiectarea ambalajelor și a etichetelor ; ● proiectarea condițiilor de depozitare ; ● rezultatele testării tehnologice în condiții de producție ; ● întocmirea devizului și calculului costului. Rezolvarea cu responsabilitate a fiecărui punct în parte permite asigurarea realizării unui produs de calitate, acceptat de către consumator și rentabil pentru întreprinderea producătoare.

Promovarea pe piață

STATISTICILE din țările industriale dezvoltate menționează faptul că 50—70% din produsele alimentare noi sînt sortite eșecului datorită unei campanii publicitare defectuoase sau insuficiente. S-a stabilit că în cazul produselor alimentare, spre deosebire de alte produse noi, consumatorii au o reacție de neîncredere instinctuală. Această reținere are rădăcini adînci pe scara evoluției omului încă din perioada cînd omul primitiv culegerea diferite fructe necunoscute pentru ca să supraviețuiască, cu riscul unor reacții necunoscute. Ca urmare, măsurile de promovare a

nu pot fi realizate decît în strînsă colaborare cu specialiștii în nutriție, datorită încrederii și prestigiului de care se bucură aceștia.

Bineînțeles că sprijinul nutriționiștilor trebuie acordat numai produselor alimentare valoroase, care contribuie la realizarea unei alimentații raționale și echilibrarea consumului. Realitatea este că o gamă mare de produse alimentare deficitare în prezent ca : sucurile de fructe, produsele dietetice, produsele pentru copii, produsele de catering, nu pot fi promovate cu succes decît cu ajutorul specialiștilor în nutriție. În Franța s-a constatat că a fost suficient ca un specialist în nutriție să recomande produsele dietetice ca să se observe o dublare a creșterii desfacerii. În U.R.S.S., prin folosirea presei, radioului și televiziunii pentru popularizarea conservelor vegetale, s-a înregistrat o creștere a desfacerii de 3—4 ori.

În țara noastră, promovarea produselor noi printr-o publicitate științifică este anemică, datorită atît necunoașterii temeinice a principiilor fundamentale ale marketingului produselor alimentare, cît și datorită costurilor ridicate pe care le ridică o astfel de operație și care nu pot fi suportate de între-

Fișa pentru selectarea produsului SOS PICANT DE ROȘII (KETCHUP)

	-2	-1	+1	+2
Materii prime necesare				■
Materii auxiliare		■		
Ambalaje	■			
Capacitatea pieței			■	
Durata probabilă a cererii				■
Influența modei				■
Efectul asupra produselor ce se realizează curent				■
Influența asupra sezonality				■
Necesități de echipament				■
Gradul de încărcare a utilajelor				■
Forța de muncă necesară				■
Necesitatea specializării forței de muncă				■
Timp de cercetare		■		
Timp de dezvoltare		■		
Probleme de conservabilitate				■
Probleme de depozitare				■
Probleme de lansare a produsului		■		

SISTEMUL DE NOTARE este următorul : — 2 corespunde unui nivel nesatisfăcător ; — 1 corespunde unui nivel mediu + 1 co-

respunde unui nivel bun ; + 2 corespunde unui nivel foarte bun Din fișa prezentată se constată următoarele :

— materiile prime sînt notate cu +2, deoarece sînt disponibile în cantități mari în fabricile de conserve ;

— materialele auxiliare sînt notate cu — 1, deci nivelul mediu, deoarece sînt necesare condimente din import. Nu s-a apreciat ca nivel nesatisfăcător deoarece există posibilitatea fabricării sosului picant de roșii, cu condimente autohtone ;

— ambalajele sînt notate cu —2, deci nivel nesatisfăcător, deoarece ambalajele existente nu se pretează pentru sosul picant de roșii. Va fi necesară solicitarea unor ambalaje speciale, care pînă la realizarea lor va frîna introducerea produsului pe piață ;

— capacitatea pieței este notată cu 1, deci nivel bun, deoarece acest sortiment nu există pe piață decît ca produs de import, la un preț ridicat, dar atingerea unui nivel foarte bun este frînată de necunoașterea domeniilor de utilizare de către consumatori ;

— durata probabilă a cererii este practic nelimitată, ea crescînd pe măsură ce produsul va fi utilizat, și ca urmare a fost notată cu +2 ;

— influența modei este favorabilă, deoarece sosurile picante facilitează introducerea semipreparatelor și se pretează la produsele tip camping ;

— efectul asupra produselor ce se realizează curent este foarte bun, deoarece există posibilitatea creșterii producției de pastă de tomate în vederea utilizării ei ca materie primă ;

— influența asupra sezonality este de asemenea foarte favorabilă, deoarece produsul se poate prelucra în timpul iernii și primăverii, cînd fabricile de conserve au activitate redusă ;

— necesitățile de echipament sînt notate cu +2, deoarece nu este necesară achiziționarea unor utilaje suplimentare ;

— gradul de încărcare a utilajelor crește prin introducerea sosului picant de roșii și ca urmare se notează la nivel foarte bun ;

— forța de muncă necesară și necesitatea specializării forței de muncă nu ridică probleme speciale, putîndu-se folosi resursele existente și ca urmare se notează cu +2 ;

— timpul de cercetare și timpul de dezvoltare a produsului sînt notate cu — 1, deoarece pot apare probleme legate în special de înlocuirea condimentelor străine cu condimente autohtone.

— probleme de conservabilitate și de depozitare nu se pun în mod deosebit pentru acest produs și ca urmare ambele aspecte sînt notate cu +2.

Lansarea produsului ridică probleme mai dificile datorită necunoașterii lui de către consumator. Ca urmare a fost notată cu — 1.

Din analiza fișei, rezultă că majoritatea obiectivelor analizate au niveluri bune, ceea ce recomandă introducerea produsului în fabricație.

produselor noi au un rol mult mai important în cazul produselor alimentare decît pentru alte ramuri industriale.

Specialiștii în publicitate consideră că pentru produsele alimentare metodele folosite trebuie să aibă o alătură diferită de cele ale publicității obișnuite : să fie pline de tact și demnitate : să fie mai puțin o solicitare și mai mult o formare și dezvoltare a gustului publicului consumator. Mai mult decît în alte domenii, în cazul industriei alimentare publicitatea angajează responsabilitatea producătorului, iar calitatea produsului influențează cumpărarea sau abținerea de a-l cumpăra în viitor. În felul acesta publicitatea concurează la menținerea calității producției și a prestigiului mărcii fabricilor.

Publicitatea în industria alimentară, trebuie să acționeze în direcția orientării și structurării consumului de alimente în conformitate cu cunoștințele moderne despre alimentație rațională. Aceste sarcini ale promovării produselor alimentare noi

prinderi, în condițiile în care, în perioada de dezvoltare a produsului nou, sînt necesare cheltuieli mari pentru proiectare, testare și prezentare. În multe cazuri publicitatea intră în contradicție atît cu interesele întreprinderii, cît și cu cele ale consumatorului. Astfel, reclama : „Dați copiilor cît mai multe dulciuri“, în afară de faptul că exprimă o sărăcie de idei, este în contradicție cu indicațiile specialiștilor în nutriție care recomandă un consum modest de dulciuri chiar și de către copii, avînd în vedere efectul cariogen al acestora și acțiunea dezechilibrată asupra metabolismului prin aportul energetic mare

prof. dr. Segal BRAD
conf. dr. David APOSTU
Universitatea din Galați

(Continuare în pag. 11)

Strategiile de export în sprijinul realizării planului

PILONII EFICIENȚEI EXPORTURILOR

PLANUL de comerț exterior pe anul 1980 prevede, pentru industria construcțiilor de mașini, o creștere cu 40 la sută a valorii exportului față de realizările din 1979. Subramurii de mașini-unelte, care va înregistra în acest an o dinamică mai accentuată a producției (47%) față de celelalte subramuri din construcții de mașini (de exemplu: mecanica fină și optica 36%, electronica 27%, producția

- creativitate
- înnoire
- competitivitate

de utilaje tehnologice 40%) îi revin și pe linia exportului sarcini deosebit de însemnate. Având în vedere preocupările susținute existente în acest sector pe linia promovării exporturilor, prezentăm câteva aspecte din experiența unei unități reprezentative pentru industria constructoare de mașini-unelte — Întreprinderea de mașini-unelte și agregate — București.

CENTRALA industrială de mașini-unelte, mecanică fină și scule — București grupează 19 întreprinderi constructoare de mașini, ce au o contribuție de circa 70% în volumul total al exportului construcțiilor de mașini. În acest context poate fi mai bine apreciat rolul ce revine întreprinderii de mașini-unelte și agregate — București, care realizează singură circa 20% din livrările la export ale centralei.

Deși întreprinderea este relativ tânără, în cei circa 19 ani de activitate a cunoscut o dezvoltare spectaculoasă, mărindu-și în acest interval capacitățile de producție de circa 4 ori și devenind astfel cea mai mare întreprindere specializată de mașini-unelte din sud-estul Europei și una din cele mai mari din Europa.

Potențialul tehnic de care dispune azi își pune o puternică amprentă asupra structurii producției, care cuprinde: strunguri carusel, freze longitudinale portal, mașini de alezat și frezat — produse de mare complexitate tehnică, executate după norme internaționale de înaltă exigență. Caracteristic mașinilor-unelte realizate în prezent este un grad ridicat de automatizare, ele fiind dotate cu echipamente cu comandă numerică și afișare de cote. Pentru a oferi o imagine mai exactă a problemelor tehnice pe care le ridică execuția unor asemenea mașini-unelte, putem arăta că, spre exemplu, strungul carusel SC 160 D asigură prelucrarea unor piese având diametre de până la 16 metri și greutatea de până la 250 de tone, în condiții de precizie de sutimi de milimetru, putând fi programat cu ușurință de un singur operator — printr-un sistem de comandă numerică — să execute orice fel de operații de strunjire, frezare, alezare pentru 5 axe. Un alt exemplu: mașina de alezat și frezat tip AFP-130 (în imagine), care, executată în variantă dublă (2 montanți pe același batiu), permite prelucrarea simultană pe ambele laturi a unor piese de până la 14 metri lungime și 3 metri înălțime, cu o precizie de fracțiuni de milimetru. Față de frezele normale ea asigură obținerea unui randament dublu, într-un timp de prelucrare redus la jumătate și o mare precizie, prin controlul prelucrării pe baza afișajului electronic de cote. Dacă în prezent, I.M.U.A.B. — la dimensiunile de dezvoltare actuale — reușește să exporte peste 70% din producție, aceasta nu se datorește, în primul rând, publicității comerciale, — domeniu în care mai sînt încă multe de făcut — ci aproape exclusiv performanțelor tehnice ale produselor sale, cu care s-a impus pe piața internațională. În țări ca: U.R.S.S., Bulgaria, Polonia, Ungaria, Italia, Franța, S.U.A., Japonia, India, Austria, R.F. Germania, Anglia, Mexic, Brazilia.

O privire retrospectivă asupra preocupărilor de promovare a exporturilor, desfășurate în întreprindere în ultimii ani permite identificarea a cel puțin 3 direcții strategice de acțiune:

1. creșterea elasticității ofertei, în condițiile înnoirii și diver-

sificării gamei de fabricație; 2. creșterea eficienței și competitivității, exporturilor; 3. menținerea și diversificarea piețelor de export, prin perfecționarea formelor de comercializare.

Deschidere permanentă către nou

PENTRU A VENI în întâmpinarea cererilor tot mai variate de pe piața externă, I.M.U.A.B. și-a orientat eforturile de dezvoltare-proiectare de produse spre diversificarea variantelor constructive, prin înnoirea în ritm alert a nomenclaturului. Pentru o întreprindere constructoare de mașini, un ritm de înnoire anual de 60% realizat în 1979 și de 70%, cât este prevăzut pentru acest an, semnifică preocupări de cercetare-dezvoltare-proiectare deosebite, în decursul actualului cincinal structura producției modificându-se integral.

Correspondenții material al acestor ritmuri îl constituie diversificarea gamei de mașini-unelte conform cererii partenerilor externi, dezvoltându-se o nouă clasă de strunguri carusel: SC 33-H, SC 43-H și SC 43-HH, care permit prelucrarea unor piese cu gabarit mult mai mare decât mașinile standard, cu respectiv 500, 260 și 850 mm. Noi variante constructive s-au realizat și în sensul creșterii sarcinii pe platou — a greutății piesei prelucrate — care, spre exemplu, la strungul SC 43-HG permite prelucrarea unei piese de 36 tone, față de 18 tone în varianta normală. Prin sustentație hidraulică, atât platoul mașinii cât și montanții ei pot fi deplasate cu efort minim, respectiv întreaga putere de acționare a mașinii se rezumă la două motoare de 100 kW, care pun în mișcare un colos având înălțimea unui bloc cu 4 etaje. Desigur că asemenea caracteristici — consum energetic redus în exploatare — atrag foarte mult pe partenerii externi. Demn de remarcat este faptul că toate aceste variante constructive — practic, noi tipuri de produse — s-au realizat în condiții de reducere de până la 3 ori a termenelor de asimilare planificate. Cum a fost posibil aceasta?

Preocupările sistematice pe linia creșterii elasticității ofertei față de cererile partenerilor externi au condus la crearea unei grupe specializate de ofertare, formată din specialiști ai serviciului de export, ai serviciilor tehnice, ca și de la Institutul de proiectări de mașini-unelte, care se ocupă de realizarea promptă a comenzilor speciale prezentate de partenerii externi. Spre exemplu, rod al activității acestor grupe este strungul carusel SC-43 HG, de o complexitate deosebită, ce a fost asimilat în 6 luni în loc de 18 luni, cât este termenul uzual de ofertare pe piața internațională.

Rezultatul pe plan comercial este că mai mult de 90% din producție de strunguri carusel a întreprinderii va fi exportată în anul 1980.

Creșterea eficienței producției de export

PRIN TRECEREA în anii '70, la fabricația de tipuri de mașini-unelte de o mare complexitate tehnică, I.M.U.A.B. a reușit să sporească cu 150% prețul extern obținut pe tona de mașini exportate.

Tipuri de mașini	Structura nomencl. de export (%)		Grad de integrare %	
	1960	1981	1980	1981
Strunguri carusel	65	60	75	90
Freze portal	12	5	75	90
Mașini de alezat și frezat	5	25	65	80
Mașini de rectificat	7	10	100	100

După cum se poate constata din datele tabelului, tendința în orientarea structurii nomenclatorului de export este spre oferirea de mașini-unelte de o complexitate tehnică deosebită, valorificând astfel potențialul de creativitate tehnică de care dispune întreprinderea, concomitent cu creșterea ponderii componentelor realizate în țară. Deși, spre exemplu, în cazul strungurilor carusel modificarea de pondere nu este prea mare, de la un an la altul, practic valoarea respectivă a exportului se va realiza în 1981 printr-un număr mai mic de produse, însă cu parametri tehnici și, respectiv, prețuri externe unitare mai ridicate. Totodată, se va obține și o reducere substanțială a consumului de metal pe tona de produs. Creșterile importante în structură pe care le înregistrează mașinile de alezat și frezat și cele de rectificat se regăsesc în preocupările actuale de introducere în fabricație a unor noi produse cum sunt: centrele de prelucrat, alezat și frezat, mașinile de găurit în coordonate (cu precizie de prelucrare de microni), mașini de rectificat speciale, care vor conduce la creșterea competitivității și atractivității ofertei românești de mașini-unelte.

În creșterea competitivității produselor un aport important aduce, de asemenea, extinderea utilizării tehnologiilor moderne în întreprindere, care conduc la: a) reducerea consumului de metal, cum sunt de exemplu extinderea debitării cu plasmă și automată a tablelor, înlocuirea subsansamblelor turnate cu piese sudate (care singură a permis reducerea consumului de metal la reperle respective cu 20%); b) creșterea calității execuției, a fiabilității și preciziei mașinilor-unelte, prin călirea cu curenți de înaltă frecvență, detensionarea pieselor mari prin vibrare, alinierea batiurilor mașinilor cu ajutorul laserului, tehnologii de montare a rulmenților în mediu de zăpadă carbonică, ș.a.

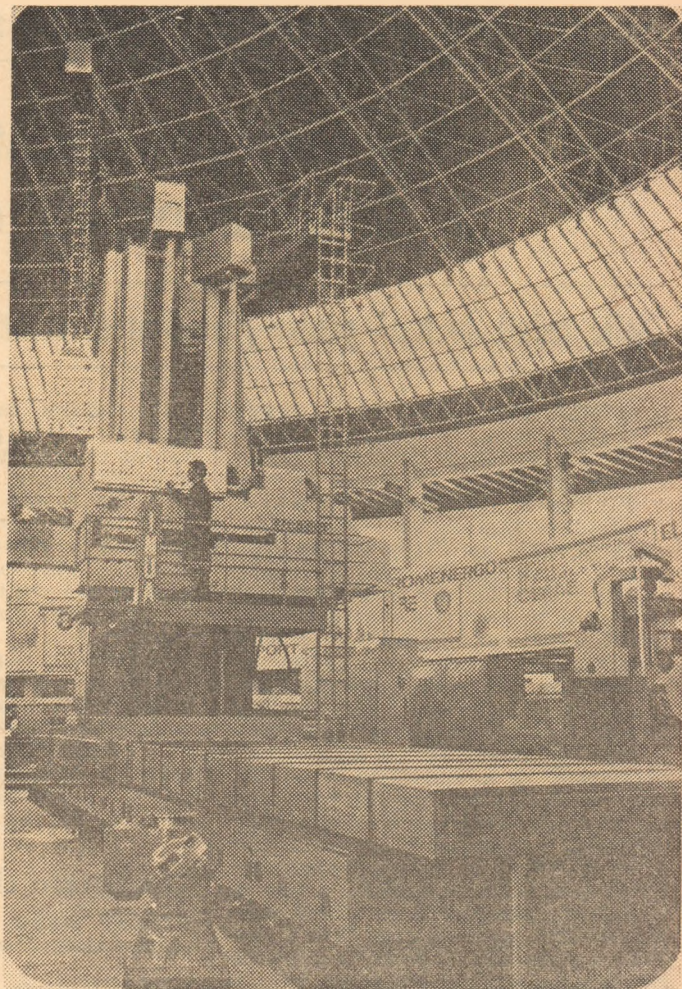
Introducerea pe scară largă a soluțiilor constructive moderne, cum ar fi folosirea ghidajelor hidrostatice, a șuruburilor cu bile, a tanchetelor cu role, conduc la ridicarea performanțelor tehnice ale mașinilor-unelte, concomitent cu reducerea puterii motoarelor de avans cu circa 30% (diminuarea consumului de energie electrică la beneficiar) și a uzurii organelor în mișcare (fiabilitate sporită).

Trebuie de asemenea remarcată — pe linia perfecționării concepției de proiectare și execuție a mașinilor-unelte — înlocuirea treptată, în cursul acestui cincinal, a motoarelor de acționare cu curent alternativ prin motoare cu curent continuu, care permit reglarea mult mai economică și mai simplă a treptelor de viteză și avansuri, eliminând utilizarea unor cutii de viteză și avans de mare gabarit, cu număr mare de axe și angrenaje din oțel de calitate superioară, foarte laborioase ca execuție.

Corolarul acestor preocupări pe linia perfecționării tehnologiilor de fabricație și a soluțiilor constructive îl constituie îmbunătățirea indicatorilor, consum de metal pe tona de produse (circa 85% în prezent) și consum de energie pe tona de metal prelucrat (care a scăzut).

Calitatea comercializării

CALITATEA ȘI FIABILITATEA mașinilor-unelte purtând marca de fabricație „Titan“ și-a cucerit în decursul anilor, un binemeritat prestigiu pe piața internațională.

Existența unor clienți permanenți din țări ca S.U.A., R.F.G., Italia, Franța, Suedia, cu o puternică industrie proprie de mașini-unelte, demonstrează o dată mai mult capacitatea produselor I.M.U.A.B. de a se integra cu ușurință în fluxuri tehnologice de înalt randament și complexitate tehnică.

Desigur că la pătrunderea și menținerea poziției pe piața externă, o importantă contribuție are posibilitatea exportatorului român de a prezenta o ofertă completă, incluzând — alături de livrarea propriu-zisă a mașinii — și asistența tehnică în punerea ei în funcțiune la beneficiar, livrarea de piese de schimb și asigurarea activității de service pe piața locală.

La înnoirea ofertei de export, ca și în promovarea pe piața externă a produselor, un loc important joacă în ultimii ani dezvoltarea activității de cooperare industrială și comercială, incluzând trecerea la forme noi de comercializare prin societăți mixte și organizații organizate în străinătate, participarea la licitații internaționale.

Ritmul deosebit de alert al înnoirii producției și ofertei a impus participarea largă la târguri și expoziții internaționale specializate, unde mașinile-unelte românești s-au bucurat întotdeauna de o apreciere deosebită. Astfel, strungul carusel SC-27, expus la târgul internațional Zagreb '78, a fost distins cu medalia de aur pentru performanțele sale tehnice deosebite și calitatea execuției.

Experiența întreprinderii bucureștene demonstrează că asigurarea deuseelor externe începe în sectoarele de concepție uzinală, care pot să imprime ritmul rapid de înnoire, elasticitatea ofertei de export, menținerea și dezvoltarea pietelor externe. Elaborarea unor strategii adecvate de export, susținute în toate compartimentele implicate — cercetare-dezvoltare, producție, comercializare, service — constituie una din pirghiile esențiale ale îndeplinirii și depășirii planurilor de export.

Aurel AMBROZIE
Ioan GEORGESCU

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

Instrumente pentru fundamentarea și dimensionarea optimă a costurilor

Noile reguli de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale

NOILE REGULI DE BAZĂ pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale, elaborate de Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat pentru Prețuri și Direcția Centrală de Statistică, îmbunătățite și actualizate pe baza rezultatelor experimentării lor din anul 1976 pînă în prezent, precum și a sarcinilor izvorîte din aplicarea măsurilor privind perfecționarea mecanismului economico-financiar și a reglementărilor apărute în această perioadă, se circumscriu în sfera instrumentelor de lucru puse la dispoziția economiștilor, organelor de planificare, de contabilitate și a altor categorii de personal care își desfășoară activitatea în domeniul costurilor. Prin aplicarea în practică a acestor „reguli de bază”, se are în vedere fundamentarea și dimensionarea optimă, în faza de elaborare a planului, a costurilor necesare fiecărui produs și urmărirea în execuție, a încadrării lor în prevederile bugetelor de venituri și cheltuieli, precum și analiza, pe această bază, a posibilităților și măsurile care trebuie luate pentru reducerea continuă și sistematică a costurilor de producție — indicatorul cel mai reprezentativ al eficienței activității economice.

Noile „reguli de bază” prevăd, în continuare, principiile și criteriile pentru asigurarea conținutului și structurii unitare a costurilor în întreaga industrie, comparabilitatea costurilor efective cu costurile planificate și cu cele aferente anilor precedenți, elaborarea planului costurilor de producție și a celorlalte secțiuni ale acestuia, metodele de evidență, calculare și urmărire a costurilor efective, de analiză și raportare a modului de realizare a indicatorilor privind costurile de producție.

Principalele îmbunătățiri aduse „regulilor de bază” se referă la următoarele probleme:

Conținutul costurilor de producție

AVÎND în vedere că în costul producției se cuprind cheltuielile materiale și de muncă vie considerate necesare pentru realizarea în condiții optime a producției și ținînd seama de reglementările care au apărut pe parcurs cu privire la sursele de acoperire a unor categorii de cheltuieli, din cheltuielile de producție au fost eliminate:

— cheltuielile în legătură cu: amortizarea și reparațiile de orice fel la clădirile și alte mijloace fixe date în folosință gratuită școlilor profesionale și organizațiilor obștești; cheltuielile pen-

tru pregătirea cadrelor și practica în producție; taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat; contribuția bănească pentru efectuarea unor lucrări de interes obștești; comisionul plătit întreprinderilor de comerț exterior pentru exportul pe bază de contract de comision; cheltuielile de protocol și alte cheltuieli care, potrivit legii, se suportă direct din rezultatele financiare;

— amenzile și penalitățile nedatorate vinovăției unei persoane, care se suportă din beneficii sau din alte resurse stabilite prin dispozițiile legale;

— cheltuielile cu descoperirea rezervelor de substanțe minerale utile care potrivit dispozițiilor legale, se finanțează de la bugetul statului.

Clasificarea cheltuielilor de producție

ÎN CEEA ce privește clasificarea cheltuielilor de producție, atît pe elemente primare, cît și pe articole de calculație — directe și indirecte — au intervenit o serie de modificări, dintre care cele mai importante constau în următoarele:

— elementele primare de cheltuieli au fost grupate în două categorii: cheltuieli materiale și cheltuieli de muncă vie, avînd în vedere cerințele privind calculul valorii producției nete. În nomenclatura elementelor primare de cheltuieli s-a introdus impozitul pe fondul de retribuiri și s-au eliminat taxa asupra fondurilor de producție și taxa asupra terenurilor, ca urmare a reglementărilor date în acest sens;

— în nomenclatura cheltuielilor pe articole de calculație s-au introdus: impozitul și contribuția la asigurările sociale pentru retribuții directe (pentru toate unitățile industriale); reparațiile capitale, cheltuielile pentru pregătiri miniere și descoperări, cheltuielile pentru scos-apropiat transport și instalații pasagere (pentru unele subramuri industriale);

— la articolul de calculație „alte cheltuieli speciale”, care se folosește în industria construcțiilor de mașini, s-au inclus și cheltuielile cu probele de tip (probe de duranță și fiabilitate) aprobate de organele competente și s-au eliminat cheltuielile privind amortizarea caledor de construcție și lansarea navelor, care se cuprind în cadrul cheltuielilor cu întreținerea și funcționarea utilajului;

— în nomenclatura cheltuielilor cu întreținerea și funcționarea utilajului, poziția cheltuieli cu reparațiile capitale la utilaje și mijloace de transport ale secției s-a scindat în două poziții, pri-

ma intitulată cheltuieli pentru reparații capitale la utilaje și mijloace de transport ale secției executate cu forțe proprii și a doua poziție cheltuieli pentru reparații capitale la utilaje și mijloace de transport ale secției executate prin terți, avînd în vedere cerințele calculării producției marfă, în care, potrivit normelor metodologice în vigoare, se includ numai cheltuielile cu reparațiile executate cu forțe proprii;

— în nomenclatura cheltuielilor generale ale întreprinderii s-a introdus poziția cheltuieli pentru prelucrarea mecanizată și automată a informațiilor, prin preluarea și concentrarea pozițiilor corespunzătoare din cadrul cheltuielilor administrativ-gospodărești;

— în nomenclatura cheltuielilor de desfacere s-a introdus o poziție distinctă de cheltuieli pentru publicitate, reclamă și participare la tirajuri și expoziții, potrivit reglementărilor stabilite în legătură cu aceste cheltuieli;

— dintre cheltuielile anticipate care pot fi repartizate asupra costului producției în termen de cel mult doi ani s-au exceptat cheltuielile pentru descoperirile miniere și în cariere, care se recuperează pe toată durata exploatarei substanțelor utile, în concordanță cu metodologia de planificare.

Ca urmare a acestor modificări, elementele primare de cheltuieli și articolele de calculație care se folosesc atît în planificarea cît și în evidența și calculația costurilor de producție în unitățile industriale, potrivit noilor „reguli de bază”, se prezintă astfel:

Elementele primare de cheltuieli

a) materii prime, materiale de bază și auxiliare, procurate din afara unității industriale, din care:

— produse și semifabricate prin cooperare;

b) materiale recuperabile și refozibile (se scad);

c) combustibil (din afară);

d) energie și apă (din afară);

e) amortizarea mijloacelor fixe;

f) alte cheltuieli materiale;

I. Total cheltuieli materiale (a—b+c+d+e+f)

g) retribuțiile personalului muncitor;

h) impozitul pe fondul de retribuiri;

i) contribuția la asigurările sociale;

j) contribuția la fondul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic;

k) alte cheltuieli de muncă vie;

II. Total cheltuieli de muncă vie (g+h+i+j+k)

Articolele de calculație

A. Comune tuturor subramurilor industriale:

- a) materii prime și materiale directe ;
- b) materiale recuperabile și refolosibile (se scad) ;
- c) retribuții directe ;
- d) impozitul și contribuția la asigurările sociale pentru retribuțiile directe ;
- I. Cheltuieli directe (a-b+c+d) ;
- e) cheltuieli cu întreținerea și funcționarea utilajului ;
- f) cheltuieli generale ale secției.
- II. Cost de secție (I+e+f) ;
- g) cheltuieli generale ale întreprinderii ;
- h) pierderi din rebuturi ;
- III. Cost de uzină (II+g+h) ;
- i) cheltuieli de desfacere ;
- IV. Cost complet (III+i).

B. Specifice anumitor subramuri industriale

- a) produse și semifabricate prin cooperare (în industria construcțiilor de mașini) ;
- b) uzura sculelor, dispozitivelor și verificatoarelor cu destinație specială (idem) ;
- c) cheltuieli cu activitatea de service (idem) ;
- d) alte cheltuieli speciale (idem) ;
- e) semifabricate din producție proprie (idem) ;
- f) reparații capitale (în industria energetică, siderurgică și extractivă) ;
- g) amortizări directe (idem) ;
- h) cheltuieli pentru pregătiri miniere și descoperări (idem) ;
- i) cheltuieli pentru scos-apropiat-transport și instalații pasagere (în industria exploatarea și prelucrării lemnului) ;
- j) combustibil tehnologic (în industria energetică, chimică, siderurgică etc.) ;
- k) energie tehnologică (idem) ;
- l) materiale auxiliare directe (în subramurile industriale unde materialele auxiliare au o pondere însemnată în costul produselor) ;
- m) cheltuieli de transport-aprovizionare (în subramurile industriale unde aceste cheltuieli au un volum mare).

Metodele de calculație a costurilor

PENTRU stabilirea, urmărirea și calcularea costurilor de producție pe produs, noile „reguli de bază” prevăd folosirea cu prioritate a metodei costurilor standard sau normate, având în vedere sarcinile stabilite în această privință în baza programului de măsuri

privind îmbunătățirea normării costurilor și a evidenței acestora. Potrivit acestui program, în anul 1979 a început experimentarea noilor metode la un număr de 110 întreprinderi din diferite subramuri de activitate industrială, care au obținut unele rezultate bune în acest domeniu, dintre care pot fi menționate : extinderea normării costurilor pe repere, semifabricate și produse și introducerea bugetelor (planurilor) de cheltuieli pe fabrici, secții, ateliere etc., prin care s-au stabilit limite maxime de costuri, atât pentru cheltuielile directe, cât și pentru cheltuielile indirecte ; folosirea unor metode de evidență operativă a costurilor efective, care asigură cunoașterea zilnică, decadală sau la alte perioade scurte a abaterilor de la normele stabilite, îndeosebi pentru consumurile de materii prime, materiale și retribuții directe, creindu-se astfel condiții pentru intervenții prompte în înlăturarea neajunsurilor.

Folosirea metodelor îmbunătățite de normare și evidență a costurilor a contribuit, la unele întreprinderi, la încadrarea în nivelurile planificate ale cheltuielilor de producție (cu ocazia experimentării acestor metode au fost revizuite normele de consum prevăzute în documentația tehnologică la un mare număr de norme de consum pentru materii prime și materiale și norme de muncă), precum și realizarea de economii față de plan, atât la cheltuielile totale cât și la cele materiale la 1 000 lei producție marfă. Pentru efectuarea lucrărilor specifice de normare și calculare a costurilor au fost folosite, în mai mare măsură, mijloacele de mecanizare și automatizare a prelucrării datelor, având în vedere volumul mare și complexitatea acestor lucrări.

Cu toate aceste rezultate, din analizele efectuate asupra stadiului realizării sarcinilor respective la întreprinderile în experimentare se constată și o serie de rămăneri în urmă, atât în ceea ce privește normarea costurilor, cât și introducerea metodelor de evidență și urmărire operativă a abaterilor de la norme. Ca urmare, este necesar ca în cadrul fiecărei unități, colectivele de lucru, constituite în acest scop, să acționeze pentru recuperarea rămănerilor în urmă în efectuarea acestor lucrări, îndeosebi în ceea ce privește pregătirea documentației tehnice care trebuie să stea la baza normării costurilor și îmbunătățirea sistemelor de programare, lansare și urmărire a producției și a consumurilor de materii prime și mate-

riale, care condiționează organizarea evidenței abaterilor de la norme la fiecare loc de muncă.

Potrivit programului de măsuri în acest an s-a extins experimentarea metodelor îmbunătățite de normare și evidență a costurilor la un număr de 546 întreprinderi industriale. Colectivele de lucru constituite în cadrul acestor întreprinderi au sarcina de a asigura executarea lucrărilor prevăzute în program : pregătirea documentației tehnice necesare normării costurilor, calcularea costurilor normate pe repere, semifabricate și produse pentru cheltuielile directe și indirecte, organizarea evidenței operative a abaterilor de la norme și celelalte lucrări specifice privind normarea și evidența costurilor. Pentru pregătirea colectivelor de lucru din cadrul acestor întreprinderi, începând cu luna aprilie a.c. au fost organizate cursuri de instruire la facultățile de profil din București, Craiova, Iași și Timișoara la care participă un număr de peste 1 000 de persoane. Totodată, s-au stabilit măsuri pentru organizarea unor schimburi de experiență între întreprinderile din cadrul aceiași subramuri și din cadrul unor subramuri înrudite, precum și pentru dotarea corespunzătoare a acestor unități cu tehnică de calcul și asigurarea asistenței de specialitate necesară.

NOILE reguli de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale conțin, pe lângă cele arătate mai sus, și alte îmbunătățiri care se referă la fundamentarea programelor de măsuri pentru reducerea nivelului costurilor de producție, precum și defalcarea acestora pe trimestre în concordanță cu indicatorii de costuri, criteriile de reparțizare a cheltuielilor indirecte pe produse și altele.

Trebuie arătat că sînt în curs de definitivare proiectele „regulilor de bază” și pentru celelalte ramuri de activitate economică : construcții-montaj, cercetare-proiectare, poșta și telecomunicații, stațiuni pentru mecanizarea agriculturii, circulația mărfurilor, transporturi și prestări de servicii, agricultura de stat și turism, pentru care vor fi utile orice propuneri și sugestii care să contribuie la îmbunătățirea metodelor folosite în planificare, evidența și calcularea costurilor în aceste ramuri.

Traian DUȚIA

Promovarea produselor noi

(Urmare din pag. 7)

adus și prin lipsa de substanțe biologice active, vitamine și săruri minerale.

Nu mai puțin dăunătoare este și lipsa de informare a consumatorilor asupra **calității produselor**. Întreprinderea de conserve Tecuci de pildă, a realizat în anii trecuți produsul „Carotela”, o cremă de morcovi cu aromă de portocale. Distribuit în rețeaua comercială fără nici un fel de publicitate, de informare a consumatorilor asupra proprietăților nutritive ale produsului, aceștia au trecut indiferenți pe lângă acesta o perioadă îndelungată de timp. În momentul în care s-au realizat prospecte de informare cu referiri concrete ale specialiștilor cu renume asupra rolului morcovului în alimentația copiilor, produsul a început să se vîndă rapid, întreprinderea primind noi comenzi din partea unităților comerciale. **Avînd în vedere că publicitatea produselor noi alimentare are rolul de a orienta cererea spre produse care asigură o alimentație rațională, deci are un rol activ, ar fi necesar ca costurile de publicitate prin presă,**

radio și televiziune să fie mult mai reduse decît pentru alte produse noi.

REALIZAREA unui produs nou implică cheltuieli mari cu cercetarea, proiectarea, investițiile, perfecționarea forței de muncă și testarea produselor, inclusiv riscul ca aceste cheltuieli să nu fie recuperate. Ca urmare, la majoritatea întreprinderilor se observă tendința de a-și înnoi sortimentele prin preluarea produselor create de alte unități. În felul acesta sarcina de diversificare se realizează cu minimum de efort.

Datorită acestei situații se constată că foarte puține produse noi nu se realizează prin efortul propriu al întreprinderilor, majoritatea fiind obținute în urma cercetărilor institutelor centrale. **Pentru a realiza o diversificare eficientă este necesar ca efortul să fie concentrat și la nivelul fiecărei întreprinderi prin mobilizarea resurselor tehnico-ingenerești proprii.** În vederea stimulării acestui proces, în costul produsului nou ar trebui inclus, ca un element distinct, articolul „Cheltuieli ce revin pentru cercetare, proiectare și dezvoltarea produsului nou”, iar întreprinderile care preiau produsul nou să aibă obligativitatea de a rambursa cota-parte din producția vîndută, unității care a realizat produsul.

Reflecții

MACROTEHNOLOGII ȘI MICROTEHNOLOGII

NOILE RAMURI ale științei, tehnicii, ale producției contemporane se caracterizează prin trăsături specifice comune, care ne permit să vedem în ele **forțe productive de o nouă calitate**, diferite față de forțele de producție anterioare. Aceste ramuri noi se caracterizează (din punct de vedere ontologic), prin faptul că în sistemul mijloacelor lor au un rol determinant acele însușiri ale substanței și forme ale materiei (cimpuri, radiații), forme de mișcare ale materiei și stări de agregare (plasma, cristale lichide) – respectiv aplicațiile lor tehnice – care sînt legate de **microstructura substanțelor naturale** (moleculară, atomică și infraatomică). În sistemul mijloacelor de care dispun ramurile de producție tradiționale predomină în general **macrocorpurile și macroprocesele**, respectiv aplicațiile tehnice ale însușirilor materiale ale acestor corpuri și procese.

În acest sens se și vorbește de **macroproces** și **macrotehnologie**, pe de o parte, și **microproces** și **microtehnologie**, pe de altă parte. Această cotitură se caracterizează prin deplasarea de la factorii naturali care pot fi asimilați și utilizați corespunzător prin percepția umană nemijlocită la factori accesibili exclusiv pe cale științifică-teoretică și utilizabilă în producție numai pe această cale. Aceste ramuri noi ale producției sînt **industrii generate de știință**. „Ne regăsim – cum spune Ilya Prigogine – într-o lume ireductibil aleatorie, într-o lume unde reversibilitatea și determinismul reprezintă cazuri particulare, unde ireversibilitatea și indeterminismul microscopic sînt reguli”¹.

Microtehnicele transformă condițiile obiective și subiective ale producției și întrec prin eficiența lor forțele de producție tradiționale. Acest proces se adîncește treptat și deschide perspective de depășire a limitelor **marii industrii mașiniste**. E cazul de a sublinia că transformarea științei în forță nemijlocită de producție are loc nu numai în domeniul științelor naturii și al științelor tehnice, ci duce la un vast **proces social** de ansamblu. Cu multă perspicacitate și dreptate arăta Marx în manuscrisele pregătitoare pentru „Capitalul” că tocmai acest fapt (al transformării științei în forță nemijlocită de

producție) face ca „**condițiile procesului social vital**”, deci toate condițiile fundamentale ale proceselor vieții sociale, să fie „**subordonate controlului INTELLECTULUI GENERAL**” și transformate în mod adecvat, „**în conformitate cu cerințele acestuia**”².

Această subordonare față de „**intellectul general**” reflectă, de fapt noile realități, atît în privința dezvoltării forțelor de producție, cit și în privința schimbării raporturilor dintre om și tehnică. Ea indică saltul înainte în lărgirea posibilităților universale ale omului pe tărîmul producției. Modificările ce se conturează în rolul și funcțiile omului productiv constituie unul din cele mai sigure indicii că ramurile de producție nou apărute, și în care inteligența artificială va juca un rol tot mai preponderent, au cu adevărat un caracter revoluționar, deși nu se desfășoară în toate ramurile și direcțiile cu aceeași intensitate și în același ritm. Este important de menționat faptul că unele dintre domeniile R.S.T. și anume cele mai de seamă au căpătat în ultimele decenii o importanță deosebită în viața economică a țărilor industriale. **Revoluția științifică-tehnică a produs importante schimbări în structura industrială a țărilor economice avansate, generînd numeroase tendințe de mare profunzime, o nouă epocă în economia mondială**. Cu multă dreptate avea să scrie Marx încă în „Capitalul” că: „**Epocile economice se deosebesc nu prin ceea ce se produce, ci prin modul cum se produce, cu ce mijloace de muncă**”³. Automatizarea, cibernetizarea, robotizarea și informatizarea reprezintă tocmai acel nou „mod” de a produce la care se referă Marx.

Revoluția științifică-tehnică trebuie deci privită prin prisma caracterului ei procesual, acordînd atenția cuvenită atît complexului acelor ramuri de producție relativ autonome care reprezintă o treaptă superioară a forțelor de producție sociale, se **caracterizează printr-un nou tip de tehnică și de relații între om și tehnică** și care sînt orientate spre elaborarea unor produse noi, menite să servească noile cerințe sociale, cit și tendințele de transplantare a rezultatelor producției ramurilor mai sus menționate, în domeniile tradiționale, ceea ce face ca **tehnica veche și cea nouă să fie reunite într-o simbioză sui generis**. Aceste tendințe sînt caracteristice atît pe plan internațional, cit și pe plan național. În cadrul acestor tendințe cea de a doua devine predomi-

nantă. Deși în etapa actuală și în țara noastră ponderea activităților fizice bazează pe **mașinismul tradițional** este încă destul de mare, concomitent se află în curs de realizare, datorită politicii tehnico-științifice a partidului și statului nostru, anumite ramuri conducătoare ale revoluției științifice-tehnice. Industrializarea și în revoluția științifică-tehnică nu sînt sarcini de aceeași categorie, dar accelerarea progresului tehnic și revoluția științifică-tehnică nu se contrapun celei de a doua revoluții industriale, ca și cum ar fi vorba de două procese care s-ar petrece în perioade istorice diferite. Aceste procese sînt strîns legate între ele, iar dezvoltarea pe mai departe a producției tradiționale, în accelerarea progresului tehnico-științific, direcțiile calitativ noi care pot fi cuprinse în noțiunea de revoluție științifică-tehnică și a doua revoluție industrială au un rol tot mai important. Desfășurarea revoluției științifice-tehnice nu poate fi privită nici în țara noastră ca un proces lipsit de contradicții, rectiliniu și armonios. Evoluția locurilor de muncă, a structurii și numărului profesiilor și a calificării forței de muncă este destul de sinuoasă.

Tendențele spre o treaptă superioară de socializare a muncii și a producției – important indicator al transformărilor calitative ale forțelor de producție – se dezvoltă, sub diferite forme, încă din faza inițială a revoluției științifice-tehnice. Nivelul superior al socializării nu este însă numai o consecință, ci și o premisă a revoluției științifice-tehnice și a celei de a doua revoluții industriale. Cunoașterea și promovarea practică a noilor tendințe și manifestări ale socializării constituie cele mai mari rezerve în vederea accelerării R.S.T. în țara noastră. Relațiile de producție și întregul sistem al relațiilor sociale ale socialismului posedă, prin însăși esența lor, dinamica internă necesară acestei revoluții, ceea ce constituie, trebuie să constituie unul din cele mai importante avantaje ale socialismului. În vederea realizării acestui avantaj este însă necesar ca întregul sistem al relațiilor sociale, întreaga suprastructură politică, culturală și ideologică a societății noastre, procesul de democratizare a întregii vieți sociale să fie perfecționate continuu și în așa fel încît să fie în măsură să promoveze dezvoltarea revoluției științifice-tehnice și a celei de a doua revoluții industriale și să armonizeze noile elemente ale muncii sociale. Cuceririle revoluției științifice-tehnice, a celei de a doua revoluții industriale nu pot constitui ele singure, ci numai corect combinate cu munca socială, o forță de producție eficientă.

Valter ROMAN

¹) Prigogine et Isabelle Stengers: *La nouvelle alliance*, Paris, Gallimard, 1979, p. 19.

²) K. Marx: *Bazele criticii economiei politice*. Vol. II, București, Ed. politică, 1974, p. 189.

³) Marx-Engels: *Opere*, vol. 23, București, Ed. politică, 1966, p. 192.

Dimensiuni ale întreprinderilor model

ASPECTE ORGANIZATORICE ALE ACTIVITĂȚII DE ÎNTREȚINERE ȘI REPARAȚII

VOLUMUL FONDURILOR FIXE din economia noastră națională, care urmează să reprezinte la finele acestui an cca. 2.000 miliarde lei, va crește considerabil în viitorul cincinal, atingând în anul 1985 circa 3.000 miliarde de lei, din care 77% productive — ceea ce amplifică în mod considerabil răspunderea colectivelor de oameni ai muncii pentru buna folosire și păstrare. Sînt necesare și în acest domeniu eforturi serioase, constante pentru transformarea cantității într-o nouă calitate, fie și numai pentru faptul că întreținerea și repararea fondurilor fixe din anul 1985 fără îndoială că nu va însemna, în nici un caz, și o creștere tot în proporție de 50% a personalului mecano-energetic-automatizării (M.E.A.) și a costurilor materiale aferente acestor lucrări, ci dimpotrivă, o diminuare relativă a lor.

Necesitatea unui salt calitativ în domeniul activității de întreținere și reparații se impune din cel puțin trei considerente :

— realizarea unei creșteri mai accentuate a venitului național în comparație cu cea a produsului social necesită și aplicarea unor soluții pentru **diminuarea costurilor materiale pe seama reducerii cheltuielilor cu întreținerea și funcționarea utilajelor** (C.I.F.U.), care în unele cazuri reprezintă pînă la 30% din totalul costurilor materiale ;

— sporurile de producție prevăzute, ridicarea nivelului calitativ al produselor sînt condiționate și de **evitarea avariilor, accidentelor tehnice la utilaje și instalații, precum și a unei prelucrări necorespunzătoare** ;

— creșterea productivității muncii, solicită **diminuarea așa-numitului personal auxiliar**, din care o mare parte se regăsește în personalul M.E.A. din unitățile economice.

La prima vedere s-ar părea că avem de-a face cu o contradicție, în sensul că reducerea C.I.F.U. este posibilă prin realizarea întreținerii și reparațiilor de către un personal foarte bine calificat și relativ numeros, ceea ce înseamnă implicit scăderea productivității muncii. Contradicția își are originea în faptul că în primele etape ale construcției socialiste, realizarea unui ritm impresionant de dezvoltare economică-socială a făcut necesară în mod obiectiv o specializare mai adîncită a personalului din întreprinderi, astfel încît unii lucrători au fost pregătiți și organizați pentru activitatea de exploatare a utilajelor și instalațiilor (muncitori tehnologi), iar alții pentru activitatea de întreținere și reparații (personalul M.E.A.). În acest fel, cu timpul s-a produs, în unele cazuri, o separare, o ruptură ; mașini și utilaje care suferă diverse opriri accidentale ar putea fi repornite într-un timp foarte scurt, prin intervenții simple, dar tehnologii nu le realizează, așteptînd ca aceste operații să fie executate de către personalul M.E.A.

În prezent se apreciază că ponderea personalului auxiliar și, respectiv, a celui M.E.A. este însemnată (mai ridicată decît în țări dezvoltate, de pildă Franța) și că se impune scăderea ei substanțială, dirijînd disponibilul către activitatea de bază, ceea ce va conduce în mod implicit la creșterea productivității muncii.

Pentru îndeplinirea acestui deziderat de creștere a productivității muncii prin reducerea ponderii personalului M.E.A., simultan cu sporirea fiabilității în funcționarea utilajelor, se pot avea, desigur, în vedere foarte multe soluții. Conducerea de partid a dat, în această privință, indicații concrete, deosebită valoare practică, din care ministerele, centralele și întreprinderile sînt datoare să desprindă măsuri adecvate, trecînd la îndeplinirea prevederilor referitoare la întreținerea și repararea fondurilor fixe, din Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R. În cele ce urmează ne vom limita la domeniul **organizării și conducerii**, în care există largi posibilități pentru îmbunătățiri de substanță, ieftine, eficiente și cu un înalt grad de generalizare.

Reintegrarea activităților de exploatare, întreținere și intervenții

PRIMA CONCLUZIE care se impune este aceea a **extinderii policalificării** : personalul tehnologic (care deservește utilajele și instalațiile) să-și însușească și cunoștințe în domeniul întreținerii și reparațiilor, astfel încît să se poată totuși realiza intervențiile necesare, în mod prompt și calificat, în condițiile diminuării personalului M.E.A. În acest scop propun :

● **în cadrul pregătirii muncitorilor care deservește instalațiile și utilajele**, în liceele industriale și școlile profesionale, sau al perfecționării cunoștințelor celor existenți, **să se asigure asimilarea unui volum sporit de cunoștințe privind întreținerea și repararea mijloacelor fixe la care lucrează.** (La fel pentru maștri, tehnologi, sefi de secție etc.) Realizarea acestei propuneri va permite efectuarea de către acest personal a **operațiilor de întreținere preventivă** la utilajul sau grupul de utilaje și instalații deservite — în care scop fișa postului ar trebui să prevadă obligativitatea realizării următoarelor operații : curățirea utilajului la sfîrșitul schimbului și ori de cîte ori este nevoie, efectuarea ungerii în punctele prevăzute de schema de ungere, reglarea utilajului sau instalației în funcție de cerințele procesului tehnologic, verificarea stării tehnice a utilajelor (presiunea apei, aerului, uleiului etc.), a mecanismelor cu care sînt echipate acestea etc. ;

● **policalificarea personalului**, care — pe lîngă profesia de bază — ar trebui să cunoască cel puțin încă o meserie (mecanic, lăcătuș, lăcătuș-mecanic, sudor, electrician etc.), dar și **policalificarea însuși personalului M.E.A.** în cel puțin o meserie complementară — de pildă sudor, mecanic de utilaje ș.a. (La întreținerea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța s-au organizat cursuri de policalificare în cadrul personalului M.E.A. — de exemplu însușirea meseriei de sudor de către lăcătuși-mecanici, cărora li se asigura în continuare aceeași retribuție la categoria cea mai mare existentă, după rețeaua construcțiilor de mașini : nu a fost însă posibilă organizarea calificării muncitorilor tehnologi în meseriile de lăcătuș-mecanic, sudor etc., întrucît și după însușirea unei noi meserii, lucrătorul respectiv primește în continuare retribuția din ranura tehnologică respectivă, și nu după rețeaua construcției de mașini, care, de regulă, e mai stimulantă.)

Prin policalificarea muncitorilor în meserii specifice domeniului M.E.A. s-ar putea renunța cu ușurință cel puțin la personalul M.E.A. „turant“ (care dă asistență tehnică pentru reglaje și diverse mici reparații în timpul schimburilor de lucru) ;

● în subramurile industriei în care încadrările tarifare sînt sub cele din construcția de mașini, **muncitorii ce deservește utilajele, care se califică și într-o meserie de întreținere și reparații și execută lucrări de acest fel să fie reincadrați după rețeaua construcției de mașini.** O asemenea soluție ar fi oricum mai eficientă decît plata integrală a unui personal M.E.A. specializat numai pentru diverse reglaje și intervenții accidentale :

● de asemenea, ar merita să fie studiată posibilitatea ca **personalului M.E.A. care stăpînește și exercită două sau mai multe meserii din aceeași ramură să i se acorde un spor de retribuție** de cel puțin o clasă la categoria existentă înainte de dobîndirea unei noi meserii, măsura ce ar deveni eficientă prin promptitudinea intervențiilor policalificate și prin restrîngerea numărului absolut al personalului de intervenție.

Realizarea policalificării în sensul celor prezentate ar permite în același timp trecerea de la sistemul planificat de întreținere și reparații (Rt, RcI, RcII) la sistemul preventiv-planificat, în care o mare importanță se atribuie întreținerii preventive, efectuată de către personalul ce deservește utilajele.

Specializare, cooperare, centralizare

ÎNTEPRINDERILE INDUSTRIALE au un personal M.E.A. numeros, nu neapărat pentru că l-ar folosi necorespunzător, ci și pentru faptul că în afară de neutilizarea personalului ce de-

servește utilajele la activitatea de întreținere și reparații, organizarea este astfel concepută încât fiecare unitate economică să execute cu forțe proprii toate intervențiile planificate — Rr, RcI, RcII și uneori Rk, precum și piese de schimb. Este evident că un asemenea concept și o asemenea organizare nu pot conduce decât la un consum ridicat de forță de muncă și că nu ne putem compara din acest punct de vedere, la nivelul întreprinderilor, cu unități similare din țările dezvoltate, care pentru realizarea intervențiilor planificate recurg la ajutorul unor unități specializate.

Gruparea spațială a unităților pe platforme industriale, noua orientare spre crearea de întreprinderi ale industriei mici, realizarea utilajelor și instalațiilor noi în proporție tot mai mare în țară, dar mai ales marile avantaje ale economiei socialiste planificate pun cerințe și oferă condiții pentru soluții eficiente în vederea diminuării personalului M.E.A. și creșterii fiabilității intervențiilor planificate.

Intrucât din volumul total al acestor intervenții, circa 2/3 reprezintă reparații curente și revizii tehnice, care aproape în totalitate se execută de fiecare întreprindere în parte, propunem :

- planificarea RcI și RcII să se facă prin centrala industrială, în mod eșalonat, astfel încât **întreprinderile din cadrul centralei respective să se poată intrajutora cu personalul necesar ;**

- organizarea, la nivelul centralelor industriale, a unor **uzine mecanice care să realizeze în stoc și să recondiționeze subansambluri, ansambluri, agregate etc. de schimb** pentru instalațiile și utilajele cu pondere din cadrul centralei; aceste subansambluri să fie utilizate la executarea de Rc și Rk, indiferent de starea celor existente pe instalații, în scopul de a scurta durata intervenției ;

- la nivelul platformelor industriale, al municipiilor sau județelor să se organizeze **unități specializate pentru realizarea centralizată** cel puțin a următoarelor lucrări : izolații termice de conducte, recipienti etc. ; instalații și reparații electrice cu caracter general ; canalizări, întrețineri de construcții și clădiri etc. — activități care, deși absolut necesare fiecărei întreprinderi industriale, nu pot asigura totuși o încărcare constantă a personalului muncitor de specialitate al acesteia ;

- după aceleași criterii teritoriale să se organizeze **unități specializate pentru piese de schimb** — realizarea de unicate și recondiționări. Centralizarea recondiționării pieselor de schimb în unități specializate se impune mai ales atunci când este posibilă și necesară aplicarea unor tehnologii moderne (sudură și încărcare cu arc electric în mediu de CO₂, încărcare automată circulară, metalizare ș.a.), ceea ce presupune tehnică specializată — dotare ce poate deveni eficientă numai în cazul unei încărcări corespunzătoare a capacităților ;

- **unitățile specializate în reparații capitale** (atât cele existente — pentru agricultură, transporturi, industria petrolieră și construcții — cât și cele ce vor fi organizate în continuare, potrivit prevederilor din Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R.) să efectueze, odată cu Rk, și modernizarea utilajelor și instalațiilor, în care scop să aibă o grupă de proiectare proprie sau să beneficieze de serviciile unor institute de proiectare tehnologică. Este o eroare din punct de vedere tehnic și economic, ca la realizarea reparației capitale să se readucă utilajul sau instalația pur și simplu la starea inițială de acum 6—15 ani (așa cum prevăd instrucțiunile în vigoare), fără a ține seama că între timp au apărut, sub impactul revoluției tehnico-științifice, numeroase perfecționări și transformări. În spiritul prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 393/1976, ar trebui să fie o regulă generală ca modernizarea să facă parte în mod implicit din reparația capitală, iar în unele cazuri ea să se efectueze și cu ocazia reparațiilor curente de gradul II. De regulă, executarea modernizării în unitatea ce deține utilajul respectiv, este dificilă, deoarece procentele din valoarea de inventar a utilajului, stabilite pentru efectuarea Rk, de-abia ajung pentru readucerea lui la starea inițială, mai ales în cazul echipamentelor tehnologice mai vechi. De aceea, considerăm oportună **revederea actualelor normative referitoare la reparații, pornind de la un criteriu complex al eficienței economice ;**

● având în vedere că cea mai mare parte a fondurilor fixe sînt sau vor fi realizate în țară, de către întreprinderile constructoare de mașini din rețeaua M.I.C.M. și de către unitățile de utilaje și piese de schimb ale celorlalte ministere economice, ar fi util să se experimenteze o formulă prin care **aceste întreprinderi să asigure service-ul pentru utilajele produse și piesele de schimb aferente.** Pe lângă că s-ar diminua realizarea dispersată la utilizator a pieselor de schimb (în condiții economice și tehnice adesea deficitare față de cele ale unităților care au construit utilajul respectiv și care au posibilitatea de a reproduce în continuare piesele de schimb necesare), astfel de măsuri i-ar obliga pe producătorii de utilaje la găsirea de soluții pentru creșterea fiabilității utilajelor și instalațiilor, pentru modernizarea continuă a acestora.

Atribuții necesare ale compartimentelor de resort

- LA NIVELUL întreprinderilor industriale, pentru activitatea de întreținere și reparații — care face parte intrinsecă din activitatea de producție — de regulă nu sînt organizate și nu se regăsesc activități de pregătire, programare și urmărire. Se impune să se **încredințeze compartimentelor mecano-energetice din întreprinderi și atribuții privind pregătirea tehnologiilor de intervenție, programarea și urmărirea**, inclusiv prin coordonarea nemijlocită a unor colective de metode (de pregătire a fabricației în domeniul reparațiilor și al autoutilării), precum și a unui colectiv de proiectare. Într-o asemenea structură s-ar facilita aplicarea metodelor matematicii moderne în organizarea lucrărilor de reparații (de exemplu, metoda PERT), a instrumentarului din domeniul cercetării operaționale (teoria firelor de așteptare, statistica matematică ș.a.), ca o condiție pentru economia de timp și resurse. Este vorba, deci, de o revizuire de fond a actualului mod de organizare a activității mecano-energetice, de la compartimente și pînă la formațiile de muncă. În acest fel, conducerea activității respective, luarea deciziilor în acest domeniu nu vor mai apare ca un proces intuitiv, empiric, dependent de talentul și priceperea celui pus în situația de a lua decizii ; se vor crea condiții pentru o activitate organizată și condusă în scopul creșterii fiabilității în funcționare a utilajelor și instalațiilor, paralel cu mărirea productivității muncii în activitatea de întreținere și reparații.

- Totodată, sînt de părere că nu mai poate fi tergiversată **preluarea integrală, de către toate centralele industriale, a atribuțiilor ce le revin potrivit Legii nr. 5/1978 în ce privește organizarea și controlul activității de întreținere și reparație** a utilajelor și instalațiilor, a aparatelor de măsură și control, precum și a pieselor de schimb pentru utilajele proprii. Exercițierea acestor atribuții ar trebui să se concretizeze în rezolvarea unor probleme care în prezent sînt lăsate pe seama întreprinderilor, deși depășesc posibilitățile acestora, în crearea de condiții materiale la unități, în măsuri de gospodărire a ansamblului parcului de utilaje din întreprinderile ce compun fiecare centrală.

dr. Ionel DUMBRAVA
Constanța

ÎN ACTUALITATE

- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a inițiat organizarea în fiecare județ a cite unui centru specializat pentru lucrări de montaj, întreținere, reparații și service la utilajele și instalațiile din fermele zootehnice ale unităților agricole. Primul centru de acest fel a luat ființă în județul Ilfov (fiind amplasat la complexul de vaci de lapte de la Aduanații Copăceni și subordonat S.M.A. Călugăreni) ; pregătirile sînt avansate în județele Vrancea, Dimbovița, Covasna, Ialomița, Satu Mare, Buzău. Centrele — dotate corespunzător și încadrate cu personal de specialitate, inclusiv grupe de proiectare — au în sarcină : procurarea și montarea de utilaje și instalații în cadrul noilor investiții în zootehnie ; modernizarea și buna exploatare a

dotării existente ; calificarea sub raport mecanic a muncitorilor din fermele de animale sau păsări ; extinderea mecanizării în fermele din județ ; efectuarea, în ateliere proprii, de reparații capitale și recondiționări de agregate și piese de schimb, executarea de confecții metalice ; acordarea de asistență tehnică.

- În organizarea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe a avut loc recent, în județul Sibiu, o **consfătuire de lucru cu mecanicii-șefi** din principalele unități cu activitate de construcții de mașini, pe teme privind întreținerea și reparațiile, pregătirea forței de muncă, asimilarea și recondiționarea pieselor de schimb și comportarea în exploatare a utilajelor realizate de industria noastră. În cadrul consfătuirii s-a realizat un schimb de experiență și s-au stabilit unele măsuri de cooperare în realizarea pieselor de schimb și a reparațiilor, în transmiterea reciprocă de documentații pentru piese de schimb și valorificarea unor piese refolosibile provenite din dezmembrarea utilajelor casate.

Procesul circular activ

Abordarea sistemică a utilizării integrale a resurselor materiale și energiei în proiectarea sistemelor industriale

DEZVOLTAREA proporțională și armonioasă a economiei naționale, realizarea unui echilibru optim între diferitele sectoare capabile să satisfacă într-o măsură crescândă necesitățile societății, este condiționată de existența și valorificarea unor resurse, între care materiile prime, materialele și energia se înscriu ca importante elemente. Procesul de dezvoltare economică implică o extindere a bazelor de materii prime cunoscute, dar mai ales preocupări pentru utilizarea rațională, valorificarea superioară și punerea în valoare a noi resurse de materii prime, materiale și energie.

O strategie științific fundamentată privind asigurarea cu materii prime, materiale și energie a cerințelor procesului de producție urmează să rezulte din echilibrarea eforturilor menite să asigure dezvoltarea extensivă a bazelor de materii prime și combustibil cunoscute cu eforturile orientate spre raționalizarea consumurilor, creșterea valorificării și descoperirea de noi resurse. Un asemenea obiectiv obligă în primul rând la o abordare sistemică a problemei utilizării integrale a materiilor prime, materialelor și energiei considerate ca intrări ale sistemului de producție.

Ritmurile și direcțiile de dezvoltare a bazei de materii prime vor fi în mod direct influențate de capabilitatea sistemului de producție, de a utiliza integral aceste resurse. Procesul creșterii bazei de materii prime, materiale și energie va prezenta astfel două componente: cea a dezvoltării resurselor existente sau crearea unor resurse noi (componenta extensivă) și cea a minimizării consumului de resurse (componenta intensivă). Într-adevăr scăderea consumului specific de resurse încorporate în produse și servicii are ca efect asigurarea unor ritmuri de dezvoltare a economiei comparativ mai mari decât cele de dezvoltare a resurselor de materii prime, materiale și energie, ceea ce permite micșorarea dependenței procesului de dezvoltare de anumite resurse.

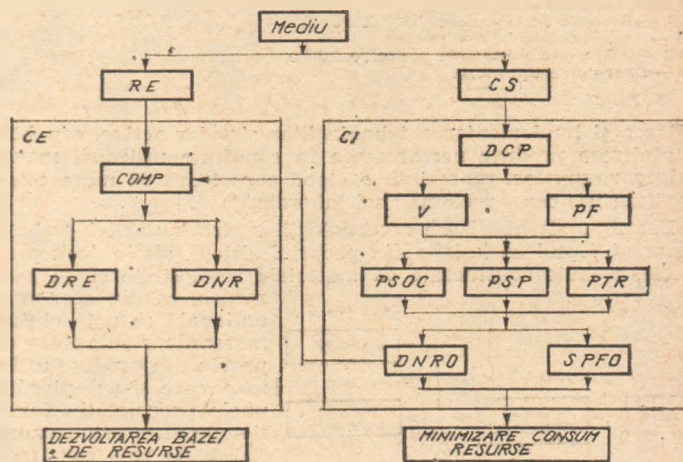
Și fără îndoială că cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic constituie în acest proces o resursă specială avind un rol adaptiv și echilibrator. Despre abundența sau lipsa unor resurse de materii prime și materiale nu se pot elabora raționamente decât în condițiile definirii scenariului tehnologic, respectiv, a modului în care societatea este capabilă să-și satisfacă necesitățile. Ca atare, știința și tehnologia, influențând configurația scenariilor tehnologice, schimbă raporturile între cerința socială și anumite resurse materiale, operind atât în planul definirii funcțiilor produselor și serviciilor, al determinării structurilor acestora, cât și în planul concepției, realizării și implementării unor sisteme de fabricație cu performanțe ridicate orientate spre utilizarea integrală a resurselor existente sau spre utilizarea de noi resurse. (În figura 1 se prezintă schema abordării globale a creșterii bazei de materii prime, materiale și energie, punându-se în evidență atât componenta extensivă, cât și cea intensivă a procesului).

Pentru activitatea de proiectare a sistemelor industriale materializarea componentei intensive prezintă o importanță deosebită. Această componentă și secvențele sale prezintă un caracter important întrucât, indiferent dacă sistemul industrial folosește resurse considerate clasice sau resurse noi, minimizarea consumului resurselor rămâne un obiectiv constant. Chiar și secvențele ca: determinarea comenzii sociale și exprimarea corectă a acesteia prin cererea de produse precum și stabilirea funcțiilor produsului și a nivelelor de performanță care par că influențează mai mult componenta extensivă, conduc la raționamente ce influențează direct consumul specific de resurse. În fapt, o dimensionare corectă a cererii va permite micșorarea stocurilor atât în circuitul materiilor prime, cât și în cel al desfacerii pro-

puselor finite, iar o stabilire corespunzătoare a funcțiilor și nivelelor de performanță va permite satisfacerea calitativă a cererii în condițiile utilizării unui volum minimal de resurse.

Secvențele orientate către produs și tehnologie pun în evidență necesitatea de a considera consumul de resurse ca factor prioritar în însăși determinarea structurii interne a produsului, avându-se în vedere componenta tehnologiei de fabricație și posibilitatea de folosire integrală a materiilor prime, materialelor și energiei intrate în sistemul de producție. Astfel, dintre toate componentele și posibilitățile de prelucrare — combinare a acestora, orientate spre alcătuirea structurii unui produs capabil să manifeste funcțiunile cerute, se vor alege acelea care vor permite utilizarea celor mai economice materii prime și a

Fig. 1 — Schema abordării globale a dezvoltării bazei de materii prime

- CE — Componenta extensivă
- CI — Componenta intensivă
- RE — Resurse de materii prime și energie
- CS — Comanda socială
- DCP — Determinarea cererii de produse
- V — Volum
- PF — Performanțe și funcțiuni
- PSOC — Proiectarea sistemului de organizare și conducere
- PSP — Proiectarea structurii produsului
- PTR — Proiectarea tehnologiei de realizare
- DNRO — Determinarea necesarului de resurse optimizat
- SPFO — Corectarea procesului de fabricație optimizat
- COMP — Compararea necesarului de resurse optimizat cu resursele existente
- DRE — Dezvoltarea resurselor existente
- DNR — Dezvoltarea de noi resurse

procedeele care conduc la cele mai mici pierderi și consumuri de energie (vezi și fig. 2).

La anumite intrări de resurse și în condițiile unei tehnologii date, în mod obiectiv, procesul de producție va prezenta, pe lângă ieșirile „produs sau servicii”, ieșiri care nu au aceeași direcție și valoare de utilizare ca produsul. Cunoașterea sistematică a acestor ieșiri și dezvoltarea sistemului de producție astfel încât să prezinte capabilitatea refolosirii acestora, reprezintă baza procesului de utilizare integrală a resurselor, devenind o preocupare cu pondere mărită în activitatea de inginerie tehnologică și proiectare a sistemului industrial. Față de preocuparea pentru alegerea sau proiectarea tehnologiilor clasice, în care nivelul înalt al unor performanțe funcționale ale produselor era considerat ca suficient pentru iustificarea unor consumuri specifice ridicate de resurse, preocuparea pentru cercetarea, dez-

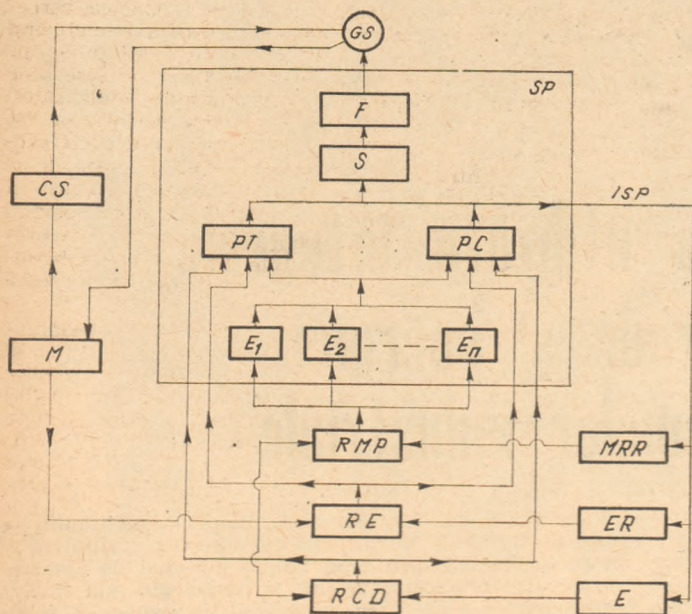

Fig. 2 — Obținerea funcțiilor produsului și consumul de resurse

- SP — Sistemul produsului
- M — Mediu
- CS — Comanda socială
- GS — Grad de satisfacere
- F — Funcție
- S — Structură
- PT — Proces de transformare
- PC — Proces de combinare
- E₁... E_n — Elemente
- RMP — Resurse de materii prime și materiale
- RE — Resurse de energie
- RCD — Resurse de cercetare-dezvoltare
- ISP — Ieșiri secundare din proces
- MRR — Materiale circulabile și reciclabile
- ER — Energie recuperabilă
- E — Experiență

voltarea și implementarea tehnologiilor circular-active, capabile să realizeze produse performante în condițiile utilizării maxime a resurselor, reprezintă o etapă superioară de mare complexitate și care reclamă noi abordări.*)

Pentru o sistematizare a tehnologiilor circular-active trebuie remarcat faptul că ieșirile din propriul sistem, altele decât produsele, trebuie considerate ca materiale reutilizabile și de asemenea, ca din economia națională se pot obține materiale reutilizabile ce provin din produse utilizate care și-au pierdut unele proprietăți funcționale, fie prin uzura fizică, fie prin cea morală.

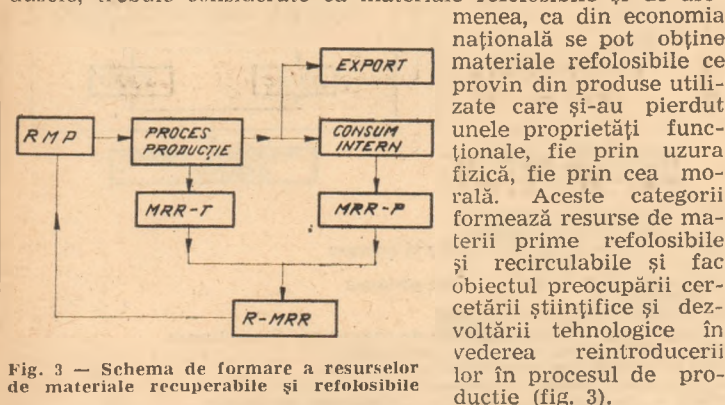

Fig. 3 — Schema de formare a resurselor de materiale recuperabile și reutilizabile

- RMP — Resurse de materii prime
- MRR-T — Materiale recuperabile și reciclabile provenite din procesul tehnologic
- MRR-P — Materiale recuperabile și reciclabile provenite de la populație
- R-MRR — Resurse de materiale recuperabile și reciclabile

al tehnologiei circular active cu tehnologie de recuperare și cel al tehnologiei circular-active în cascadă. În ceea ce privește tehnologia de recuperare, aceasta se poate diferenția după rolul ei în procesul de valorificare a materialelor recuperabile și reciclabile. Astfel, tehnologia de recuperare care permite reintroducerea în propriul proces a unor materiale secundare provenite din același proces poate fi considerată ca tehnologie

*) Asupra principiilor de funcționare și aplicațiilor procesului circular activ vezi dezbaterile și articolele publicate în Reviste Economice în 1978 și 1979.

pregătitoare de recuperare, în timp ce tehnologia care permite folosirea acestora împreună cu alte materiale reutilizabile și recuperabile pentru obținerea unor produse diferite poate fi privită ca o tehnologie paralelă de recuperare.

În procesul de proiectare a obiectivelor industriale, problema minimizării consumului de resurse se pune atât în etapa de proiectare propriu-zisă a obiectivului, cât și cu referire la perioada de exploatare ulterioară. Astfel, un grup de indicatori exprimând eficiența economică a investițiilor se referă la consumuri specifice de resurse încorporate în subsistemele fizice ale obiectivului industrial. Acești indicatori folosesc ca elemente de referință fie volumul producției fizice sau valorice, fie suprafața amenajată și/sau cea construită.

Funcția obiectiv a minimizării în această etapă poate fi considerată cheltuiala totală de energie încorporată în componentele sistemelor fizice, precum și necesară organizării acestora sub formă de sisteme industriale. Aplicarea acestor indicatori necesită o ierarhizare corespunzătoare a elementelor componente după conținutul de energie înglobată și consumul de energie pentru transport, depozitarea și ambalarea acestora.

Pentru etapa de exploatare, indicatorii exprimând eficiența utilizării resurselor se prezintă atât sub forma consumurilor specifice necesare realizării produselor, cât și sub forma unor consumuri de resurse totale pentru asigurarea unei unități de timp de funcționare la capacitatea maximă a întregului sistem. Acest ultim indicator oferă un cadru mai larg de optimizare deoarece pune în evidență, pe lângă eficacitatea economică a tehnologiei și cea a concepției de produs, influența modului de organizare și conducere a procesului de fabricație ca factor consumator de resurse.

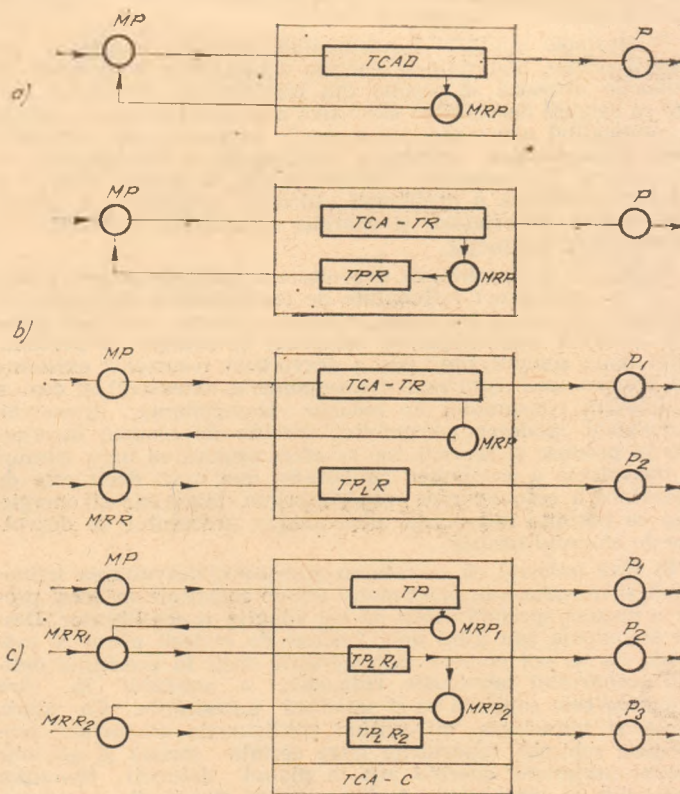

Fig. 4 — Sistematizarea tehnologiilor circular-active

- MP — Materii prime și materiale
- MRR — Materiale recuperabile și reciclabile
- P₁, P₂, P₃ — Produse
- MRP — Materiale reutilizabile din proces
- MRR₁, MRR₂ — Materiale reutilizabile din proces
- a) TCAD — Tehnologii circular active directe
- b) TCA-RS — Tehnologii circular active cu tehnologii de recuperare
- SPR — Tehnologii pregătitoare de recuperare
- TPR — Tehnologii paralele de recuperare
- c) TP — Tehnologii principale
- TCA-C — Tehnologii circular active în cascadă.

Într-adevăr, modul de organizare și conducere, calitatea procesului decizional și a sistemului de coordonare și control, metodele de prevedere și declanșarea la momentul oportun a unor activități, influențează în mod determinant consumul de resurse în funcționarea unui sistem, în special datorită faptului că pentru asigurarea continuității procesului orice sistem industrial trebuie să dispună de unele rezerve de resurse și metode de compensare a perturbațiilor. Nivelul rezervelor, sesizarea corectă a perturbațiilor și optimizarea structurilor compensatorii

se află într-o strânsă interdependență și constituie partea integrantă din problematica conducerii științifice.

Pentru minimizarea consumului de resurse în realizarea obiectivului industrial, conceptul de proiectare integrată prezintă avantaje indiscutabile. În conformitate cu acest concept, plecându-se de la sarcina de producție, se va determina conținutul în activități și extinderea funcțiilor de structură în ansamblul lor, astfel încât sarcina de producție să se realizeze cu cheltuieli totale minime, respectiv cheltuieli de investiții și exploatare minime. O primă demultiplicare constă în proiectarea optimizată a subsistemului tehnologic la care se va analiza limita de economicitate a performanței circular-active și se va stabili strategia tehnologiilor de recirculare. Subsistemele de

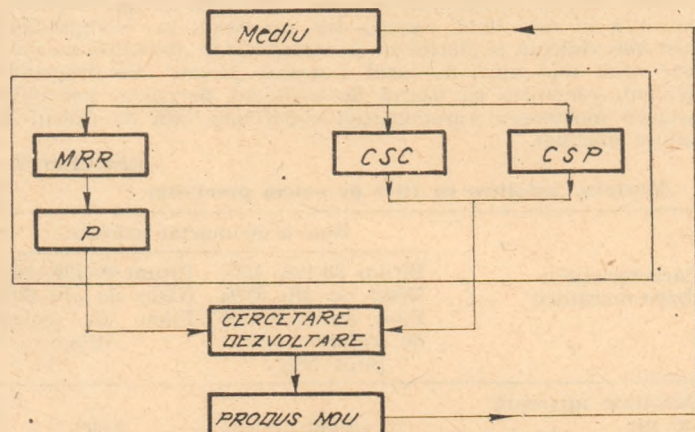

Fig. 5 — Relația cercetare-comandă socială în procesul obținerii de noi produse, plecându-se de la materialele refolosibile și recirculabile

MRR — Materiale refolosibile și recirculabile

P — Performanțe

CSC — Comanda socială cunoscută

CSP — Comanda socială posibilă

asigurare tehnică și funcțională organizatorică se vor proiecta ulterior pe baza cerințelor derivând din funcțiile subsistemului tehnologic.

O atitudine de minimizare a consumului de resurse în aceste subsisteme constituie una din componentele optimizării ansamblului. Într-adevăr, problema amenajărilor constructive, a lucrărilor ingineresti și instalațiilor auxiliare și de deservire, trebuie strict subordonată și relaționată cu cerințele subsistemului tehnologic, aceste lucrări neparticipând direct la procesul productiv, având însă rolul important de asigurare a condițiilor de desfășurare a acestuia.

În procesul utilizării integrale a resurselor și valorificării su-

perioare a acestora, un rol important îl are, de asemenea, cercetarea orientată spre obținerea de noi produse incluzând resursele de materii refolosibile și recirculabile. Plecându-se, pe de o parte, de la înțelegerea faptului că produsul nu este scop în sine, ci reprezintă un element între producător și utilizator, capabil să satisfacă prin funcțiunile sale unele cerințe, iar pe de altă parte că sistemul cerințelor crește mai rapid decât producția, cercetarea pentru noi produse va trebui să plece de la cerințele manifestate, cât și de la cerințele potențiale. A găsi în acest context noi produse revine la a satisface total sau parțial cerințe existente sau noi pe baza proprietăților pe care le prezintă materiile refolosibile și recirculabile. În fig. 5 este prezentată tocmai relația cercetare-comandă socială, orientată după aceste criterii.

Problema utilizării integrale a materiilor prime, materialelor și energiei implică mutații în însăși organizarea activității de cercetare, dezvoltare tehnologică și proiectare pentru investiții, mutații specifice creării unui maxime permisivității în mediul social-economic pentru introducerea progresului tehnic. O primă direcție o constituie perfecționarea organizării și intensificarea transferului orizontal de informații și tehnologii ca factor important de difuzie a cunoștințelor capabile să mărească gradul de utilizare a resurselor materiale. Transferul dinspre ramurile cu rată mare de inovare, în care cercetarea fundamentală are un caracter preponderent, a unor sisteme de cunoștințe, metode de cercetare, tehnologii sau sisteme de produse și servicii, către celelalte ramuri prezintă însă obstacole atât comunicaționale, cât și organizaționale. Obstacolele comunicaționale se datorează diferențelor dintre limbajele specializate, a modului de prezentare a cerințelor și rezultatelor, precum și a barierelor de timp și spațiu. Obstacolele organizaționale constau în lipsa unor structuri dezvoltate și orientate spre obținerea și gestionarea informațională, precum și spre mijlocirea sistematică și intensă a schimbului de informații dintre diferite ramuri.

În sfârșit, în planul organizațional al unităților de cercetare, inginerie tehnologică și proiectare pentru investiții este necesară structurarea unor colective pluridisciplinare stabile, cu metode și atitudini interdisciplinare, a unor sisteme de conducere adecvate realizării structurilor complexe și nerepetitive, caracteristice obiectivelor industriale sau, în general, misiunilor complexe „de o singură dată“.

O concluzie sintetică a celor prezentate o constituie aceea că în procesul dezvoltării, activitatea de proiectare a obiectivelor industriale este adânc implicată în valorificarea superioară a resurselor de materii prime, materiale și energie, având un caracter integrator și echilibrator al activităților de cercetare, dezvoltare, al cerințelor cu posibilitățile caracteristice fiecărei etape în parte.

dr. ing. George COJOCARU
director I.P.I.U.

Valorificarea integrală a tuturor substanțelor în industria zahărului

DUPĂ CUM este cunoscut, în centrul preocupărilor de politică economică ale partidului și statului nostru se află utilizarea și valorificarea riguroasă, superioară a resurselor de materii prime, materiale, energie — ca un comandament vital pentru dezvoltarea țării în actuala etapă. Una din soluțiile posibile de adaptare a aparatului productiv la aceste exigențe o constituie organizarea unităților productive pe baza principiilor procesului circular activ*) — ce urmărește folosirea integrală a fiecărei particule de resurse materiale, sporirea cât mai puternică a efectelor economice ce se obțin de la acestea. În acest cadru, în articolul de față ne referim la posibilitatea de folosire a carbonatului de calciu precipitat, substanță „secundară“ care rezultă în procesul de obținere a zahărului și ale cărei valențe de utilitate după cum se va vedea, însemnate, sînt, încă, pe nedrept subestimate.

În procesul de fabricare a zahărului, ca urmare a reacției dintre bioxidul de calciu și bioxidul de carbon rezultă carbonatul de calciu precipitat¹⁾. Compoziția acestei substanțe este aproximativ următoarea: 50% apă și 50% substanță uscată. În 100 părți substanță uscată se găsesc — potrivit părerii prof. Silin — componente importante în proporție de: 2% zahăr; 1,7% substanțe pectice; 9,5% substanțe organice fără azot; 5,9% substanțe organice cu azot; 74,2% carbonat de calciu; 2,8% săruri de calciu ale diferiților acizi; 3,9% substanțe minerale inclusiv acid fosforic.

Ca urmare a conținutului în substanțe cu azot și acid fosforic, carbonatul de calciu precipitat poate fi întrebuințat ca îngrășămint; de asemenea, acest produs poate fi folosit ca amendament pentru soluri acide — 3/4 din substanța uscată constituind carbonat de calciu, care neutralizează aciditatea. Mai facem o precizare. Din procesul de fabricare a zahărului, carbonatul de calciu rezultă sub formă de nămol și se transportă prin conducte în halde. Aici apa se scurge și se evaporă, rămînînd o masă cimentată slab, ușor friabilă. În urma analizei carbonatului de calciu din haldele I.I.S.Z. Roman, au rezultat caracteristicile redată în tabelul nr. 1. În aceste condiții, conținutul de carbonat de calciu recalculat din oxidul de calciu este de 86,5% în cazul determinării volumetrică și 92% în cazul determinării gravimetrică, ceea ce indică o compoziție foarte pură și omogenă. Mai arătăm că în comparație cu filerele de calcar obținute la elaborarea amesturilor asfaltice, granulozitatea carbonatului de calciu precipitat este și ea superioară. În sprijinul acestei afirmații ținem la dispoziție date privind finețea comparativă a unui filer de calcar și a carbonatului de calciu precipitat conform prevederilor din STAS 539—66. Trebuie adăugat și faptul că întrucît umiditatea carbonatului de calciu precipitat este ridicată, este necesară uscarea produsului cu o ușoară dezintegrare mecanică; se impune și luarea măsurilor pentru evitarea prafului.

Tabelul nr. 1

Umiditatea 0/0	CaO determi- nat volumetric 0/0	CaO determi- nat gravime- tric 0/0	Insolubil 0/0	Coefficient de hidrofilie	Densitate kg/dm.c
4	48,5	51,5	1	1,16	2,68

Ce utilizări ar putea să prezinte, în aceste condiții, carbonatul de calciu precipitat? Folosițele pot fi numeroase și însemnate. De exemplu, carbonatul de calciu precipitat poate fi adăugat în mortarele de var pentru reducerea cantității de pastă; în același timp constituie germeni de cristalizare, care ajută la o întărire mai accentuată a mortarelor, fapt ce face ca marca mortarelor să fie atinsă mai devreme; de asemenea, carbonatul de calciu precipitat poate fi folosit cu succes la mixturi asfaltice pentru lucrări de drumuri, la filerizarea bitumului pentru materiale hidroizolatoare în suluri și ca material pentru presărarea acestora pentru a nu se lîpi la rulare etc. Să analizăm mai pe larg câteva din aceste posibile direcții de utilizare a carbonatului de calciu.

Mixturi asfaltice

AȘA CUM se știe, la lucrările rutiere moderne se utilizează mixturi asfaltice pe bază de bitumuri diverse și agregate speciale (criblură din roci dure). Pentru îmbunătățirea caracteristicilor lianților bituminoși se folosește filerizarea, care constă în amestecarea în stare fluidă a bitumurilor cu un material fibros care constituie filerul²⁾. Filerul reglează unele caracteristici ale bitumurilor: adaosul de filer scade penetrația, ridică punctul de înmuiere, reduce sensibilitatea la variații de temperatură și viteza de îmbătrânire. Prin folosirea corectă a filerizării mixturilor asfaltice se asigură comportarea îmbrăcămintelor în timp și în special aderența la agregate.

Din punct de vedere rutier, proprietățile cele mai importante necesare unui filer sînt: compoziția chimică care trebuie să asigure o slabă bazicitate — cerință la care răspunde, cu succes, carbonatul de calciu precipitat rezultat la fabricarea zahărului; finețea care trebuie să fie cît mai înaintată, acțiunea sa chimică coloidală asupra lianțului bituminos aflîndu-se în raport direct cu suprafața de contact — și această caracteristică este cu succes îndeplinită de carbonatul de calciu precipitat deoarece finețea acestuia este de două ori mai ridicată decît a filerului obișnuit din calcar măcinat; coeficientul de hidrofilie, etc. După cum se vede, deci, caracteristicile respective sînt îndeplinite de carbonatul de calciu, ceea ce îi relevă, neîndoind, utilitatea ca filer.

Masticuri

PENTRU a se putea stabili o relație între finețe și gradul de filerizare — s-a utilizat un bitum de petrol cu penetrația de 96 zecimi de mm. la temperatura de 25°C și la punctul de înmuiere de 47°C după metoda inel și bilă. S-au utilizat în paralel pentru filerizare, filer de calcar și filer de carbonat de calciu precipitat rezultat din fabricarea zahărului. Potrivit unor date sintetice ale experimentului, valoarea penetrației cuprinsă între 51 și 53 zecimi de mm. corespunde la raportul bitum: filer — 0,9 : 1, față de 2,0 la filerul obișnuit. Adausul necesar de filer pentru ridicarea punctului de înmuiere este de

^{*)} Vezi studiile și dezbatările publicate în Revista economică nr. 1; 18; 20; 21; 22; 26/1979 și nr. 2/1980 etc.

¹⁾ Redăm exemplul unui bilanț de materiale, utilizînd 100 kg. sfeclă de zahăr:

Zeamă tulbure de sat. I-a 235,4 kg	→	Filtrarea după saturație I-a	→	Zeamă clară — 225,26 kg.
Apă de spălare 10,8 kg.				Carbonat de Co. p. p. — 10,8 kg.
				Apă vaporizată — 0,4 kg.
				Apă nt. stîns var — 9,72 kg.

2) vezi Emanoil I. Popescu — Materiale de construcție din deșeuri industriale, Ed. tehnică, București, 1974.

3) vezi și Nicolae, Botezatu — Contribuția întreprinderii la valorificarea rațională a subproduselor și deșeurilor, Revista economică, nr. 25, iunie 1977; Idem, Închiderea ciclului industrial, cale pentru sporirea producției nete, Revista economică nr. 35, septembrie 1978.

2,2 ori mai mare în cazul filerului din carbonat de calciu, precipitat — ceea ce pune din nou în lumină eficiența utilizării acestei din urmă substanțe.

Mortare asfaltice

REDĂM în tabelul nr. 2 caracteristicile a două mortare asfaltice cu filer de calcar și filer de carbonat de calciu precipitat. Din compararea caracteristicilor menționate în acest tabel rezultă că densitatea aparentă este mai ridicată la mortarele cu filer de carbonat de calciu precipitat; absorbția de apă este mai mare în cazul filerului „deșeu”, menținîndu-se însă în cadrul normelor în vigoare; umflarea la apă este comparabilă în cele două cazuri, dar rezistența la compresiune este mai ridicată și pierderea de rezistență la absorbția maximă este mult mai mică în cazul filerului „deșeu”. Se desprinde, evident, concluzia că filerul de carbonat de calcar precipitat asigură mortarelor caracteristici superioare față de filerul de calcar măcinat.

Tabelul nr. 2

Mortare asfaltice cu filer de calciu precipitat.

Caracteristicile fizico-mecanice	Rețeta de mortar asfaltic	
	Bitum 80/120, 10 ^{0/0} Nisip de rîu 85 ^{0/0} Filer de carbonat de calciu precipitat 5 ^{0/0}	Bitum 80/120, 10 ^{0/0} Nisip de rîu 80 ^{0/0} Filer de calcar 10 ^{0/0}
Densitate aparentă kg/ mc	2 140	2 000
Absorbție de apă, % din vol.	5,2	1,65
Umflarea, %	0	0,09
Rezistența la compresiune la 20° C, daN/cm ²	34	30
Scăderea rezistenței după absorbție, %	29	16,7

Betoane asfaltice

AȘA CUM rezultă din caracteristicile obținute pe două rețele de beton asfaltic, din care una cu carbonat de calciu precipitat și alta cu filer de calcar obișnuit — date pe care le ținem la dispoziția celor interesați — în cazul betoanelor asfaltice se constată superioritatea filerului obținut din așa-zisul deșeu industrial. În concluzie, carbonatul de calciu precipitat se comportă mai bine în mixturile asfaltice decît filerul obișnuit putîndu-se reduce consumul cu 50%.

Ce concluzie se poate desprinde din cele arătate? În mod cert că utilizarea carbonatului de calciu poate să aducă economii la lucrările de drumuri, deopotrivă degrevînd fabricile unde se produce de unele costuri — deloc minore și evitînd folosirea unor suprafețe de depozitare.

DAR SĂ PREZENTĂM și unele repere concrete ale eficienței. În calculele de bilanț, așa cum arătăm, cantitatea de carbonat de calciu precipitat ce rezultă în întreprinderi pentru industrializarea sfeclei de zahăr, se consideră de 10% din volumul sfeclei de zahăr prelucrate. Rezultă că la o fabrică cu o capacitate de prelucrare de 4 000 t/24 ha se va obține — într-o campanie de 100 zile — circa 40 000 t carbonat de calciu precipitat.

Mai trebuie luat în considerare și faptul că, potrivit STAS-ului 539—1966, prețul filerului din calcar măcinat este de 80 lei/t pentru cel livrat în vrac și 118 lei/t pentru cel livrat în saci de hîrtie. În condițiile, deci, ale utilizării întregii cantități de carbonat de calciu precipitat la operațiile de filerizare și considerînd că fabrica va primi același preț livrîndu-l în vrac, rezultă că la I.I.S.Z. Roman venitul net (plusprodusul) ar putea crește într-un singur an cu circa 3,2 mil. lei. Pentru fiecare tonă de sfeclă de zahăr prelucrată se poate acumula, așadar 8,00 lei. În cazul I.I.S.Z. Roman suma ce se poate acumula echivalează cu contravaloarea a 400 t zahăr. Extrapolînd analiza la nivelul subramurei (avînd, deci, în vedere totul necesarului de sfeclă de zahăr) estimațiile evidențiază că s-ar putea dobîndi sume echivalente cu contravaloarea a 116 000 t zahăr pentru 1980 și 136 000 t pentru 1985. Estimațiile prezentate le considerăm elocvente pentru a pune în evidență eficiența acțiunii de utilizare integrală a fiecărei particule din necesarul de resurse materiale și energetice intrat în procesul de producție.³⁾

ing. Nicolae BOTEZATU
I.I.S.Z. Roman

O GESTIUNE RAȚIONALĂ A RESURSELOR ENERGETICE ȘI DE MATERII PRIME

DÎND CURS înaltelor comandamente formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a spori rolul științei în modernizarea economiei naționale, precum și în direcția preocupărilor și eforturilor majore care se întreprind în economia românească în scopul economisirii resurselor materiale și energiei, colectivul de cercetători ai Institutului central de cercetări economice prezintă lucrarea „Consumul energetic și structura producției”, al cărei redactor responsabil este Aurel Iancu, lucrare apărută recent în Editura Academiei.*) Volumul se înscrie ca rod al unor cercetări întreprinse cu consecvență de-a lungul a mai multor ani în ce privește probleme de valorificare eficientă a resurselor energetice naționale, de utilizare rațională și economisire a energiei în toate sectoarele de activitate și studiere a impactului consumului de energie asupra structurii producției.

Din capul locului reține atenția faptul că autorii studiază problema economisirii energiei și combustibililor în raport cu structura industriei urmărind un dublu obiectiv. Se propune, în primul rând, căutarea unor soluții care să permită, printr-o mai rațională gospodărire a resurselor energetice, o mai bună satisfacere a nevoilor structurii planificate a industriei. În al doilea rând, se are în vedere elaborarea unor instrumente concrete de cercetare și analiză, care să permită fundamentarea solidă a unor decizii privind ameliorarea și modernizarea în perspectivă a structurii producției industriale.

Un prim rezultat al investigației întreprinse în acest cadru îl constituie sinteza — redată în primele capitole ale cărții — asupra unor aspecte economice ale consumului de energie și combustibil. Ni se pare edificatoare astfel analiza tendințelor creșterii producției și de reducere a consumurilor de resurse energetice, a rezervelor existente în raport cu posibilitățile economiei noastre și cu tendințele existente pe plan mondial. În aceeași ordine de idei se înscriu cercetările privitoare la cuantificarea efectului pe care îl determină schimbarea structurii producției ramurilor industriale — alături de ceilalți factori determinanți: creșterea producției și modificarea consumurilor specifice — în evoluția consumului total de energie. Deopotrivă prezintă interes sublinierea făcută în legătură cu precizarea căilor de economisire a combustibililor și energiei electrice prin ridicarea randamentelor energetice.

O problemă fundamentală a lucrării, remarcabilă ca însemnătate, valoare științifică și eficiență practică în

*) Consumul energetic și structura producției, redactor responsabil Aurel Iancu, Editura Academiei R.S.R., Buc., 1979. Autori: dr. Aurel Iancu, Radu Burbea, Mihai Ion, Lucia Mihăilescu, Viorica Răducanu, Ștefan Răgălie, dr. Camelia Cămășoiu, Gabriela Nerte, Rodica Miroiu.

suita tuturor aspectelor abordate de cercetători o constituie însă, după opinia noastră, introducerea în analiza și calculul economic a unui concept nou — consumul cumulat de energie, exprimat în unități fizice convenționale pe produse — și punerea în valoare a valențelor lui informaționale la fundamentarea procesului decizional economic.

Se știe că în practica curentă consumul de energie era adeseori apreciat avîndu-se în vedere cu precădere consumul parțial al unei faze, operații etc. Or, categoria de consum cumulat de energie presupune cunoașterea consumului realizat și înregistrat în fiecare fază — intermediară sau finală — a procesului de prelucrare succesivă, necesară de parcurs pentru a obține un anumit produs final. Pe de altă parte, cînd se evalua consumul energetic al aparatului de producție în ansamblu se luau adeseori în considerație numai produsele destinate satisfacerii cererii finale: consumul populației, nevoile de investiții, export, creșterea stocurilor și rezervele de produse. Ori, conceptul de consum cumulat presupune însumarea consumurilor directe făcute succesiv în toate etapele de prelucrare a resurselor, de la producerea resursei pînă la faza finală, pînă la obținerea produsului final. Cu alte cuvinte, așa cum rezultă din volum, consumul cumulat de energie se identifice cu acea cantitate totală de energie pe care a cheltuit-o societatea în etapa dată a producției sociale pentru a obține o unitate de produs final.

Prin considerații și demonstrații judicioase concepute autorii au construit indicatorul statistico-economic corespunzător acestui concept teoretic și au fundamentat o metodologie adecvată de calcul analitic. S-a avut în vedere determinarea consumului cumulat de energie (sau de orice resursă în general) pornind de la datele balanței legăturilor dintre ramuri. O exprimare valorică a acestora în condițiile imperfecțiunilor sistemului de prețuri distorsionează însă rezultatele calculului, astfel că acesta oferă numai o imagine orientativă. Neexistînd o balanță a legăturilor dintre ramuri suficient de detaliată, în unități fizice, apreciem ca posibilă metoda propusă în lucrare numai pentru calculul consumului cumulat de energie; ea constă în determinarea consumurilor energetice în unități fizice convenționale (în tce) în fiecare fază de fabricație, de la extracție pînă la obținerea produsului final, inclusiv a consumurilor energetice indirecte rezultate din transferul de conținut energetic încorporat în mijloacele de producție consumate și apoi însumarea lor pe produse considerate finale. Metoda este indiscutabil laborioasă; experiența acumulată pînă în prezent în raport cu peste 500 de produse la care s-a aplicat, demonstrează posibilitatea de a o aplica în practică, evidențiînd, totodată, sporul uriaș de in-

formație și de cunoaștere pe care îl aduce.

Problema pe care o pune, deci, lucrarea și pe care o considerăm corect rezolvată este reconsiderarea totală a modului de evidențiere și de calcul a consumului de energie în economie, a unor concepte privind eficiența consumului de resurse energetice. Calculele demonstrează că diferența dintre consumurile din stadiul producției finale și cele cumulate — mai ales la produsele realizate după o schemă tehnologică cu multe faze de prelucrare — este atît de mare, încît în nici un fel nu poate fi neglijată.

Este evident că a ști ce volum total de resurse deficitare încorporează un produs destinat exportului este de importanță covârșitoare în aprecierea eficienței comerțului exterior. Or, indicatorul determinat în volum oferă un răspuns la întrebarea dacă prin prețul încasat din exportul produsului s-a recuperat integral cheltuiala de resursă și s-a obținut sau nu un beneficiu. Dar iată și o altă problemă: consumul direct și cumulat de resurse fiind exprimat în unități fizice, cu ajutorul prețurilor existente pe piața mondială se pot estima în aceleași unități monetare atît resursele primare înmagazinate în produs cît și însăși valoarea produselor exportate. Eficiența activității de export s-ar putea apoi estima cu ușurință cu ajutorul unor indicatori propuși în lucrare și anume diferența dintre prețul extern în dolari al produsului exportat și valoarea în dolari a consumului cumulat de resurse energetice, gradul de recuperare a efortului energetic cumulat, respectiv raportul dintre prețul extern și valoarea consumului cumulat de resurse energetice.

Din multiutdinea problemelor ridicate și tratate în volum menționăm și propunerea de a folosi consumul energetic cumulat în operațiile de formare și corelare a prețurilor. Luarea în considerație a consumului cumulat de energie va ajuta la realizarea unei corelări a prețurilor care să stimuleze puternic economisirea resurselor, în general, și a celor energetice, în special. În lucrare se fundamentează, de asemenea, rolul pe care trebuie să-l joace consumurile energetice cumulate în proiectarea noilor investiții, în analiza eficienței activității etc. Așa cum se subliniază în volum, efectuarea calculelor și analizelor privind consumurile cumulate de resurse energetice și determinarea energo-intensității produselor s-ar putea înlesni printr-o adaptare corespunzătoare a sistemului informațional economic al întreprinderilor și al verigilor organizatorice ierarhice superioare. Ar fi necesară, de asemenea, elaborarea periodică a balanței statistice a legăturilor dintre ramuri cu detalierea necesară pe subramuri și produse principale.

Actualitatea stringentă a temei abordate, valoarea științifică și aplicabilitatea imediată a soluțiilor oferite, contribuția reală adusă la perfecționarea cunoașterii și acțiunii economice, recomandă lucrarea în discuție ca o realizare originală meritorie, un volum deosebit de util tuturor specialiștilor din economie, de profil tehnic sau economic, proiectanți, energeticieni sau analiști.

prof. dr. L. TÖVISSI

POSTULAREA opoziției dintre cultură și civilizație, manieră modernizată de reafirmare a vechii antinomii dintre materie și spirit, dintre economic și cultural străbate, semnificativ, așa cum arătam într-un articol apărut anterior în paginile Revistei economice *), diverse concepții nemarxiste contemporane. O asemenea antinomizare metafizică apare astăzi și sub forma „antieconomismului”, concepție burgheză care urmărește să pună sub acuzare insuficiența științei și practicii economice în fața unor grave distorsiuni ale realității. De un asemenea spirit „antieconomist” sînt pătrunse concepțiile filozofice ale reprezentanților „noii drepte”, care, în ultimul timp se manifestă pe planul ideilor în Franța, încercînd să dea o nouă vitalitate orientărilor ideologice „de dreapta”, să înnoiască în filozofie aristocratismul și elitismul.

De exemplu, din protagoniștii „noii drepte”, Alain de Benoist, dezvoltă pe larg într-un eseu publicat în 1975 ideea antinomiei dintre cultură și civilizație ¹⁾. El raportează cultura la subiectivitatea omului, la interioritatea și sufletul lui, care ar rămîne închise în sine, incomunicabile, iar civilizația la ceea ce este exterior, comunicabil și are caracter de generalitate, putînd deveni chiar mondială; iar aceste două categorii se află într-o funciară antinomie.

*) Vezi Ion Florea, Economie, Umanism și „iluzia gratuității”, „Revista economică”, nr. 7/1980.

SENSUL PROCAPITALIST AL „ANTIECONOMISMULUI” „NOII DREPTE” (I)

Această presupusă opoziție a raportului dintre cultură și civilizație implică o aită contrapunere metafizică proprie filozofiei „noii drepte” și celei burgheze contemporane în ansamblul ei. Reprezentanții „noii drepte” cuprind în categoria de cultură valorile artistice, literare, morale, excluzînd din sfera acesteia componente științifice, tehnologice și cu atît mai mult cele de natură economică. Pornind de aici, filozofia „noii drepte” își afirmă deschis „antieconomismul”, „economismul” fiind definit de aceasta, pasămite, ca o formă de reduționism și totalitarism al timpurilor moderne, care ar lipsi omul de autonomia și specificitatea sa, de ceea ce face ca el să fie și să rămînă om – coborînd prin aceasta nivelul existenței sale la unul inferior.

De pe această poziție protagoniștii „noii drepte” încearcă să identifice econo-

mismul – ca formă de reduționism ideologic și politic și ca viziune filozofică care are ca ideal acei Homo oeconomicus, expresie a omului alienat, unidimensionalizat (la care se referea Herbert Marcuse în lucrarea sa „Omul unidimensional”) – cu preocuparea, atît de neocolit în lumea de astăzi, pentru dezvoltarea economică și lupta împotriva sărăciei ²⁾. Este vorba deci, de o substituție a realității prin fals, de o mistificare – care-i folosită de exegeții burghezi cu scopul cît se poate de concret de a nu mai face apoi nici un fel de distincție între capitalism și socialism, între viziunea și practica burgheză și cea marxistă, revoluționară despre societate.

„Concepția omului ca animal ființă economică (...), ajunge să afirme astfel Alain de Benoist, este simbolul, semnul însuși care caracterizează în același timp capitalismul burghez și socialismul marxist. Liberalismul și marxismul s-au născut ca doi poli opuși ai aceluiași sistem de valori economice. Unul apără exploatarea, altul apără exploatatul / dar, în nici unul din cele două cazuri nu se părăsește sfera alienării economice” ³⁾. Alain de Benoist consideră, deci, nesemnificativ tocmai ceea ce este esențial: poziția de clasă pe care o apără un sistem economic sau celălalt, fie a exploatatorilor sau a exploataților, natura diferită a celor două orînduirii sociale – capitalismul și socialismul, natură care este dată de specificul relațiilor de producție și de

FIȘE

● În seria lucrărilor economice – tot mai bogată și diversă – ce aprofundează probleme de bază ale dezvoltării economico-sociale consemnăm apariția, la Editura Tehnică, a unui nou volum – „MĂSURAREA EFICIENȚEI UTILIZĂRII RESURSELOR NATURALE”, semnat de Vasile M. Popescu. Evidențînd importanța cardinală pe care o dobîndește, în actuala etapă de dezvoltare a economiei na-

ționale și în perspectivă, reducerea cheltuielilor materiale – factor de bază în sporirea eficienței economice – autorul surprinde, într-un prim capitol de carte, elementele ce caracterizează evoluția cheltuielilor materiale, pe o perioadă mai lungă de timp, pe ramuri ale industriei, deopotrivă cu tendințele ce se desprind în urma analizei întreprinse.

Caracterul complex pe care îl vedește procesul de economisire a resurselor materiale și de utilizare a fondurilor fixe, se subliniază în lucrare, impune, din perspectivă metodologică, elaborarea și aplicarea unor indicatori care să reflecte cît mai fidel această complexitate. Potrivit opiniei lui V.M.P. acest sistem global trebuie să cuprîndă indicatorii ai consumurilor specifice de materiale, indicatori de greutate absolută și specifică a produselor, indicatori privind măsurarea eficienței fondurilor fixe, indicatori sintetici ce caracterizează – direct sau indirect – eficiența utilizării resurselor materiale. Instrumente de bază în planificarea și urmărirea activității economice, indicatori de eficiență ai utilizării resurselor materiale și a fondurilor fixe trebuie să ex-

prime, asemeni tuturor indicatorilor economici, cît mai real și operativ procesele ce se desfășoară în economie, să contribuie la transpunerea în activitatea practică a unui mod nou de a concepe această categorie economică.

Eficiența comerțului exterior

● Comerțul exterior a constituit un factor de primă însemnătate în realizarea unor ritmuri înalte ale dezvoltării economiei iugoslave în ultimii ani, se apreciază în articolul „In the struggle for stabilization”, publicat de revista TRZISTE-NOVAC KAPITAL numărul din ianuarie a.c. Totodată, ca urmare a adîncirii interdependențelor economice pe plan mondial, a accentuării funcțiilor sale în asigurarea progresului de ansamblu al economiei, a valorificării superioare a avuției naționale, rolul comerțului exterior va spori continuu. Acest fapt a impus și va impune și în viitor – așa cum se relevă în articol – analiza atentă a realităților economice deopotrivă cu asigurarea cadrului optim desfășurării unei activități eficiente.

Evoluția comerțului exterior

al R.S.F. Iugoslavia în ultima perioadă a evidențiat o tendință de creștere a importurilor, cu deosebire din țările industrializate și o scădere relativă a exporturilor. Pentru a se asigura echilibrul celor două componente ale activității de comerț exterior – se subliniază în articol – au fost inițiate o serie de măsuri menite să stimuleze în mod prioritar creșterea exporturilor, elementul calitativ nou ce caracterizează această orientare îl constituie legarea strînsă – intercondiționarea, în fapt – la nivelul fiecărei unități economice, a exporturilor și a importurilor. Se are, astfel, în vedere nu atît realizarea unui cadru cu caracter formal cît, în mod deosebit, promovarea unor criterii economice de organizare și conducere a activității productive care să stimuleze creșterea productivității la nivel național și ridicarea competitivității produselor iugoslave pe piețele internaționale.

Rentabilitatea și competitivitatea designului industrial

● Estetica industrială, domeniul relativ nou ce valorifică prin

clasă existentă în cele două societăți, de caracterul de clasă al puterii politice, de clasa care deține puterea economică și politică și de scopurile pe care ea tinde să le realizeze.

De aici concluzia lui A.B. privind considerarea în mod abstract a domeniului economic ca imperiu absolut al alienării umane, indiferent de condiții și de orinduire socială. Or, economia nu este prin sine alienatoare, ci acest caracter îi este imprimat într-o măsură sau alta în funcție de identitatea beneficiarilor adevărați ai producției materiale și ai tuturor activităților economice, de natura relațiilor de producție și sociale, de măsura în care asemenea activități sînt sau nu un scop în sine, au sau nu un rol hotărîtor în emanciparea omului. În socialism, unde ridicarea vieții, a condiției umane devine scopul însuși al producției materiale, al tuturor activităților ce se inițiază și se desfășoară, alienarea nu face parte din trăsăturile caracteristice ale societății. În societatea modernă bazată pe exploatare în capitalism, alienarea are însă un caracter profund, natură antagonistă, o sferă atotcuprinzătoare; aici omul se pierde ca scop, ca principal beneficiar într-o societate subordonată realizării unor profituri maxime de către posesorii individuali sau asociați ai capitalului investit. Iată cum dintr-o viziune „antieconomist” abstractă, reprezentanții „noii drepte” nu mai văd deosebiri de esență dintre sistemele cu orinduirii sociale diferite, deși ei se proclamă apărătorii „dreptului la diferență”. Ei asimilează socialis-

mul cu capitalismul („burghezismul” în expresia lui Louis Pauwels) considerînd că ceea ce este propriu, intrinsec acestuia din urmă (și anume, de a considera „economia întregului destin” sau că „economia este însuși destinul”⁴) se extinde, pasă-mi-te, firesc asupra socialismului.

Nimic nu este mai simplificator și mistificator decît o asemenea asimilare, a socialismului, care și ca teorie și ca practică urmărește realizarea idealului dezvoltării multilaterale, nu numai a societății în ansamblul activităților sale, dar și a ființei umane, a tuturor capacităților sale creatoare. Omul bogat, arăta Marx încă în tinerete, nu va mai fi într-o asemenea societate cel ce are cel mai mult în sfera economicului, ci cel ce este cel mai bogat, în manifestările personalității sale, în sfera spiritualului și creativității.

Antieconomismul „noii drepte” semnifică în același timp respingerea economiei ca știință și aceasta din mai multe motive. Subapreciînd în genere valorile științifice, reprezentanții „noii drepte” nu pot admite existența unei științe cu privire la societate pentru că ei stabilesc o opoziție între ideologie și știință: a vorbi despre știință cu privire la domeniul umanului și al istoriei înseamnă, după opinia deformată a acestora, un abuz, înseamnă a introduce „sentimentul că omul nu are o existență autonomă, un destin particular”⁵. A. de Benoist respinge și el, cu argumente pretins savante, ideea că putem avea o știință economică. El consideră că economia nu ar putea constitui o sferă autonomă, adică o sferă care să

nu depindă de nici o altă lege, decît de legile proprii⁶; după părerea sa economia este o sferă subordonată și „știința economică” nu mai este decît o tehnică sau o metodologie „precum geometria variabilă”: ca disciplină, ea nu este decît descripția istorică sau clasificarea mijloacelor proprii de a realiza o intenție sau alta cu motivații non economice⁷.

Admițînd specificitatea și autonomia („Vive la différence” sînt cuvintele cu care Alain de Benoist își începe unul din numeroasele sale articole) la nivel global și al indivizilor, protagoniștii „noii drepte” n-o mai pot însă admite între diferitele paliere sau sfere ale vieții sociale. Orice cercetător și cunoscător al științelor sociale știe însă că strînsa corelație dintre diversele nivele ale societății nu anulează specificitatea și independența lor relativă, fapt care și creează posibilitatea manifestării unor legități specifice, nu numai cu caracter sociologic și istoric global, ci și sectorial, a unor legi în plan economic, politic, cultural etc.

prof. dr. Ion FLOREA

Academia „Ștefan Gheorghiu”

¹) Vezi La paradigme de la culture. în volumul lui Alain de Benoist, Les idées à l'endroit. Editions Libres/Hallier, 1975.

²) Idem, p. 160

³) Idem, p. 84

⁴) Idem, p. 160

⁵) Louis Pauwels, Comment devient-on ce que l'on est? Edition Stock, 1978, p. 173

⁶) Alain de Benoist, op. cit. p. 85

⁷) Ibidem

excelentă inteligență și creativitate, vădește virtuți de înaltă rentabilitate economică – consideră Patrick Arnoux în articolul „Une carrière design” publicat în numărul din 22 martie al revistei L'EXPRESS. Unul din argumentele ce pot fi aduse în sprijinul acestei afirmații îl constituie succesele notabile pe care le obține Alain Carré, specialist în design: o cifră de afaceri de 3,5 milioane de franci – realizată cu un personal de numai 23 de oameni valorificînd exclusiv „materie cenușie pură” asigură competitivitate înaltă și forță de penetrare pe piețe occidentale, inclusiv în Japonia, țară ce dispune de cel mai mare număr de specialiști în acest domeniu. Resorturile care asigură succesul și o tot mai largă recunoaștere acestei activități este capacitatea sa de a îmbina și exprima, într-un limbaj unic, exigențe de natură tehnologică, economică, organizațională – factor de primă însemnătate în asigurarea competitivității produselor. În continuă amplificare, funcțiile esteticii industriale, opinează P.A., nu se limitează însă la rolul de mijloc important în promovarea noutăților. Proiectînd produse dintre cele mai diferite (de la sticle, flacoane, ciorapi la

produse electronice de ultim tip) într-o concepție unitară, integrîndu-se prin înseși aceste produse în viața cotidiană, în conștiința unor grupuri largi ale populației, designul vădește incontestabile efecte psihologice și conduce la creșterea competitivității produselor pe piața mondială.

Simpozion studentesc

● Recent, Laboratorul de conducere din cadrul Academiei de Studii Economice a organizat cel de al doilea Simpozion studentesc consacrat aplicațiilor unor metodologii de cercetare asupra activității din unitățile industriale. Conceput ca o modalitate eficientă de integrare a învățămîntului economic superior cu cercetarea și producția – simpozionul a constituit un prilej de afirmare a capacității și străduinței studenților economiști de a investiga și analiza unele fenomene economice concrete. Reușita – atît în plan științific cit și cel didactic – a acestei manifestări a fost susținută, într-o măsură, de numărul comunicărilor prezentate – circa 250 – cit și de aria tematică diversă cuprinsă în secțiuni – reducerea costurilor de producție

prin aplicarea analizei valorii, creativitatea și calitatea, factori de creștere a eficienței și competitivității activității întreprinderilor; analiza și evaluarea rezervei de creștere a eficienței activității întreprinderilor industriale; aspecte ale perfecționării conducerii în contextul aplicării noului mecanism economico-financiar.

● Volumul VISIONES DE SOCIEDADES DESEABLES (Viziuni asupra societăților dezirabile), Ciudad de Mexico, 1979, 451 p., apărut sub redacția Eleonorei Masini și a lui Johan Gallung, cuprinde comunicările prezentate și dezbătute cu ocazia reuniunii

desfășurate între 5 și 9 aprilie 1978 în capitala mexicană, sub auspiciile Federației mondiale pentru studierea viitorului, Centrului de studii economice și sociale al lumii a treia din orașul gazdă și Universității Națiunilor Unite. Comunicările prezentate fac parte din proiectul „Obiective, procese și indicatori de dezvoltare” elaborat sub egida Universității Națiunilor Unite și se referă la capitolul obiectivelor. Așa cum subliniază Sam Cole și Ian Milles în concluzii, volumul își propune să contribuie la „înțelegerea contradicțiilor care există în interior și între diferitele viziuni și la găsirea modurilor în care acestea pot fi făcute compatibile într-o lume diversă”. Volumul include și o contribuție românească, în care sînt prezentate opțiunile și experiența românească în procesul dezvoltării pe calea socialismului.

11

VENITUL NAȚIONAL

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

NIVELUL DE DEZVOLTARE economică a unei țări ca și gradul de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale poporului sînt oglindite prin intermediul unui sistem de indicatori în care un loc important îl ocupă **avuția națională**, produsul social și venitul național.

Avuția națională, produsul social și venitul național

PENTRU CA societatea omenească să-și poată continua existența ea trebuie să consume și ca urmare să producă în mod continuu. Continuitatea producției se sprijină pe potențialul oferit de **avuția națională**. Prin **avuția națională** se înțelege **totalitatea valorilor materiale și spirituale de care dispune un popor la un moment dat**. Ea include :

a) bunurile materiale create prin muncă și acumulate de-a lungul anilor (fonduri fixe productive; fonduri neproductive destinate desfășurării activității de învățămînt, cultură, sănătate și sport; fondul de locuințe; rezerve materiale; bunuri de consum de folosință îndelungată);

b) resursele naturale utilizate sau utilizabile (terenuri, pășuni, fiște, vii, zăcăminte de minereuri, potențialul hidroenergetic);

c) potențialul științific și patrimoniul cultural (brevete de invenții, pregătirea generală și de specialitate a populației, operele de artă).

În socialism, **avuția națională** se află în proprietatea socialistă de stat și cooperatistă și în proprietate personală, servind pentru dezvoltarea întregii societăți.

Utilizîndu-se elementele **avuției naționale** se obține **produsul social**. Acesta reprezintă **totalitatea valorilor de întrebuințare create într-o țară, în decursul unei perioade de timp determinate, de obicei un an**. Mărimea acestuia se determină prin însumarea pe ramuri și apoi pe economie a producției globale a fiecărei întreprinderi. Prin **producția globală** se înțelege **expresia bănească a rezultatelor activității unei întreprinderi într-o anumită perioadă de timp, concretizată în bunuri materiale și servicii**. Prin urmare, ceea ce la nivelul întregii economii reprezintă produs social, la nivelul unei întreprinderi reprezintă producție globală.

Intrucît fiecare marfă are două laturi — valoare de întrebuințare și valoare — și produsul social, care cuprinde totalitatea mărfurilor produse de societate în decursul unui an, va avea două aspecte: un aspect material și un aspect valoric.

Sub aspect material, produsul social cuprinde **mijloacele de producție**, adică bunurile destinate consumării lor treptate sau dintr-o dată într-un nou proces de producție (mașini, materii prime) și **obiectele de consum**, adică bunuri destinate consumului personal al oamenilor (alimente, îmbrăcăminte).

Sub aspect valoric, produsul social cuprinde: **valoarea mijloacelor de producție consumate**, care mai poartă denumirea de fond de înlocuire, **valoarea produsului necesar**, creată de munca pentru sine și **valoarea plusprodusului**, creată de munca pentru societate.

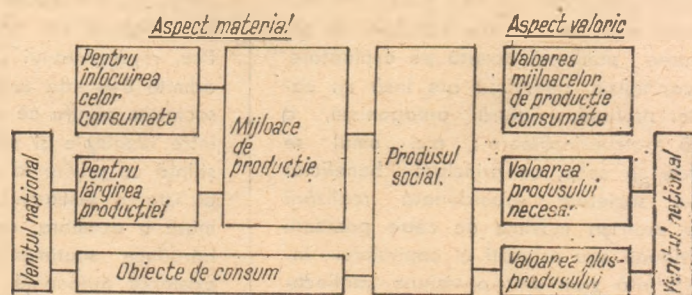
Suma valorii nou create, de către munca pentru sine și de către munca pentru societate, constituie venitul național.

Prin urmare, **venitul național reprezintă acea parte a produsului social care rămîne după înlocuirea mijloacelor de producție consumate sau aceea parte a produsului social în care este cristalizată valoarea nou creată**.

Fiind o parte a produsului social, venitul național are, de asemenea, două aspecte: un aspect material și un aspect valoric. Sub aspect material, venitul național este compus din

obiecte de consum și mijloace de producție destinate lărgirii producției. Sub aspect valoric, el cuprinde **valoarea produsului necesar și valoarea plusprodusului**.

Ceea ce la nivelul economiei naționale reprezintă venitul

Structura materială și valorică a produsului social și a venitulului național

național, la nivelul întreprinderii reprezintă producția netă. Prin **producție netă** înțelegem **acea parte a producției globale în care este cristalizat produsul nou creat**. Începînd cu anul 1978, producția netă a devenit principalul indicator care stă la baza aprecierii activității fiecărei unități economice.

Factorii de creștere a venitulului național

VENITUL NAȚIONAL, ca și produsul social, este creat de către munca productivă. Este considerată productivă munca, depusă în industrie, construcții, agricultură și silvicultură, transporturi și telecomunicații, comerț, activitatea hotelieră și activitatea de cercetare științifică în slujba producției, îndeplinind trei condiții:

- crează valoarea de întrebuințare în sens social;
- crează valoare nouă;
- crează, în cadrul valorii nou create, venit net.

Economia unei țări mai cuprinde, pe lângă sfera muncii productive, și sfera muncii neproductive. În această sferă se încadrează munca ce se desfășoară în domeniile învățămîntului, culturii, artei ocrotirii sănătății și administrației de stat.

Deși activitățile depuse în aceste domenii sînt necesare societății, ele nu se includ în sfera muncii productive, nefiind considerate drept creatoare de venit național.

Venitul național sporește prin acțiunea a doi factori: a) creșterea volumului de muncă depusă în sfera muncii productive și b) creșterea productivității muncii sociale.

Creșterea volumului de muncă depusă în sfera muncii productive se asigură prin sporul natural al populației apte de muncă și prin transformarea unor munci cu caracter sezonier în munci cu caracter permanent. Acest factor duce la creșterea venitulului național atît sub forma materială cît și sub forma valorică. Acțiunea sa asupra creșterii venitulului național este însă limitată întrucît sînt limitate atît sporul natural al populației apte de muncă cît și posibilitatea transformării unor munci sezoniere în munci permanente. Mai mult decît atît, reducerea duratei săptămîinii de lucru determină reducerea volumului de muncă depus în sfera muncii productive. În vederea determi-

nării corecte a necesarului de forță de muncă și a utilizării cît mai depline a timpului de lucru, Plenara C.C. al Partidului Comunist Român din 22—23 martie 1978 a stabilit introducerea în planurile întreprinderilor a indicatorului **fondul total de timp de muncă al întreprinderii**.

Rolul determinant asupra creșterii venitului național îl joacă cel de-al doilea factor — **creșterea productivității muncii sociale**. În general, acest factor determină creșterea venitului național numai sub formă materială. El determină însă și o creștere sub formă valorică, atunci cînd creșterea productivității muncii sociale nu este urmată de reducerea prețurilor, sau cînd această creștere se asigură pe seama ridicării calificării.

Întrucît, sub aspect valoric, produsul social cuprinde fondul de înlocuire și venitul național, la un volum dat al produsului social, venitul național este cu atît mai mare cu cît fondul de înlocuire este mai mic și invers. Ca urmare, o importanță deosebită pentru creșterea venitului național o are **reducerea ponderii fondului de înlocuire în produsul social**. La nivelul anului 1980, reducerea cu 1% a ponderii fondului de înlocuire în produsul social echivalează cu un spor de venit național de 14 miliarde lei.

În țara noastră, ponderea fondului de înlocuire în produsul social s-a redus în perioada 1971—1978, cînd venitul național a crescut mai rapid decît produsul social. Reducerea acestei ponderi, care exprimă creșterea eficienței economice se manifestă și în continuare. Astfel, de la 57,7%, cît este prelinată ponderea fondului de înlocuire în produsul social în anul 1980 ea urmează să se reducă la 55,5% în 1985.

În anii construcției socialiste, venitul național al țării noastre a crescut în mod continuu. Astfel, în perioada 1951—1978 acesta a crescut de peste 13 ori, cu un ritm mediu anual de 9,7%. Ca urmare, venitul național pe locuitor a sporit de la circa 100 de dolari în 1950 la peste 1500 de dolari în 1978. Cu toată această creștere, nivelul venitului național pe locuitor din țara noastră este de 3—4 ori mai mic decît cel existent în țările dezvoltate din punct de vedere economic. Pentru a lăsa decalajul ce ne desparte de aceste țări, venitul național va trebui să crească în ritm rapid și în viitor. În perioada 1976—1980, ritmul mediu anual prelinat de creștere a venitului național din țara noastră este de 10,4%, iar în perioada 1981—1985 de 6,7—7,4%. Ca urmare a acestor creșteri, în anul 1985 venitul național din țara noastră va fi cu 38—43% mai mare decît cel existent în 1980, iar pe locuitor se va ridica la 2400—2500 dolari. Un asemenea nivel al venitului național pe locuitor, o serie de transformări calitative care vor avea loc în economie — cum ar fi sporirea mai accentuată a productivității muncii sociale și reducerea ponderii populației ocupate în agricultură — ca și creșterea producției pe locuitor la principalele produse, vor permite depășirea de către țara noastră, în cincinalul 1981—1985 a stadiului de țară în curs de dezvoltare și intrarea sa în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie.

Repartizarea venitului național

CONCOMITENT cu producerea venitului național are loc și repartizarea lui. Ea se face în două etape: etapa repartizării primare sau distribuției venitului național și etapa repartizării secundare sau a redistribuirii.

Prin distribuția venitului național se înțelege procesul repartizării planificate a întregului venit național creat între participanții la producerea lui în sfera muncii productive. Astfel, lucrătorii vor primi retribuția, iar membrii C.A.P. veniturile din C.A.P., întreprinderile și C.A.P. vor primi beneficiul și, respectiv, veniturile C.A.P., iar statul socialist, ca proprietar al mijloacelor de producție și organizator al procesului de producție va primi impozitul pe circulația mărfurilor, prelevări pentru societate din valoarea producției nete, taxele asupra terenurilor etc. Toate aceste venituri poartă denumirea de **venituri primare**.

Existența celor două sfere ale muncii sociale — sfera muncii productive și sfera neproductivă, a celor două forme de proprietate socialistă — de stat și cooperatistă — ca și neconcordanța dintre locul de creare și cel de utilizare a venitului național, impun și redistribuirea venitului național. **Prin redistribuirea venitului național se înțelege trecerea fără echivalent direct a unei părți din venitul național din sfera productivă în sfera neproductivă sau dintr-un patrimoniu în altul**.

Redistribuirea venitului național are loc prin intermediul următoarelor pîrghii: a) bugetul de stat; b) prestarea serviciilor neproductive; c) sistemul prețurilor.

Bugetul de stat reprezintă principala pîrghie de redistribuire a venitului național. Prin intermediul său are loc o redistribuire a veniturilor între stat și unitățile socialiste, pe de o parte și între stat și populație, pe de altă parte. Caracteristic

redistribuirii dintre stat și populație este trecerea unei valori mai mari de la stat la populație comparativ cu valoarea care trece de la populație la stat. Legea pentru adoptarea bugetului de stat pe anul 1980 prevede trecerea de la populație la stat sub forma de impozite și taxe a unei valori de 2,8 miliarde lei și trecerea de la stat la populație sub forma finanțării acțiunilor social-culturale a unei valori de 74,3 miliarde lei.

Prestările de servicii neproductive reprezintă o a doua pîrghie de redistribuire a venitului național. Plata acestor servicii determină formarea unor venituri ale unităților prestatoare de servicii care îmbracă forma de chirii, tarife, taxe de intrare, prime de asigurare etc.

Sistemul de prețuri reprezintă cea de a treia pîrghie de redistribuire a venitului național. Prin stabilirea unor prețuri cu o abatere peste valoare, cum este cazul la obiectele de lux, are loc o redistribuire a unei părți din veniturile cumpărătorilor acestor produse în favoarea statului. Dimpotrivă, prin stabilirea unor prețuri cu o abatere sub valoare, cum este cazul unor articole pentru copii, are loc redistribuirea unei părți din veniturile statului în favoarea cumpărătorilor acestor produse.

Veniturile care se formează în urma redistribuirii poartă denumirea de **venituri secundare**.

O anumită redistribuire a venitului național are loc și între țări, prin intermediul relațiilor economice externe. În urma desfășurării acestor relații are loc un transfer de venit național din țările în care productivitatea muncii naționale este mai mică decît productivitatea muncii internaționale în țările în care productivitatea muncii naționale este mai mare.

Ca rezultat al distribuției și redistribuirii venitului național se formează veniturile finale ale statului, ale unităților socialiste și ale populației. Aceste venituri se folosesc în două scopuri: a) în scopul dezvoltării economice (acumulării) și b) în scopul consumului. Partea din venitul național utilizată în scopul dezvoltării economice poartă denumirea de **fond de dezvoltare (acumulare)**. Din acest fond se constituie: fondul pentru lărgirea producției; fondul pentru construcțiile de interes social-cultural; fondul de rezervă și de asigurare.

Cealaltă parte a venitului național, utilizată pentru consumul populației, poartă denumirea de **fond de consum**. Acest fond se împarte, la rîndul său, în **fond de consum individual**, destinat retribuției oamenilor muncii, în raport cu cantitatea, calitatea și însemnătatea socială a muncii depuse și **fond de consum social**, folosit pentru satisfacerea nevoilor social-culturale și ale administrației de stat.

Stabilirea proporției dintre fondul de consum și fondul de dezvoltare (acumulare) reprezintă una din opțiunile fundamentale ale politicii economice, întrucît prin intermediul ei se asigură îmbinarea scopului nemijlocit al producției socialiste cu mijloacele pentru îndeplinirea acestui scop, a intereselor prezente ale membrilor societății cu interesele lor de perspectivă.

Întrucît fondul de dezvoltare (acumulare) și fondul de consum sînt două părți ale unui întreg — venitul național — creșterea ponderii unuia presupune reducerea ponderii celuilalt. De aici necesitatea stabilirii unui raport optim între cele două fonduri. **Se consideră optim acel raport dintre cele două fonduri care asigură într-o anumită perioadă mai îndelungată de timp un consum maxim** ceea ce se poate realiza prin alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare. Avîndu-se în vedere că numai aceasta este calea pentru dezvoltare și lichidarea rămîinerii în urmă față de țările dezvoltate, pentru progresul rapid al economiei și creșterea pe această bază, a bunăstării materiale, raportul dintre fondul de consum și fondul de dezvoltare a fost de 66-67 : 33-34 în cincinalul 1976—1980 și vai fi de 70 : 30 în cincinalul 1981—1985. Acest raport se situează — după cum se arată în documentele Congresului al XII-lea, la nivel optim pentru această etapă, asigurînd dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale, concomitent cu ridicarea bunăstării întregului popor.

lector univ. dr. Gruică PĂRIAN

INTREBĂRI:

1. Ce este avuția națională și care sînt elementele componente ale acesteia ?
2. Ce este produsul social și care este structura sa materială și valorică ?
3. Ce este venitul național și care sînt factorii de creștere a acestuia ?
4. Care sînt etapele repartizării venitului național și în ce constau ele ?
5. Care sînt cele două fonduri în care se împarte venitul național potrivit utilizării lui finale și care va fi raportul dintre acestea în cincinalul 1981—1985 ?

UNITATEA ORGANICĂ DINTRE POLITICA INTERNĂ ȘI EXTERNĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE (III)

STRÎNSA UNITATE și intercondiționare dintre politica internă și cea externă a României își găsesc o vie întruchipare în principiile ce călăuzesc activitatea internațională a partidului și statului nostru.

Baza de neclintit a relațiilor externe

ACUM APROAPE 15 ANI, în raportul prezentat la Congresul al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a proclamat principiile care au devenit un adevărat stindard al politicii noastre externe: „Politica internațională a țării noastre — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — are ca temelie trainică, permanentă principiile suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. România militează pentru promovarea consecventă a acestor principii pe arena internațională, considerând că respectarea lor este o condiție esențială în vederea dezvoltării colaborării între state, întăririi încrederii între popoare, respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotări singur soarta¹⁾. Aceste principii, reafirmate de toate congresele și conferințele naționale ale partidului ce au urmat, au fost promovate în acești 15 ani cu consecvență în practica relațiilor României cu toate țările, și-au găsit reflectarea în numeroase documente oficiale adoptate în acest răstimp, au devenit o piatră unghiulară a politicii externe a țării noastre, fiind totodată larg recunoscute pe plan internațional ca singura bază viabilă, echitabilă și democratică a unor raporturi noi, de colaborare, între țări.

Fără a face similitudini forțate sau mecanice, ținând, totodată, seama de specificul relațiilor și vieții internaționale și de legitățile acestora, nu se poate să nu observăm că principiile care stau la temelie relațiilor noastre cu toate țările își au rădăcinile în realitățile naționale — economice și sociale — ale României de azi, corespund întru totul dreptului internațional. Una din cuceririle de frunte ale orinduirii noastre este asigurarea egalității în drepturi și îndatoriri a tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate, sex sau convingeri religioase, a conlucrării lor pentru realizarea operei comune de edificare a noii societăți. Apare deci cu totul de înțeles promovarea în viața internațională de către România a principiului **deplinei egalități a statelor**, indiferent de gradul lor de dezvoltare, orinduirea socială și politică, mărimea și potențialul economic, militar etc., consecvența cu care țara noastră se pronunță pentru lichidarea politicii și tendințelor de asuprire, dictat, presiuni, pentru relații de respect și considerație între state suverane. Așa cum în interiorul țării partidul dezvoltă puternic forțele de producție în toate județele, îndeosebi în cele care au moștenit o rămânere în urmă accentuată, depune eforturi pentru apropierea nivelurilor de dezvoltare ale tuturor zonelor, ca o condiție materială esențială pentru asigurarea egalității economice și social-politice a tuturor cetățenilor patriei, tot astfel pe arena internațională România militează pentru lichidarea subdezvoltării, a disparităților economice, științifice și culturale flagrante dintre state, pentru apropierea și egalizarea nivelului de dezvoltare, în primul rînd economică, al țărilor socialiste, al tuturor țărilor, avînd în vedere că forța potențialului economic este suportul sigur al afirmării egalității în drepturi a fiecărei națiuni cu celelalte.

Pentru poporul nostru care cu un secol în urmă își cîștiga prin luptă independența de stat, **respectarea independenței naționale** este condiția vitală atît a afirmării libere a voinței unei națiuni, cît și a conlucrării fructuoase, în spirit de stimă reciprocă, între state. Înfăptuind acum trei decenii și jumătate revoluția sa de eliberare națională și socială, edificînd societatea socialistă, poporul nostru a devenit stăpîn deplin pe destinele sale și pe bogățiile țării, trăiește și își făurește liber viața sa nouă într-o țară liberă, prețuiește ca lumina ochilor cuceririle revoluționare, independența și suveranitatea națională pe care este hotărît să le apere în orice împrejurări, este profund

atașat cauzei și dreptului sacru al popoarelor la independență, la existența statală de sine stătătoare.

În perioada postbelică, cînd voința și lupta pentru independență a popoarelor de pe toate continentele s-au unit într-un torent de nestăvilit, țara noastră a susținut cu hotărîre mișcările de eliberare națională, a stabilit legături trainice de colaborare cu noile state, se pronunță pentru lichidarea ultimelor vestigii ale sistemului colonial, împotriva imperialismului, a oricăror forme de colonialism și neocolonialism.

România și-a asociat indisolubil numele de cauza independenței naționale, președintele Nicolae Ceaușescu fiind cunoscut în lume ca un promotor dirz al libertății și independenței popoarelor, al dreptului lor de a dispune ele însele, de soarta proprie, fără nici un amestec străin. Militînd ferm pentru respectarea independenței naționale, țara noastră pornește de la realitățile contemporane care confirmă valabilitatea tezei marxiste că nu poate fi liber un popor care asuprește alte popoare, evidențiază că orice atentat la independența și suveranitatea altor popoare stîrnește dezaprobarea fermă a opiniei publice, opoziția maselor largi, dornice să se pună capăt pentru totdeauna politicii imperialiste, constituie surse de tensiune ce agravează ansamblul relațiilor internaționale. Respectarea, asigurarea și consolidarea independenței fiecărui popor constituie o condiție fundamentală pentru menținerea păcii și promovarea destinderii.

Fiind stăpîn deplin al țării și resurselor ei, exercitînd suveran puterea politică, pe care o deține în întregime, în interesul propășirii sale și a patriei, poporul român se pronunță cu fermitate pentru **respectarea suveranității statelor**, a tuturor drepturilor inerente acesteia, atît în ce privește politica internă, cît și relațiile cu alte state. Experiența dezvoltării postbelice a României demonstrează convingător că exercitarea pleneră a drepturilor suverane ale statului în domeniul economic, politic, cultural, al apărării, administrației etc., indivizibilitatea suveranității constituie una din cheziștile realizării cu succes a programelor de progres și de ridicare a bunăstării. România consideră că înfăptuirea neîngrădită a drepturilor și obligațiilor egale ce revin statelor, colaborarea lor liberă în viața internațională sînt posibile în condițiile în care acestea își respectă reciproc drepturile lor suverane, atît cel de a-și alege și dezvolta sistemul politic, social, economic, cultural, de a-și stabili și apăra legile și reglementările, de a dispune de resursele naționale, cît și cel la egalitate juridică, la integritate teritorială, la definirea și conducerea liberă a raporturilor cu alte state și cu organizații internaționale, în conformitate cu dreptul internațional, cu Carta O.N.U., în interesul păcii generale. Avînd o valabilitate universală, principiul respectării suveranității este de natură să consolideze dreptul statelor de a decide ele însele și numai ele asupra problemelor care le privesc, să sporească răspunderea lor atît în fața propriilor popoare cît și a comunității internaționale pentru consecințele acțiunilor lor. Promovarea fermă a principiilor suveranității și independenței naționale constituie **un mijloc încercat** pentru a limita și a se opune tendințelor imperialiste, de hegemonism și dominație, de atragere în diferite sfere de interese.

Emanție autentică a voinței poporului

POPORUL ROMÂN, după cum se știe, a pus capăt pentru totdeauna situației cînd diverse puteri străine, sub un pretext sau altul, folosind presiuni deschise sau mascate, se amestecau în treburile țării, susțineau o grupare politică sau alta, dictau hotărîri contrare intereselor vitale ale națiunii, ce au mers pînă la amputarea teritoriului țării. În condițiile în care politica și dezvoltarea țării constituie o emanție autentică a voinței și un rezultat al eforturilor poporului său, România promovează cu consecvență principiul **neamestecului în treburile interne ale statelor**. Acest principiu constituie o necesitate pentru instaurarea unei atmosfere de respect reciproc, înlăturarea neîncrederii și suspiciunilor existente, pentru realizarea progresului social al fiecărui popor pe căile ce corespund voinței și stadiului său de dezvoltare, pentru asigurarea destinderii. Aplicarea

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste, vol. 1. Ed. politică, 1963, p. 101

principiului neamestecului în treburile interne este de natură să întărească încrederea fiecărui popor în posibilitățile sale, voința lui de a-și dedica eforturile valorilor politice, sociale și spirituale cărora le este atașat, să înlăture barierele artificiale și motivele ce alimentează încordarea, să faciliteze extinderea schimburilor economice, culturale, de informații și de experiență. Este în interesul largirii și amplificării proceselor pozitive din viața internațională de a se renunța la amestecul în treburile interne, de a se respecta independența și suveranitatea statelor.

Ținând seama de nivelurile atît de diferite de dezvoltare economică și socială ale țărilor, de particularitățile lor naționale, precum și de interdependența crescîndă și necesitatea colaborării între națiuni, rezultă că această colaborare — economică, politică, în știință, tehnică, protecția mediului ambiant, cultură și orice domeniu — se poate realiza în condiții echitabile numai pe baza **avantajului reciproc** — principiu promovat consecvent de România socialistă. Aplicarea acestui principiu, permite respectarea egalității țărilor, asumarea de angajamente și obținerea de avantaje, corespunzătoare posibilităților fiecăruia dintre parteneri, satisfacerea și armonizarea intereselor lor, realizarea unor obiective individuale sau comune în concordanță cu scopurile progresului economic și social și al ameliorării condițiilor de viață. Înfăptuirea acestui principiu a dat posibilitate țărilor noastre să extindă mult colaborarea cu țări aparținînd diferitelor sisteme sociale, să practice forme noi de cooperare, legături mai durabile, pe termen lung, să valorifice mai bine potențialul său, căpătînd acces mai larg la realizările științei și tehnicii contemporane, în scopul accelerării creșterii economice și a progresului său general, al sporirii contribuției la mai buna cunoaștere și conlucrarea constructivă între popoare.

Profund devotată ideii că în relațiile dintre state dreptul și nu forța trebuie să primeze, convinsă că cooperarea între țări se poate dezvolta numai pe baza egalității depline și a avantajului reciproc, că înțelegerea și încrederea între națiuni se pot clădi numai pe raporturi pașnice, amicale, România se pronunță și acționează cu fermitate pentru **nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța** în relațiile internaționale. Considerînd că abținerea de la folosirea forței armate împotriva integrității teritoriale, independenței politice sau unității altui stat și de la amenințarea cu forța este o îndatorire a fiecărui stat, ce decurge din scopurile și principiile Cartei O.N.U., România a făcut numeroase propuneri pentru consacarea internațională a acestui principiu. Este un merit al țărilor noastre că, la inițiativa sa, în Actul final de la Helsinki au fost incluse ample prevederi prin care statele participante au declarat că se vor abține în relațiile lor reciproce, ca și în general în relațiile lor internaționale, de la a recurge la folosirea forței sau la amenințarea cu forța, apreciînd că nici un considerent nu poate fi invocat drept justificare pentru încălcarea acestui principiu. La cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a lansat o nouă inițiativă — propunerea ca statele europene să încheie un pact general de renunțare la forță și la amenințarea cu forța, de nefolosire a armamentelor nucleare și clasice, pact ce ar da greutate juridică unor angajamente solemne luate de state, ar contribui la înlăturarea securității și a încrederii popoarelor că se pot dezvolta liber, la adăpost de pericolul utilizării forței armate împotriva lor.

În prezent, cînd, în condițiile continuării cursei înarmărilor a avut loc o puternică creștere a încordării internaționale, care sporește primejdia folosirii forței și pune sub semnul întrebării cursul spre destindere, este necesar mai mult ca oricînd să se treacă de la declarații la fapte, să se facă din nerecurgerea la forță, la manifestări de forță, la amenințări cu forța, la presiuni militare și constrîngerile de orice fel împotriva altor state, o normă **efectivă** a vieții internaționale. O asemenea atitudine, pe care au datoria să o adopte toate statele, în primul rînd cele ce dispun de cel mai puternic potențial militar, ar fi de natură să calmeze atmosfera internațională, să împrăștie norii negri ce s-au adunat, să ferească omenirea de întoarcerea la „războiul rece”, să sprijine continuarea politicii de destindere.

Apel la rațiune și responsabilitate

VIATA arată că orice probleme litigioase existente sau diferite care apar între state pot și trebuie să fie reglementate în mod exclusiv prin **mijloace pașnice**. Dînd glas acestei convingeri a țării și poporului nostru, făcînd din nou apel la rațiune și responsabilitate în actuala situație internațională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus în cuvîntarea rostită la Congresul educației și învățămîntului în februarie 1980: „Calea pe care trebuie mers în rezolvarea oricăror probleme și litigii dintre state, oricît de complicate ar fi ele, este nu aceea a înfruntărilor și ciocnirilor militare, ci numai și numai calea tra-

tațivelor, a discuțiilor politice, calea pașnică, pornindu-se de la respectarea riguroasă a principiilor deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, a dreptului fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe destinele sale, de a-și hotărî de sine stătător soarta, calea dezvoltării economico-sociale”.

Inițierea de către țara noastră a unei rezoluții la O.N.U. consacrată soluționării pe cale pașnică a problemelor litigioase, inclusiv propunerea de a se crea o comisie pentru mediere, adoptarea în unanimitate a acestei rezoluții confirmă realismul politicii partidului și statului nostru, actualitatea acțiunilor perseverente în sprijinul aplanării conflictelor și excluderii utilizării forței în relațiile internaționale. În situația actuală, în care agravarea tensiunii a fost determinată în bună măsură de acumularea unor probleme și conflicte nerezolvate, însuși viața reclamă nu înghețarea stărilor de lucruri, amînarea tratativelor sau renunțarea la acestea, ci, dimpotrivă, continuarea mai energică a negocierilor politice în cadrul existent sau în alte foruri, promovarea dialogului care să permită luarea de măsuri reciproc convenite, încheierea de acorduri, menite să ducă la soluționarea pașnică a litigiilor, la normalizarea situațiilor și relațiilor dintre state, în interesul popoarelor, al cauzei generale a păcii.

Exercitîndu-și plenar **dreptul sacru de a decide el însuși asupra destinului său**, poporul nostru susține cu hotărîre principiul ca acest drept să fie respectat cu rigurozitate în relațiile internaționale pentru ca fiecare popor să se ocure de el. „**Cauza progresului și civilizației omenirii** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la Congresul al IX-lea al partidului — **impune respectarea dreptului fiecărui popor, fie el mare sau mic, de a-și alege nestingherit calea dezvoltării politice-sociale și economice, de a-și afirma ființa națională, de a-și rezolva singur treburile proprii; aceasta constituie totodată o cerință esențială a menținerii și consolidării păcii**”²⁾. Această apreciere de principiu, care este alit de actuală și acum, după 15 ani de cînd a fost enunțată, ilustrează convingător clarviziunea conducătorului partidului și statului nostru, consecvența cu care România socialistă promovează pozițiile sale.

Optînd ferm pentru calea socialistă de dezvoltare, efectuînd el însuși profunde transformări revoluționare în structura societății românești, poporul român susține și este solidar cu lupta pentru progres social a altor popoare, privește cu optimism spre viitorul socialist al omenirii, are deplină încredere în capacitatea revoluționară a maselor. Desigur, destinderea internațională nu înseamnă oprirea proceselor revoluționare care au loc în diferite țări, nu presupune negocierea situației sociale a unei țări sau grupe de țări, ea referindu-se numai la relațiile dintre state.

Privite în totalitatea lor, principiile enunțate mai sus alcătuiesc un ansamblu echilibrat armonios, care a permis României să sporească considerabil într-un deceniu și jumătate numărul țărilor cu care întreține relații, să intensifice și să diversifice colaborarea internațională, să-și consolideze puternic pozițiile în lume. Verificate nu numai în practica relațiilor externe ale României, ci și în cea a altor țări, aceste principii sînt tot mai larg recunoscute pe arena internațională ca fiind pe deplin echitabile și eficiente, afirmîndu-și valabilitatea lor universală. **România va promova cu fermitate și în viitor principiile ce formează baza relațiilor sale cu toate statele, avînd convingerea că ele reprezintă un factor esențial, de importanță primordială pentru înfăptuirea unei politici noi, de egalitate, respect al independenței, colaborare și pace pe plan mondial, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.**

În același spirit, Partidul Comunist Român așează în mod statornic la baza relațiilor sale de colaborare cu alte partide și forțe politice principiile deplinei egalități, independenței și autonomiei, neamestecului în treburile interne, respectarea dreptului fiecărui partid de a-și elabora linia politică, strategia și tactica revoluționară în concordanță cu realitățile țării sale și interesele propriului popor, apreciînd că numai pe aceste principii de relații se poate clădi o unitate de tip nou în lupta pentru progres social, pentru independență și pace.

Unitatea strînsă dintre politica internă și cea externă a României, dintre național și internațional în linia politică a partidului și statului își are izvoarele în condițiile obiective și subiective care generează această politică, în solul societății românești.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvîrsirii construcției socialiste, vol. 1, Ed. politică, 1968, p. 99.

Tabloul politicii promovate de partidul și statul nostru pe plan intern și extern își datorește armonia faptului că în România a fost clădită o economie unitară, socialistă, o societate din care au dispărut clasele antagoniste și exploatarea, unde nu există interese radical divergente, puterea aparține poporului, tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, sînt strîns uniți în jurul partidului — exponentul fidel al năzuințelor vitale actuale și de viitor ale tuturor fiilor patriei și categoriilor sociale.

Îmbinarea identității naționale și a vocației universale, a naționalului și internaționalului în politica externă a României nu este un fenomen apărut de la sine sau trecător, ci este rezultatul faptului că această politică este elaborată și înlăpăuită în mod sistematic de Partidul Comunist Român, forța conducătoare a întregii societăți, care își bazează întreaga sa politică și activitate pe cunoașterea realităților, pe aprecierea științifică a fenomenelor vieții în devenirea lor, aplicînd legile generale ale dezvoltării naturii și societății la condițiile concrete și particularitățile țării noastre. Congreșele partidului din ultimii 15 ani, începînd cu cel de-al IX-lea, Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism oferă exemple minunate de analize sociale științifice, de realizare a unei chintesente organice a programelor de acțiune politică interne și externe în fiecare etapă istorică.

Este meritul neprețuit al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii, de a fi elaborat sinteza calitativ superioară, originală a întregii politici a partidului și statului, rod al gândirii sale creatoare, înnoitoare și al activității sale revoluționare neobosite. Unitatea dintre, pe de o parte concepția revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu despre societatea socialistă multilateral dezvoltată și despre ansamblul relațiilor internaționale, concepție căreia îi sînt străine dogmele, schemele și formulele învechite, fiind totodată în viguros consens cu cerințele progresului, iar pe de altă parte, acțiunea sa dinamică, promptă, conducerea clarvă-

zătoare, măsurile pentru mobilizarea tuturor energiilor poporului, nenumăratele înlîniri cu oamenii muncii din diferite domenii de pe întreg cuprinsul țării, cit și cu conducătorii de state, oameni politici sau de afaceri din întreaga lume, face ca politica partidului și statului să reflecte voința unanimă a poporului, să fie pe deplin realistă, să aibă o largă audiență pe arena internațională. Pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu este considerat inițiatorul și promotorul celor mai generoase idei ce ne înflăcărează în noul ev socialist, cel care prin înălțimea faptelor sale de cînd se află în fruntea partidului și a țării a pus o piatră de hotar în istoria României contemporane, a făcut ca țara noastră să ocupe un loc nou, demn, în marea familie a națiunilor lumii, afirmîndu-se el însuși ca o prominentă personalitate a vremurilor noastre.

Virtuțile constante ale politicii României și ale arhitecturii ei fac ca țara noastră să se bucure de un bine meritat prestigiu în întreaga lume. Se pot aduce nenumărate mărturii în acest sens; mă voi mărgini la cele spuse la începutul acestui an de revista indiană „International Reporter“, care arată: „Ca urmare a orientării sale fundamentale, România oferă în prezent lumii imaginea unui stat pe a cărui cooperare oricine se poate bizui. Ea promovează o politică externă deschisă, sprijinită pe deplin de întregul popor și oferă încredere deplină în consecvența sa... Continuitatea politicii acestei țări este, izvorul și motivul creșterii continue a prestigiului internațional al României. Este o continuitate ce refuză să intre în orice tipare fixe, o continuitate ce îmbogățește zi de zi politica externă a țării pe plan atît teoretic, cit și practic“.

Văzînd în politica internă și externă a partidului și statului emanația gândirii și voinței sale, expresia fidelă a intereselor și aspirațiilor lui fundamentale, poporul român este hotărît să înlăpătească în continuare această politică, situîndu-se astfel la înălțimea cerințelor timpurilor noastre, făurînd cu demnitate viitorul comunist al patriei.

Gheorghe BADRUS

prorector la Academia „Ștefan Gheorghiu“

PRIORITĂȚI ȘI REORIENTĂRI ÎN DEZVOLTARE

Opțiuni în construcția de mașini

RECENT dat publicității, raportul realizat de Federația industriilor constructoare de mașini și a prelucrării metalelor (F.I.M.T.M.) din Franța analizează situația actuală și perspectiva evoluției industriei constructoare de mașini pînă în anul 1990 la nivel mondial și preocupările franceze în acest sector. Iată cîteva din principalele concluzii ale raportului.

Principalul factor extern care va influența în viitor evoluția acestei industrii (I.C.M. fiind mare consumatoare de oțel, aluminiu, materiale plastice etc., precum și de energie, în special pentru sectoarele de forjă și tratare termică), îl va constitui costul energiei, practic dependentă de petrol și de prețul petrolului; creșterea prețului va determina dificultăți din ce în ce mai mari pentru țările importatoare și va restrînge numărul țărilor exportatoare care își pot lărgi piețele de desfacere.

În măsura în care petrolul trebuie înlocuit, treptat, cu alte surse de energie specializîndu-se pe apreciază că recurgerea la energia nucleară pune încă probleme legate de cunoștințele tehnice actuale în domeniul folosirii supergeneratoarelor și a procesului fuziunii. Pentru sfîrșitul secolului XX și începutul secolului XXI, industria constructoare de mașini trebuie să treacă la adaptarea și modificarea instalațiilor pentru ca acestea să poată funcționa pe bază de cărbune și electricitate în locul petrolului.

Un alt factor important îl constituie materiile prime. Deși, contrar concluziei unui raport al Clubului de la Roma, se pare că pînă la sfîrșitul secolului actual nu va apare o penurie reală de materii

prime (cu excepția, poate, a azbestului, argintului, bismutului și mercurului), se impune — dincolo de realizarea de stocuri — soluția utilizării unor alte materii prime prin reorientarea cercetărilor, a tehnologiilor și readaptarea instalațiilor existente.

Acțiunea de economisire trebuie să vizeze în egală măsură reciclarea materiilor prime secundare: în prezent procesul reciclării se referă în special la fierul vechi și mai puțin la metale neferoase, iar trierea metalelor ce urmează a fi reintroduse în producție este încă insuficientă. Trebuie găsite soluții care să realizeze economisirea energiei în același timp cu reducerea consumurilor de materii prime.

Aceste preocupări vor face necesare importante modificări de ordin tehnic, un control riguros — în care rolul calculatorului electronic devine esențial — asupra cantităților de materii prime folosite, dezvoltarea tehnologiilor de protejare anticorozivă a metalelor — în special în cazul celor la care se face simțită deja criza fizică — pentru prelungirea vieții produselor realizate.

Utilizarea electronicii va permite cele mai semnificative mutații tehnice în sensul automatizării proceselor de fabricație, astfel că — apreciază studiul citat — la nivelul anului 1990 mai mult de jumătate din producția industriei constructoare de mașini va fi constituită din produse existente în prezent. În momentul de față, însă, pentru cercetare și dezvoltare nu se alocă în medie decît 0,8% din cifra de afaceri a I.C.M. pe ansamblul țărilor ne-socialiste. Industria constructoare de mașini va trebui să se poată adapta permanent posibilităților de dezvoltare create

de sectoarele de vîrf, avînd totodată rolul de a redresa sectoarele industriale rămase în urmă, prin condițiile de înaltă tehnicitate pe care ea le poate oferi reajustării proceselor de producție respective. Pe de altă parte, accelerarea introducerii progresului tehnic va face și mai sensibilă această industrie la procesul de uzură morală. Studiul F.I.M.T.M. consideră că strategiile viitorului deceniu trebuie să pornească de la principiul generațiilor: odată cu intrarea în fabricație a unei generații de mașini, o a doua generație se va afla deja în stadiu de prototip (pentru a putea intra în producție la momentul considerat oportun), iar cercetătorii trebuie să lucreze la produsele celei de a treia generații.

În ceea ce privește piața produselor industriei constructoare de mașini, studiul citat atrage atenția asupra necesității ca țările industrializate să ia în calcul evoluția țărilor în curs de dezvoltare, în special a celor relativ mai bine situate sub raport industrial. Aceste țări constituie deja concurenți potențiali. Din motive cum sînt ritmul rapid de creștere economică al unora, resursele financiare însemnate de care dispun țările arabe, costurile de producție scăzute, realizabile dat fiind forța de muncă disponibilă etc.

Specializarea producției se pare că va favoriza capacitatea competitivă a țărilor în curs de industrializare, care — de la specializarea în realizarea de produse de mai mică tehnicitate — vor trece, în curînd la produse complexe, cu nivel tehnic și tehnologic ridicat, și care vor reuși astfel să obțină piețe însemnate în Asia, Africa, America Latină și chiar Europa occidentală.

Aceste țări nu vor mai urmări cu prioritate achiziționarea de obiective la cheie, interesul lor urmînd să se îndrepte mai mult către inițierea de acțiuni de cooperare, în cadrul cărora să poată participa efectiv la procesul de prelucrare.

A 35-a sesiune a Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa

La 15 APRILIE a.c. își va începe lucrările, la Palatul Națiunilor din Geneva, cea de a 35-a sesiune a Comisiei Economice pentru Europa a O.N.U. (C.E.E./O.N.U.). Timp de două săptămâni, țările membre ale acestui organism regional interguvernamental vor examina practic problematica dezvoltării economice, științifice și tehnice la nivelul regiunii, vor analiza prin prisma potențialului economic și științific al Europei rolul și contribuția Comisiei la realizarea multiplelor programe de cooperare ale Adunării Generale a O.N.U. De pe ordinea de zi a actualei sesiuni — care conține peste 30 de puncte — nu lipsesc cele referitoare la situația economică a continentului, evoluția schimburilor comerciale, cooperarea industrială, contribuția Comisiei la realizarea de proiecte și programe de cooperare economică și științifică ale O.N.U. și instituțiilor sale specializate.

Sesiunea are loc într-un moment în care economia mondială și relațiile economice internaționale sunt puternic afectate de persistența stării de subdezvoltare și de adâncirea decalajelor economice și tehnico-științifice dintre state, de perpetuarea anacronicele împărțiri a lumii în țări bogate și țări sărace, de prelungirea crizei economice, monetare și energetice, de accentuarea protecționismului, de proporțiile înalte ale șomajului și inflației, de recesiunea economică în numeroase state dezvoltate.

Rapoartele și studiile elaborate de Secretariat în vederea sesiunii pun în evidență rolul specific al Comisiei în promovarea unei cooperări economice diversificate și fructuoase, în avantajul tuturor statelor. Documentele relevă aspecte pozitive în domeniul de interes pentru țările membre, prezintă posibilitățile multiple de amplificarea a raporturilor economice intra-europene. În acest sens, reține atenția constatarea din raportul principal al Secretarului executiv asupra activităților comisiei (doc. E/E.C.E./987) conform căreia „perioada ultimului an a fost una dintre cele mai productive din istoria Comisiei, ceea ce oferă o bază solidă pe care pot fi anticipate progrese importante și substanțiale”. Într-adevăr, lectura rapoartelor prezentate atestă faptul că, paralel cu activitățile curente, Comisia a asigurat pregătirea și desfășurarea cu succes a reuniunii la nivel ministerial privind protecția mediului înconjurător care a adoptat convenția asupra poluării atmosferice la mare distanță, a creat un cadru organizatoric nou pentru problemele generale ale energiei, a acordat o atenție sporită proiectelor operaționale în cooperare cu P.N.U.D. (magistrala Nord-Sud, interconectarea sistemelor electrice din țările balcanice, calea navigabilă Dunăre — Marea Egee). Contribuții de substanță a avut Comisia la reuniunea din Malta (februarie-martie 1979) a țărilor semnatare ale Actului final de la Helsinki privind cooperarea economică, științifică și culturală în zona Mării Mediterane, precum și la lucrările Forumului științific european de la Hamburg, organizat în conformitate cu dispozițiile Actului final.

Documentele de sinteză ale Secretariatului acordă, în mod tradițional, o atenție deosebită raporturilor pe plan european în domeniile comerțului, cooperării industriale, științei și tehnologiei, domenii care au figurat întotdeauna, și în mod justificat, printre sectoarele prioritare ale activității Comisiei. Constatarea Secretariatului (doc. E/E.C.E./992) conform căreia „dezvoltarea relativ dinamică a comerțului între țările membre nu mai trebuie să fie considerată ca fiind determinată, în mod automat, de creșterea economică susținută pe continent, ci ca rezultat al eforturilor corespunzătoare adoptate de guverne și întreprinderi în acest domeniu” subliniază, o dată în plus, necesitatea examinării cu mai mult curaj a cauzelor care frânează dezvoltarea și diversificarea continuă a comerțului intraeuropean. Protecționismul, discriminările, restricțiile cantitative sînt practici încă menținute pe planul schimburilor comerciale, iar implicarea Comisiei în eliminarea acestor obstacole este sporadică și neeficientă. Iată de ce este de așteptat ca reuniunea de experți, din 1981, pe baza inventarului celor 560 de obstacole din calea dezvoltării comerțului întocmit de secretariat, să identifice soluții pentru reducerea și eliminarea progresivă a acestor obstacole.

Cooperarea industrială constituie, așa cum rezultă și din constatările și analiza Secretariatului Comisiei (doc. E/E.C.E./992) „unul dintre factorii importanți ai creșterii și diversificării comerțului în zona C.E.E.”. Anul 1979 marchează o tendință de creștere a numărului de contracte de cooperare industrială, în special între țări cu sisteme economice și sociale diferite. Dintr-un număr de aproximativ 700 de contracte comunicate Comisiei, specialiștii se-

cretariatului au ajuns la concluzia că 25 la sută sînt din domeniul industriei chimice, 19,5 la sută din cel al industriei electrotehnice și electronicii, un procent similar din industria constructoare de mașini, de fapt principalele sectoare purtătoare de progres tehnic și cu o influență pozitivă majoră asupra dezvoltării celorlalte sfere de activitate economică. Concluziile Secretariatului — cu privire la posibilitățile multiple pentru dezvoltarea cooperării industriale și propunerile de acțiune pentru viitor cuprinse în rapoartele Secretariatului vor trebui să fie însușite și de sesiune și realizate cu prioritate în etapa imediat următoare.

UN ALT DOMENIU care trebuie să beneficieze de o atenție specială în activitatea de ansamblu a Comisiei îl reprezintă știința și tehnologia, domenii care așa cum declara secretarul executiv al C.E.E./O.N.U., J. Stanovnik, la lucrările Forumului științific de la Hamburg, ocupă datorită preocupărilor și inițiativelor României un loc prioritar în programele Comisiei. Știința și tehnologia, concentrate într-o proporție covârșitoare în țările membre ale C.E.E./O.N.U., trebuie să devină o resursă fundamentală pentru creșterea producției, pentru utilizarea rațională și eficientă a materiilor prime și energiei, pentru ocrotirea și ameliorarea mediului înconjurător, pentru îmbunătățirea calității vieții. În acest scop, capacitățile de a stăpîni știința și tehnologia modernă constituie o condiție esențială, iar aceasta reclamă accesul liber și deplin al tuturor țărilor, în primul rînd al celor în curs de dezvoltare, la cunoștințele științifice și tehnologice, la noile descoperiri și inovații tehnice. Este convingerea României că știința și tehnologia trebuie să-și îndeplinească menirea de pionierat și avangardă, să preceadă și să orienteze dezvoltarea economico-socială a statelor, să creeze rezerva de soluții necesară accelerării acestei dezvoltări. Iată de ce Comisia nu poate tăcere sub tăcere faptul că o bună parte din cuceririle genului uman — și nu de puține ori cele mai noi și mai importante — sînt subordonate menținerii și accelerării cursei înarmărilor, fabricării de armament, de mijloace de distrugere în masă a oamenilor, primejduind viața și perspectiva dezvoltării fiecărei națiuni, a întregii civilizații umane. Comisia economică a O.N.U. pentru Europa, țările membre, ca de altfel întreaga comunitate internațională nu ar avea decît de cîștigat de pe urma intensificării cooperării științifice.

Ca unul din organismele regionale ale O.N.U. care, așa cum era și firesc, a contribuit într-o măsură importantă la definirea și fixarea obiectivelor Conferinței mondiale de la Viena, cel mai important eveniment al anului 1979 în domeniul științei și tehnologiei — conferința inițiată de România —, C.E.E./O.N.U. va trebui în perioada următoare să contribuie, prin acțiuni concrete și la realizarea obiectivelor stabilite de conferință, de reuniunea regional-europeană premergătoare conferinței care a avut loc în 1978, la București. În acest sens merită să fie notat faptul că în ultimul an Comisia și-a concentrat activitatea asupra diverselor aspecte ale transferului de tehnologie și că aceleași preocupări îi va corespunde organizarea, în 1981, a unui seminar cu tema „Tendințele evoluției diferitelor forme de transfer de tehnologie și influența lor asupra dezvoltării comerțului și cooperării internaționale”.

Tematica sesiunii și documentația prezentată de Secretariat conțin o serie de informații privitor la contribuția Comisiei la realizarea unor rezoluții și programe ale Adunării Generale a O.N.U. și ale unor organisme ale acesteia care au ca obiectiv principal în sănătoșirea situației economice mondiale, restructurarea radicală a raporturilor economice internaționale și lichidarea decalajelor. De altfel, activitatea de cooperare pe plan regional, și în mod special în Europa, și-ar pierde din semnificație, din eficiență, dacă nu ar fi privită într-un context mai larg, al raporturilor economice mondiale. Iată de ce programele de viitor ale Comisiei, acțiunile țărilor membre vor trebui orientate cu mai mult curaj, subordonate chiar, necesității instaurării noii ordini economice internaționale, singura cale realistă și constructivă pentru rezolvarea justă și de durată a problemelor cu care este confruntată omenirea.

Actuala sesiune a C.E.E./O.N.U. are loc în anul în care se implinesc cinci ani de la semnarea Actului final de la Helsinki, moment de însemnătate istorică în viața continentului. Documentul respectiv conferă un rol important Comisiei în realizarea dispozițiilor din domeniile economic și științific. Precedind cu numai câteva luni reuniunea de la Madrid din acest an, sesiunea poate să contribuie la menținerea și lărgirea dialogului general-european, așa cum lucrările sale vor trebui să pună în evidență voința de cooperare a Comisiei prin eforturile comune ale tuturor țărilor membre. Desfășurarea lucrărilor sesiunii într-o atmosferă constructivă, de respect reciproc și luarea în considerare a intereselor și preocupărilor majore ale membrilor Comisiei ar avea efecte pozitive pentru relațiile economice și politice la nivelul continentului, pentru atmosfera politică în întreaga lume.

Ca țară europeană, membru fondator al Comisiei, România a acționat constant pentru elaborarea și convenirea unor programe care să confere permanență și eficiență cooperării economice, științifice și tehnice între toate țările membre, care sînt în același timp țările semnatare ale Actului final al Conferinței general-europene.

De la tribuna primei sesiuni a noii legislaturi a Marii Adunări Naționale, în discursul solemn, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România arăta că „Mai mult ca oricînd, în actualele împrejurări internaționale se impune să întărim colaborarea cu toate statele participante la Conferința de la Helsinki, în vederea pregătirii temeinice a reuniunii de la Madrid din toamna acestui an, pentru a da un nou impuls înfăptuirii securității, colaborării, destinderii și păcii în Europa și în întreaga lume”.

Niță CONSTANTIN

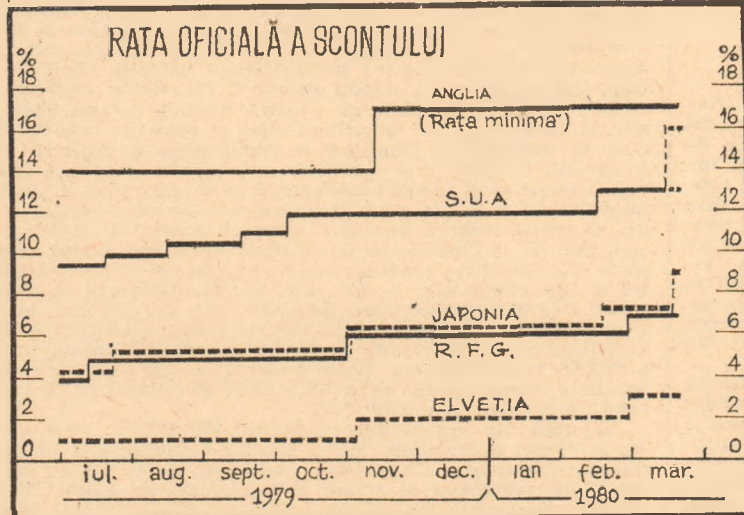
TENDINȚE-CONJUNCTURI

Incertitudini financiare monetare occidentale

DIFICULTĂȚILE cu care este confruntată economia S.U.A. (11,3—12% rata inflației estimată pentru anul 1980 și 0,5% rata de creștere a P.N.B. preconizată pentru aceeași perioadă) au determinat autoritățile nord-americane să aplice, în cursul lunii trecute, măsuri așa-zise „deflaționiste” de sus-

acordate principalilor lor clienți agreeți, în timp ce cu un an în urmă nivelul corespunzător era de numai 11,5%. Măsurile au început, de asemenea, să se reperceze și asupra altor țări occidentale dezvoltate: în R.F.G., ratele pe termen scurt s-au triplat față de sfârșitul anului trecut atingând în prezent circa 10%; pe piața monetară franceză creșterea a fost de la 6,7% în ianuarie 1979 la

S.U.A. vizează, printre altele și faptul că, la cotele actuale ale inflației nu mai puteau fi menținute ratele anterioare ale dobânzilor, deși de fapt aceste măsuri sunt ele însăși factori de accelerare a procesului inflaționist. Orientarea către S.U.A. a unor importante fonduri valutare internaționale (în căutare de beneficii sporite, ca urmare a creșterii ratei dobânzilor) a generat acțiuni

după «The Economist»

ținere a dolarului, concretizată în majorarea, la 13% a ratei scontului și la 16% a ratei preferențiale „prime rate”. Această măsură — menită inițial să redreseze dolarul american în raport cu aurul — a dat naștere unor reacții mai mari decât se credea inițial. Rata preferențială a băncilor comerciale americane a atins un nivel, în termeni reali, de circa 20% pentru creditele de perioade scurte

13%. Pe de altă parte, menținerea pe o perioadă îndelungată a dobânzilor pe termen scurt la un nivel mai ridicat decât cele pe termen mediu sau lung poate determina restrângerea activității pe piața obligațiunilor pe termen lung — fenomen deja semnalat de rapoartele specialiștilor O.E.D.C. și care se pare că se va prelungi în tot cursul acestui an.

Explicațiile date de

similare în țările vest-europene și Japonia pentru a determina încercarea de reorientare a fluxurilor valutare și susținerea monedelor proprii. Continuarea acestei tendințe, apreciază specialiștii occidentali nu va avea ca rezultat decât un adevărat „război al dobânzilor”, cu urmări inflaționiste imprevizibile pentru economiile țărilor respective.

Programe de dezvoltare

Irlanda: eforturi pentru industrializare

IRLANDA a cunoscut în ultimii ani unul din cele mai ridicate ritmuri medii anuale de dezvoltare a producției industriale: 9% între 1976 și 1978. Acest fapt s-a reflectat și într-o relativ ridicată creștere economică: 3% în 1976, 5,6% în 1977, 6% în 1978. Participarea sectoarelor economice la creșterea PIB a fost în 1978 următoarea: agricultura 16% (și 23% din populația ocupată), industria 35% (30% din populația ocupată), serviciile 49%. Rezultatele obținute se datoresc alocării unei părți mai importante din PIB pentru investiții în capital fix: de la 25% în 1973 la 29% în 1979.

Exporturile au cunoscut o evoluție rapidă, de la 3,2 mld. dolari în 1975 la 5,7 mld. dolari în 1978 (45% din PIB). Cel mai mare progres l-au înregistrat produsele chimice, mașinile electronice de birou și materialele electrice.

Irlanda se confruntă însă și cu o serie de probleme. Creșterea pretului petrolului și nevoia de bunuri de echipament pentru noile investiții au determinat o majorare continuă a importurilor, de la 3,8 mld. dolari în 1975 la 7,1 mld. dolari în 1979, ceea ce a agravat deficitul comercial și al balanței de plăți externe. Inflația s-a accentuat, rata acesteia ajungând în 1979 la 13% (7,6% în 1978); șomajul s-a extins, cuprinzând 10% din populația activă, iar deficitul public în creștere a necesitat pentru acoperirea sa împrumuturi externe importante (la mijlocul lui 1979 datoria publică externă se ridica la aproximativ 3 mld. dolari).

Programul Național de dezvoltare pe anii 1978—1982 prevede printre obiectivele sale sporirea cheltuielilor publice pentru investiții în infrastructură, construcții de locuințe și dezvoltare industrială (în 1979 valoarea investițiilor publice a crescut cu 22% față de 1978 și a reprezentat 50% din totalul investițiilor realizate), paralel cu o reducere drastică a cheltuielilor publice destinate consumului în scopul diminuării deficitului bugetar, precum și crearea a 15.000 noi locuri de muncă anual în industrie.

Schimburile de mărfuri dintre România și Irlanda au sporit într-un ritm însemnat, majorându-se de la 67 mii dolari în 1970 la 4,4 milioane dolari în 1978. România furnizează Irlandei tractoare, autoturisme de teren, mobilă, produse textile etc. și cumpără din această țară componente pentru mașini și utilaje, materiale refractare ș.a.

Rodica GHEORGHIA

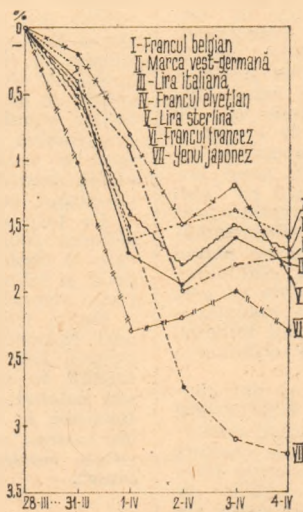
EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 31 III — 4 IV 1980 s-a caracterizat prin continuarea deprecierei dolarului S.U.A. față de restul valurilor occidentale.

Această tendință a monedei nord-americane a fost susținută în mod special de majorarea dobânzilor pe piața S.U.A. — dobânda preferențială „prime rate” fiind ridicată cu încă 0,5% și situându-se la sfârșitul intervalului la un nivel record de 20%. Mișcările speculative de fonduri au determinat atât nivele accentuate de depreciere a dolarului față de marca vest-germană și francul elvețian (care înregistrează nivelele cele mai scăzute din septembrie 1978 și respectiv iunie 1978), cit și tensiuni în relațiile de curs dintre monedele participante la sistemul monetar vest-european, unde Banca Franței, Banca Națională a Elveției și Bundesbank-ul au intervenit repetat pe piață.

Cea mai accentuată depreciere față de dolar a înregistrat-o **yenul japonez**, care se situa pe 4 IV 1980 la 257,75 yeni/1 dolar, față de 249,60 yeni/1 dolar pe 28 III 1980, respectiv o depreciere de 3,2%.

Cu o cotație de 4,53 franci/1 dolar la sfârșitul săptămânii, față de 4,4270 franci/1 dolar închiderea de referință, **francul francez** înregistrează în relația sa cu dolarul o depreciere de 2,3%. **Lira sterlină** termină perioada analizată la un nivel de 2,1350 dolari/1 liră, comparativ cu cel din 28 III 1980 de 2,1770 dolari/1 liră, respectiv o depreciere de 1,9%. După anunțarea reducerii surplusului balanței contului curent al Elveției pe anul 1979 la 3,9 miliarde franci (față de 7,9 miliarde franci în 1978), **francul elvețian** a fost supus puternic presiunilor „à la baisse”, terminând săptămîna la

1,3675 franci/1 dolar, față de 1,3335 franci/1 dolar, închiderea de referință (depreciere de 1,8%). Procent apropiat de depreciere a înregistrat și **lira italiană**, care se situa pe 4 IV la 908 lire/1 dolar, comparativ cu 892 lire/1 dolar pe 28 III 1980.

Cotația **mărcii vest-germane** de 1,9675 mărci/1 dolar de la sfârșitul perioadei reprezintă o depreciere de 1,7%, față de nivelul închiderii intervalului precedent de 1,9340 mărci/1 dolar, în timp ce **francul belgian** era tranzacționat la 31,45 franci/1 dolar, față de 30,95 franci/1 dolar respectiv (depreciere de 1,6%).

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au evoluat în jur de 19,625% la euro-dolari, 10,375% la euro-mărcile vest-germane și 7,625% la eurofrancul elvețian.

Pretul **aurului** la Londra a oscilat în jurul a 500 dolari/uncie, cu tendințe de scădere în a doua parte a intervalului, urmare mai ales a licitației lunare a F.M.I., cind cele 444.000 unci au fost adjudecate la un preț mediu de 484,01 dolari/uncie. Al doilea fixing din 3 IV 1980 (pe 4 IV piața Londrei a fost închisă ca urmare a unei sărbători legale) a fost de 485,75 dolari/uncie, cu 4,25 dolari/uncie sub cel corespunzător din 28 III 1980, de 490 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 31 III — 4 IV, luându-se ca bază cursurile din ziua de 28 III a.c.

DATE DE PROGNOZĂ

Un sondaj asupra perspectivelor progresului tehnic*)

PERSPECTIVA UNOR ELABORĂRI TEHNICE

Domeniul și tema	Descoperirea principiului		Oportun. econ. a aplicării		Utilizarea pe scară largă	
	1975	1978	1975	1978	1975	1978
IV. Tehnica aerospațială						
— Crearea, pentru aparatele de zbor, a unui combustibil de alternativă la produsele petroliere	1985	1985	1995	2000	2010	2015
— Posibilitatea salvării cosmonauților, în cazul unei avarii pe orbită	1985	1980	1985	1984	1987	1988
— Bază locuită pe Lună (3 oameni, timp de 30 de zile)	1985	1982	1995	1985	2050	1990
— Navă orbitală cu utilizare repetată	1982	1979	1990	1984	1997	1985
— Prognoză lunară sigură asupra evoluției vremii	1985	1989	1989	1990	1990	2000
— Bază permanentă pe Lună	2000	1995	2025	2000	2075	2008
— Navă pentru debarcarea pe Marte și întoarcerea omului pe Terra	1995	1990	2020	1995	2100	2000
— Aparat de zbor cu un nivel scăzut al zgomotului (cu cel puțin 10 db) ⁴	1980	1980	1985	1985	1990	1986
— Crearea de stații nelocuite pentru cercetări pe planetele apropiate	1985	1985	1995	1988	1997	2000
— Prelucrarea materialelor în condițiile din spațiul cosmic	—	1978	—	2000	—	2015
— Crearea de mari complexe orbitale	—	1985	—	1986	—	2000
— Complexe energetice orbitale	—	1985	—	1990	—	2000
— O nouă generație de avioane supersonice de pasageri	—	1985	—	1990	—	1995
— Aparat de zbor (în afară de elicoptere) cu decolare scurtă sau verticală	—	1984	—	1988	—	1990
— Aparat de zbor executat în întregime din materiale compozite	—	1982	—	1982	—	1999
— Satelit pentru televiziune cu transmisie directă	—	1983	—	1986	—	1995
— Reducerea consumului de combustibil de către avion cu 50% (raportat la fotoliu/km)	—	1995	—	2000	—	2003
V. Transporturile terestre						
— Automobil emanând gaze de eșapament cu toxicitate redusă	1972	1980	1977	1985	1980	1985
— Autoturism dotat cu turbină cu gaze	1975	1985	1985	1990	1992	1998
— Autoturism ușor cu acționare hibridă	1982	1988	1987	1992	2000	2000
— Automobil pe pernă de aer	1980	1985	2050	2005	2050	2020
— Conducerea automată a automobilului pe autostradă	1982	1992	2025	2000	2050	2008
— Autobuz cu motor atomic	2050	2000	2050	2015	2050	2025
— Automobil care n-are nevoie de întreținere	2000	2000	2000	2012	2000	2018
— Automobil cu securitate deplină	2000	1998	2000	2005	2000	2010
— Automobil având montată o M.E.C.	1975	1980	1979	1983	1985	1985
— Combustibil, înlocuitor al produselor petroliere	1980	1986	1982	1988	1990	2000
— Autotren cu mai multe remorci, circulând pe o bandă separată	—	1985	—	2000	—	2000
— Transport urban automatizat, cu circulație directă	1985	1985	1995	2000	2005	2010
— Cale ferată automatizată	1970	1982	2000	1990	2000	2000
— Mijloc de transport suspendat, cu viteze înalte	1980	1986	2035	2000	2050	2005
— Propulsarea trenurilor cu ajutorul energiei atomice	1990	1990	2000	2000	2005	2035
— Trenul silențios	2000	1994	2000	2000	2000	2010
VI. Construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor						
— Prelucrarea eficientă a pieselor în limitele geometriei indicate	—	1980	—	1983	—	1988
— Sisteme de prelucrare, bazate pe autoreglare	—	1983	—	1985	—	1995
— Sisteme automate de prelucrare, cu o orientare a programului :						
— Variatională (M.E.C. compară piesa cu analogul său și elaborează programul)	—	1980	—	1982	—	1985
— generatoare (M.E.C. analizează piesa și elaborează programul)	—	1983	—	1986	—	1990
— Conducerea eficientă a producției de piese în secție	—	1980	—	1985	—	1990
— Operații de așchiere a metalelor cu utilizarea efectului caloric	—	1980	—	1983	—	1987
— Folosirea pe scară largă a laserului pentru sudarea, prelucrarea termică și așchiera metalelor	—	1979	—	1981	—	1984
— Regimuri ultrarapide de așchiere a metalelor (depășind de zece ori nivelul din 1978)	—	1982	—	1985	—	1991
— Controlul automat al uzurii sculelor așchietoare	—	1980	—	1985	—	1990
— Dirijarea adaptivă a prelucrării metalelor (în funcție de duritate, de dimensiuni etc.)	—	1980	—	1984	—	1990
— Executarea operațiilor tehnologice cu ajutorul M.E.C., care „citește“ schița piesei	—	1985	—	1990	—	1998
VII. Extracția cărbunelui						
— Sisteme de transport hidraulic în subteran al cărbunelui	1980	1979	1982	1982	1990	1983
— Uzine de sinteză a gazului și petrolului din cărbune	1980	1982	1986	1985	1989	2009
— Metode de extragere a sulfului din cărbune (anterior arderii acestuia)	1976	1980	1979	1985	1985	1995
— Automatizarea proceselor de extracție și de transport al cărbunelui	1980	1985	1984	1986	1995	2000
— Procedee economice raționale de :						
— extragere a metanului din stratul de cărbune	—	1980	—	1986	—	1990
— gazeificare a stratului de cărbune	—	1985	—	1988	—	1995
— lichiefiere a cărbunelui în strat	—	1990	—	1995	—	2000

* Prima parte a sondajului s-a publicat în nr. 14/1980 al revistei

⁴) În ancheta din 1975 — doar nivel scăzut al zgomotului

Tări în curs de dezvoltare: evoluția producției industriale

CARE A FOST dinamica producției industriale a țărilor în curs de dezvoltare în secolul nostru? Un răspuns la această întrebare încearcă să furnizeze datele publicate de „Revue Tiers-Monde”, din care rezultă că — pe ansamblul țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare — producția respectivă a sporit în trei sferturi de veac de circa 20 de ori, ritmul său de creștere diferințându-se simțitor pe continente (vezi tabelul). Astfel, în timp ce în

Dinamica producției industriale (media pe anii 1959-1961 = 100)

Medii triennale centrate pe anii 1	Țările nesocialiste în curs de dezvoltare			
	Africa	America	Asia	Pe ansamblu
1900	15,5 ²	8,8 ²	18,3 ²	13,9 ²
1913	18,2 ³	13,5	21,8	17,8
1928	22,7 ³	21,7	26,3	23,9
1938	30,0	30,4	36,1	33,0
1950	38,0 ²	56,1	45,4	47,7
1970	286,0	185,0	199,4	203,7
1975	353,0	260,1	292,2	285,9

¹) Exceptând anul 1913
²) Evaluări

țările de pe continentul american producția industrială s-a extins comparativ mai repede în primele șase decenii, în perioada următoare ritmului creșterii sale rămâne inferior nu numai față de țările africane (majoritatea cărora pășea tocmai pe calea independenței politice), dar și față de țările în curs de dezvoltare din Asia.

Analiza mai amănunțită relevă că în acest secol producția industriei miniere a țărilor în curs de dezvoltare din Africa și Asia a cunoscut o ascensiune mai lentă decât cea a producției industriei prelucrătoare, tendință care s-a manifestat deosebit de puternic în cadrul industriei miniere a țărilor africane în deceniul al șaptelea (producția ei înregistrând un indice mediu de creștere pe anii 1969-1971 de 663,4, comparativ cu media pe 1959-1961, egală cu 100).

Polonia — furnizor de unități industriale complete

LA MIJLOCUL deceniului al șaselea Polonia a început să se specializeze în exportul de unități industriale complete, incluzând exportul unei largi game de materiale și servicii, cum sînt: documentația tehnică și tehnologică, know-how, mașinile, instalațiile și diverse materiale aferente, piese de schimb, construcția unităților și montajul utilajelor, punerea în funcțiune a unității și formarea cadrelor necesare.

De la primele fabrici complete de zahăr, gama acestui export s-a extins treptat cu centrale electrice, fabrici de sticlărie, șantiere navale, mine de cărbune, unități ale industriei chimice și ale celei de materiale de construcții. Concomitent, întreprinderile de specialitate poloneze realizează diferite obiective în cooperare cu firme locale sau pe terțe piețe, în cadrul unei oferte cuprinzînd peste o sută de tehnologii.

Se apreciază că, pînă la începutul acestui an, au fost livrate mai mult de 600 de stabilimente industriale complete, în peste 60 de țări, valoarea livrărilor efectuate numai în cursul anului 1979 depășind un miliard de dolari.

Era microelectronicii

DUPĂ cum se apreciază în studiul „Microelectronica în anii '80”, recent publicat la Londra, această nouă tehnologie obligă țările capitaliste dezvoltate să-și reexamineze infrastructura industrială și să ia în considerație implicațiile sociale ale computerizării producției. Investigațiile făcute i-au dus pe autorii studiului la concluzia că Franța încurajează firmele autohtone să recurgă la cooperări în producție și cercetare cu parteneri de prestigiu, în special din S.U.A.; în Italia sînt în curs de implementare prevederile legii privind restructurarea, raționalizarea și dezvoltarea industrială; Japonia — cu un program ambițios în domeniul microelectronicii — a ajuns în decurs de 8 ani să rivalizeze cu Statele Unite pe piața mondială a semiconductorilor: poziția R.F.G. încă nu este clară; Marea Britanie „tatonează” în toate direcțiile; iar S.U.A. au nevoie de un efort considerabil pentru a-și menține nivelul de „output”, de rezultate obținute în cercetări.

Perspectivile utilizării energiei geotermice

POTENȚIALUL energiei geotermice pe glob, la o adîncime de 10 km, depășește de circa trei ori potențialul energetic al rezervelor mondiale de cărbune — apreciază specialiștii. Dar numai circa 1 la sută din potențialul geotermic general este exploatabil la suprafață pe baza izvoarelor termale, a gheizerelor și a activității vulcanice, ceea ce face ca această formă de energie să aibă o importanță locală sau cel mult zonală. În același timp o sursă de energie geotermică poate fi exploatată, în medie, aproximativ în decurs de 50 de ani, după care se epuizează.

Cu toate acestea capacitățile instalate ale uzinelor electrice geotermice au crescut, pe plan mondial, cu circa 15 la sută pe an în ultimul deceniu, însumînd în 1979 circa 2 000 MW. Ponderea energiei geotermice în producția mondială de energie electrică rămîne însă practic

neglijabilă (circa 0,1 la sută), uzine electrice geotermice mai mari existînd numai în cîteva țări, printre care S.U.A., Italia, Noua Zeelandă, Uniunea Sovietică și Mexic.

Cercetări în industrie

POTRIVIT datelor firmei americane McGraw Hill, totalul cheltuielilor destinate cercetării în S.U.A., în 1979 se estimează la circa 40 miliarde dolari. Cea mai mare parte a acestei sume a fost alocată cercetărilor în domeniul industriei prelucrătoare: 30,3 miliarde dolari, ceea ce reprezintă o creștere de 13,1 la sută față de cheltuielile efectuate la nivelul anului 1978, respectiv 26,6 mrd. dolari.

Structura acestor cheltuieli arată că efortul prioritar a fost îndreptat către industria constructoare de mașini neelectrice unde s-au alocat 5,7 mrd. dolari, respectiv o creștere cu 19 la sută față de 4,8 mrd. dolari în 1978. Pentru cercetare-dezvoltare în industria de autoturisme, autocamioane și piese de schimb s-au alocat 5 mrd. dolari, cu 12 la sută peste totalul de 4,4 mrd. dolari în 1978. Industriile aerospațiale, de echipamente electrice și pentru comunicații au deținut 43 la sută din totalul cheltuielilor.

În 1982, industria prelucrătoare va beneficia de 41,9 mrd. dolari, cheltuieli majorate cu 39 la sută față de 1979, creșterea principală (+46 la sută) fiind prevăzută pentru cercetările în domeniul industriei aerospațiale.

Valorificarea resurselor petroliere

DUPĂ APRECIEREA specialiștilor din țările membre ale O.P.E.C., cărora le revin circa 85% din volumul extracției de petrol din țările nesocialiste, ele nu dispun decît de 7% din capacitățile totale de prelucrare a petrolului, și acestea incomplet utilizate. În scopul îmbunătățirii valorificării resurselor lor petroliere și al reducerii dependenței de importul produselor rezultate din prelucrarea petrolului în țările industrializate, țările în curs de dezvoltare elaborează sau înfăptuiesc în prezent o serie de proiecte privind extinderea industriei de rafinare a petrolului și a celei petrochimice.

Se estimează, de pildă, că în țările arabe membre ale O.P.E.C. capacitățile de prelucrare a petrolului ar putea să crească de la 150 mil. tone anul trecut la circa 255 mil. tone la sfîrșitul deceniului al noulea. Ținîndu-se seama, însă, de creșterea susținută a consumului de produse petroliere în țările respective, se consideră că — chiar în condițiile realizării rafinărilor proiectate — posibilitățile de export ale țărilor arabe membre ale O.P.E.C. se vor reduce de la 50 mil. tone de produse petroliere pe an în 1985 la 25 mil. tone în 1990.

GLOSAR

Bancă „off-shore“

LA 1 IANUARIE 1930 a început să funcționeze la Budapesta „Banca Internațională a Europei Centrale“, societate pe acțiuni. Capitalul băncii, de 20 milioane dolari, a fost subscris în proporție de 34 la sută de Banca Națională a Ungariei și de cîte 11 la sută de următoarele bănci străine: Banca Commerciale Italiana (Milano), Bayerische Vereinsbank (München), Creditanstalt-Bankverein (Viena), Long-Term Credit Bank of Japan (Tokio), Société Générale (Paris) și Taiyo Kobe Bank (Kobe). Este vorba deci despre o bancă cu capital mixt, subscris în majoritate de bănci străine.

Noua bancă este destinată să contribuie la finanțarea comerțului dintre Ungaria și Occident, țările din care provin acționarii străini conținînd cu 70 la sută în totalul comerțului Ungariei cu țările membre ale O.C.D.E. Banca va mai contribui la finanțarea exportului comun ungaro-occidental spre țările în curs de dezvoltare, la finanțarea investițiilor din Ungaria pentru care sînt necesare importuri din Occident, precum și la sprijinirea activității societăților mixte cu capital ungar și occidental.

Banca Internațională a Europei Centrale își procură fondurile necesare de pe piețele internaționale. În această privință, ea poate conta pe cooperarea acționarilor străini, care dispun de active care totalizează peste 250 miliarde dolari.

Noua bancă întrunește o serie de trăsături care o disting de toate celelalte bănci din Ungaria și din orice altă țară socialistă. Astfel, ea este prima bancă „off-shore“ (extrateritorială), deși termenul este valabil numai în parte. Mai precis, banca este supusă reglementărilor în vigoare în Ungaria cu privire la activitatea bancară, însă este dispensată de respectarea dispozițiilor privind regimul valutar. Ca urmare, banca își ține registrele în dolari, bilanțul este verificat de o firmă internațională de experți-contabili, poate efectua orice operații bancare internaționale în orice valută, poate deține rezerve valutare proprii. Este prima bancă de acest gen dintr-o țară socialistă, în primul rînd datorită părții majoritare de capital deținută de acționari din state cu monedă convertibilă și, în al doilea rînd, datorită excepției ei de la reglementările valutare ale țării unde își are sediul.

În Occident există numeroase bănci internaționale, cu capital mixt, însă ele funcționează în țări cu monedă convertibilă, astfel încît pentru funcționarea lor nu au fost necesare derogări de la legislațiile valutare în vigoare.

Ca urmare a excepției de la reglementările valutare, noua bancă are dreptul să efectueze liber toate operațiile în valută convertibilă și dispune de toate condițiile pentru a activa la fel ca băncile din marile centre financiare internaționale. Într-o anumită măsură, banca poate avea contacte directe cu întreprinderi ungare, însă nu va putea efectua tranzacții valutare cu particularii. Banca mai este autorizată să participe cu capital la societăți mixte în Ungaria și să administreze participațiile străine la aceste societăți. Se apreciază că prin activitatea sa, această bancă va aduce o contribuție importantă la dezvoltarea societăților cu capital mixt.

C. K.

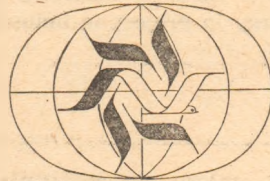
Conferința mondială a turismului

Vasile Brăileanu, București — Inițiativa Conferinței mondiale a turismului prevăzută a se desfășura între 27 septembrie și 10 octombrie 1980 în capitala Filipinelor, Manila, este Organizația mondială a turismului

lui, ca organizație interguvernamentală. În acest domeniu a mai avut loc pînă acum o singură conferință interguvernamentală, și anume Conferința Națiunilor Unite asupra turismului și călătoriile internaționale (Roma, 1963), organizată de Uniunea internațională a organismelor oficiale de turism (U.I.O.O.T.), predecesoarea actualiei organizații mondiale.

Conferința de la Manila își propune ca obiective clarificarea naturii reale a turismului în con-

textul uman, social, educativ, cultural și politic al vieții contemporane ca și a rolului pe care el va fi chemat să-l joace în raporturile dintre oameni, pe plan național și internațional. Ea urmărește de asemenea să scoată în evidență responsabilitatea statelor în materie de turism, dincolo de preocupările strict economice și comerciale și să se ocupe de pro-

blemele privind atît sectorul public cit și cel particular, care reclamă o atenție imediată în vederea unei dezvoltări armonioase a turismului.

O parte a dezbaterilor va fi consacrată viitorului turismului și noilor responsabilități ale statului în acest domeniu, restricțiilor apărute (ținînd de exemplu de necesitatea protecției mediului ambiant), cooperării tehnologice în domeniul turismului și dezvoltării resurselor umane.

O altă dezvoltare

Heana Iliescu, București — Fundația internațională pentru o altă dezvoltare (F.I.P.A.D.), creată în anul 1976 de un grup de reputeți specialiști din țări în curs de dezvoltare și dezvoltate, a fost concepută nu ca un nou organism de cercetare pluridisciplinară, ci ca o rețea de persoane și de instituții cu rolul unui instrument de promovare și stimulare a cooperării internaționale în reflecție și acțiune. Ea își propune să catalizeze eforturile întreprinse în țările în curs de dezvoltare și pe plan mondial în direcția modificărilor structurale pe care le presupune o dezvoltare concepută în armonie cu mediul inconjurator, cu valorile și aspirațiile fiecărui popor, precum și în direcția instaurării unei noi ordini economice internaționale bazată pe egalitatea între națiuni și pe recunoașterea diversității lor. Pentru stimularea dialogului internațional Fun-

dația se străduiește să intensifice schimbul de informații, punînd la dispoziția celor interesați, prin intermediul unor reuniuni sau publicații, analize, concluzii și propuneri rezultate din activitatea de cercetare a membrilor săi. În acest context, Fundația pregătește și difuzează așa-numitul „Dosar F.I.P.A.D.“, care informează despre activitățile avînd raport cu obiectivele sale, jucînd rolul unui seminar permanent prin corespondență. Totodată Fundația pregătește și difuzează documente cu caracter de informare, analiză și discuție pe teme figurînd pe ordinea de zi a unor importante reuniuni internaționale. Un exemplu îl reprezintă seminarul organizat de Fundația Dag Hammarskjöld în iunie 1974 la Täljöviken, în Suedia și la care au participat mai mulți dintre fondatorii F.I.P.A.D. — în vederea celei de-a șaptea sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. La elaborarea Raportului Dag Hammarskjöld 1975 asupra dezvoltării și cooperării internaționale au participat circa 150 specialiști din 14 țări, 14 organisme ale Națiunilor Unite și 24 instituții de cercetare și dezvoltare.

Orientarea generală a Fundației este stabilită de un comitet executiv avînd în frunte pe Marc Nerfin și ca membri pe Gamani Corea, Mahbub ul Haq, Enrique Iglesias, Ignacy Sachs, Juan Somavia, Ismail-Sabri Abdalla, Ahmed Ben Salah, Inga Thorsson și alții. Sediul F.I.P.A.D. se află la Nyon, lîngă Geneva.

Centrală electrică flotantă

Radu Pascu, Iași — Centrala electrică plutitoare care se intenționează a fi construită în largul insulei Helgoland din Marea Nordului de către societatea vest-germană N.W.K. cu sprijinul financiar al Ministerului federal al cercetării științifice de la Bonn ar urma să aibă o putere instalată de 350 MW. Centrala va utiliza zăcămintele de gaze naturale de pe fundul mării din zona în care va fi amplasată, estimate la 5—7 miliarde metri cubi, suficiente pentru ca această centrală plutitoare să rămînă în același loc timp de 12 ani. Costul total al proiectului este evaluat la 500 mili-

oane mărci, inclusiv transportul energiei electrice obținute din largul mării pînă pe uscat. Costul unui kWh nu va depăși, potrivit societății N.W.K., pe cel al energiei de origine nucleară sau obținută pe bază de cărbune importat.

Copiii și apartheidul

Maria Enache, Arad — Seminarul internațional consacrat efectelor politicii de apartheid asupra copiilor din Republica Africa de Sud, organizat anul trecut de Comitetul special al O.N.U. împotriva apartheidului, a avut loc la sediul UNESCO din Paris, cu participarea reprezentanților a numeroase organisme internaționale guvernamentale și neguvernamentale, precum și ai Congresului Național African din Africa de Sud și ai Congresului panafrican al Azaniei. Concluzia seminarului a fost că, în toate domeniile (ocrotirea sănătății, educație, relații sociale), copiii din R.S.A. sînt lipsiți de dreptul la o existență normală, fiind în același timp supuși violenței și represiviunilor autorităților rasiste. Declarația finală a constatat între altele că: mortalitatea infantilă este de 10 ori mai ridicată (circa 200 la mie), în rîndul populației negre decît al celei albe; în multe zone rurale ale R.S.A. între 30% și 50% din copiii de culoare mor înainte de a implini cinci ani; în vreme ce țara lor este exportatoare de produse agroalimentare, circa un milion de copii de culoare suferă de malnutriție; din cauza mizeriei cel puțin două treimi din cei 3,5 milioane de copii de culoare cuprinși în școli suferă de tuberculoză; 51% din copiii de culoare în vîrstă de peste 15 ani nu sînt cuprinși în nici o formă de școlarizare; învățămîntul este gratuit și obligatoriu numai pentru copiii albi; 650 000 de copii negri în vîrstă de 10 pînă la 15 ani sînt obligați să lucreze în ferme ale albilor, unde adesea sînt forțați să muncească și copiii în vîrstă de numai 7—8 ani; în orașe mulți copii de vîrstă școlară lucrează ca servitori, grădinari, vînzători de ziare, contra unui salariu de mizerie; un medic revine la 44 000 de copii de culoare față de unul la 400 de copii albi.

Revista ECONOMICA

Edi \hat{t} at \hat{a} de Consiliul Suprem al Dez-
volt \hat{a} rii Economice \hat{e} Sociale — Insti-
tutul Central de Cercet \hat{a} ri Economice

Sumarul nr. 15 din 11 aprilie 1980

ECONOMIE NA \hat{T} IONAL \hat{A}

- Mobilizarea \hat{e} organizarea su-
perioar \hat{a} — caracteristicile
principale ale actualei campa-
nii agricole (Ion Manca) 1
- Cerin \hat{t} e ale realiz \hat{a} rii sarcini-
lor de plan. Preluarea ritmic \hat{a}
a produc \hat{t} iei contractate (Gh.
Dr \hat{a} ghiei) 2
- Valorificarea eficient \hat{a} a resur-
selor energetice secundare
(Nicolae Liciu) 3
- Promovarea produselor noi in
industria alimentara (prof. dr.
Segal Brad, conf. dr. David
Apostu) 6
- Pilonii eficient \hat{e} exporturilor
(Aurel Ambrozie, Ioan Geor-
gescu) 8
- Mecanismul economico-finan-
ciar: functionalitate-eficient \hat{a} .
Instrumente pentru fundamen-
tarea \hat{e} dimensionarea optim \hat{a}
a costurilor (Traian Du \hat{s} ia) 10
- Reflec \hat{t} ii. Macrotehnologii \hat{e}
microtehnologii (Valter Roman) 12

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Aspecte organizatorice ale ac-
tivitat \hat{e} ii de int \hat{r} inere \hat{e} repa-
rati \hat{e} (dr. Ionel Dumbrava) 13

TEORII • IDEI

- Procesul circular activ
 - Abordarea sistemic \hat{a} a uti-
liz \hat{a} rii integrale a resurse-
lor materiale \hat{e} energiei in
proiectarea sistemelor in-
dustriale (dr. ing. George
Cojocaru) 15
 - Valorificarea integral \hat{a} a
tuturor substantelor in in-
dustria zaharului (ing. Ni-
colae Botezatu) 17
- O gestiune ra \hat{t} ional \hat{a} a resur-
selor energetice \hat{e} de materii
prime (prof. dr. L. T \hat{o} vissi) 19
- Scol \hat{e} • curente • economisti.
Sensul procapitalist al „anti-
economismului“ „noi drept \hat{e} “
(I) (prof. dr. Ion Florea) 20

IN SPRIJINUL CANDIDA \hat{T} ILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE IN INV \hat{A} TAMINTUL ECONOMIC SU- PERIOR

- Venitul na \hat{t} ional (lector univ.
dr. Gru \hat{i} ta P \hat{a} raian) 22

ECONOMIE MONDIAL \hat{A}

- Unitatea organic \hat{a} dintre poli-
tica intern \hat{a} \hat{e} extern \hat{a} a
Rom \hat{a} niei socialiste (II) (Gheor-
ghe Badrus) 24
- Prioritat \hat{e} \hat{e} reorient \hat{a} ri in dez-
voltare 26
- A 35-a sesiune a Comisiei Eco-
nomice O.N.U. pentru Europa
(Ni \hat{t} ta Constantin) 27
- Date de prognoz \hat{a} . Un sondaj
asupra perspectivelor progre-
sului tehnic 28
- Tendinte-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLIMENTUL NUMARULUI:
Generalizarea experient \hat{e} i inaintate in
unitat \hat{e} ile economice

IN THIS ISSUE

- Turning to better account the
secondary resources of energy
(Nicolae Liciu) 3
- The economic and financial
mechanism: functional and
efficient. Instruments for opti-
mum in costs' foundation and
dimensioning (Traian Du \hat{s} ia) 10
- The circular active proces.
Systemic approach of full
use of material resources and
energy in projecting industrial

- systems (Dr. Eng. George
Cojocaru) 15
- Schools • trends • econom-
ists. The pre-capitalist mean-
ing of anti-economism“ of the
“new light“ (I) (Prof. Dr. Ion
Florea) 20
- The organic unity between the
socialist Romania's home and
foreign policy (II) (Gheorghe
Badrus) 24
- The 35th session of the U.N.
Economic Commission for Eu-
rope (Ni \hat{t} ta Constantin) 27

DANS LE NUMERO

- La mise en valeur efficiente
des ressources energetiques
secondaires (Nicolae Liciu) 3
- Le mecanisme economique et
financier: bon fonctionne-
ment et efficience. Instruments
pour la documentation et la
dimension optimum des co \hat{u} ts
(Traian Du \hat{s} ia) 10
- Le processus circulaire actif.
L'approche systematique de
l'utilisation integrale des res-
sources materielles et de
l'energie dans la projection des

- systemes industriels (dr. ing.
George Cojocaru) 15
- Ecoles • courants • econo-
mistes. Le sens precapitaliste
de «l'anti-economisme» de la
«nouvelle droite» (I) (prof. dr.
Ion Florea) 20
- L'unit \hat{e} organique de la poli-
tique interieure et etrangere
de la Roumanie socialiste (II)
(Gheorghe Badrus) 24
- La 35e session de la Comission
Economique pour l'Europe des
Nations Unies (Ni \hat{t} ta Constan-
tin) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Действенное использование вто-
ричных энергетических ресур-
сов (Николэ Личу) 3
- Экономико-финансовый ме-
ханизм: функциональность-эффе-
ктивность. Инструменты для обос-
нования и установления опти-
мальных размеров производ-
ственных издержек (Траян Ду \hat{s} ия) 10
- Активный циркулярный процесс
Системный подход к вопросу
полного использования мате-
риальных ресурсов и энергии

- в проектировании промыш-
ленных систем (др. инж.
Геордже Кожокару) 15
- Школы • течения • эконо-
мисты. Прокэпэталистическо \hat{e}
смысл «антиэкономизма» «ново-
го правого» течения (I) (проф.
др. Ион Флора) 20
- Органическое единство между
внутренней и внешней полити-
кой социалистической Румынии
(II) (Георге Бадрус) 24
- 35-я сессия Экономической Ко-
миссии О.О.Н. для Европы (Ни \hat{t} та
Константин) 27

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postali \hat{e} difuzorii
voluntari de pres \hat{a} din intreprinderi \hat{e} instituti \hat{e} . Pre \hat{t} ul unui abonament
(inclusiv suplimentul s \hat{a} pt \hat{a} minal): pentru intreprinderi \hat{e} instituti \hat{e} —
260 lei anual; pentru cursant \hat{e} ii tuturor formelor de inv \hat{a} tamint politic \hat{e}
profesional, elevi, studen \hat{t} i — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe
3 luni. Termen limit \hat{a} de incheiere a abonamentului: 20 ale lunii ante-
riore perioadei de abonare.

Redac \hat{t} ia \hat{e} administra \hat{t} ia: Calea Doroban \hat{t} ilor nr. 11—25, 71 131 Bu-
cure \hat{s} ti, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P.: nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., —
filiala sect. 1. Bucure \hat{s} ti. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scintei \hat{e} “.

ȘI PENTRU DV.
AVEM MASURA
ADECVATĂ!

„GHIDUL... MĂSURILOR EXCEPȚIONALE SÎNTEM NOI!”

...afirmă lucrătorii comerciali ai magazinelor de confecții, lenjerie și încălțăminte, amplasate în centrul Capitalei :

str. Lipscani nr. 55 — Magazinul „FAMILIA” (confecții pentru FEMEI și bărbați)

str. Lipscani nr. 56 — Magazin pentru încălțăminte de damă

Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 8 — Magazinul „MODERN” (confecții pentru FEMEI și bărbați)

str. Doamnei nr. 1-3 — Magazinul de prezentare a Centralei Confecțiilor (confecții pentru FEMEI și bărbați)

sau în alte zone cu vad comercial tradițional

PIAȚA UNIRII

Magazinul „UNIREA” — etaj IV (articole de confecții și încălțăminte pentru FEMEI și bărbați)

PIAȚA OBOR

Magazinul „BUCUR-OBOR” — (articole de confecții și încălțăminte pentru FEMEI și bărbați, la raioanele respective)

GARA DE NORD

Magazinul „CERBUL” — Calea Griviței nr. 163 (încălțăminte pentru FEMEI și bărbați)

Magazinul de confecții din Bd. Duca nr. 3-5 (vis-à-vis de magazinul „Sora”) — confecții pentru FEMEI și bărbați

În magazinele comerțului de stat, situate la adresele menționate, găsiți o bogată și diversificată gamă de articole vestimentare, destinată cumpărătorilor care poartă măsuri excepționale, la :

confecții : (între 56—60)

lenjerie : (între 45—47)

încălțăminte femei (de la 22—23,5 și de la 26—27,5)

ÎNTRERINDEREA MAȘINI-AGREGAT ȘI SUBANSAMBLE AUTO SF. GHEORGHE

Profilată pe realizarea de mașini-agregat, subansamble auto și scule speciale, ÎNTRERINDEREA MAȘINI-AGREGAT ȘI SUBANSAMBLE AUTO — din Sfintu Gheorghe, str. Brașovului nr. 3—5, tel. 923/14790, telex : 28 283, produce :

- cutii viteză pentru autocamioane ;
- prize de puteri diferite (diferite tipuri) ;
- cutii distribuție ;
- axe nemotoare ;
- piese de schimb ;
- scule de filetat (tarozi, filiere, role de filet, bacuri), scule speciale ;
- mașini agregat ;
- elemente tipizate (axe principale de frezare cu dimensiuni de la $\varnothing 65$ la $\varnothing 160$) ;
- prese 200 tone forță.

